

สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา

วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**States, Problems, and Guidelines for Promoting Use of Arabic Language :
A Case Study of College of Islamic Studies, Prince of Songkla University**

ยามูดีน สาและ

Yamudin Salaeh

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Islamic Studies
Prince of Songkla University

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ :
 กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้เขียน นายยามูดิน สาและ

สาขาวิชา อิสลามศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อีสม่าแอ กาเต๊ะ)

.....
 (ดร. อัสมัน แตอาลี)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิบรอเฮม เต๊ะแห)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา

.....
 (ศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ดี ฟาร์รุ่งสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้เป็นผลมาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณ
บุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นายยามูติน สาละ)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อนและ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นายยามุดิน สาและ)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้เขียน	นายยามูติน สาและ
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” เป็นวิทยานิพนธ์เล่มหนึ่งของผู้วิจัยมีความประสงค์จะวิจัยถึงบริบทของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาสภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการใช้ภาษาอาหรับ 2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการใช้ภาษาอาหรับ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเจาะจง โดยเลือกผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา คณาจารย์ บุคลากรที่ดูแลโครงการที่เป็นเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับของวิทยาลัย ตลอดจนผู้ที่เข้าร่วมโครงการที่ทางวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้จัดไว้ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบข้อมูลดังนี้

1. สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการใช้ภาษาอาหรับที่ปรากฏอย่างเห็นได้ชัดนั้นมีสองอย่างด้วยกัน โดยจำแนกออกเป็นในด้านหลักสูตรและโครงการที่เป็นเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับ ซึ่งในด้านหลักสูตรที่เป็นเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับนั้นคือการเปิดแผนกการสอนอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ในส่วนของการใช้ภาษาอาหรับผ่านตัวโครงการนั้น มีโครงการใหญ่ๆที่เห็นได้ชัดคือโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) โครงการจัดตั้งศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา และโครงการมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติเพื่อเดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

2. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านหลักสูตรของแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นปัญหาด้านการใช้ภาษาในการเรียนการสอน ส่วนปัญหาของโครงการต่างๆนั้นพบว่ามีปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการ

และงบประมาณที่จะคอยสนับสนุนโครงการ รวมทั้งวิธีการสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งความเป็นนานาชาติภายในวิทยาลัยอิสลามศึกษา

3. วิธีการแก้ปัญหาที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องแก้ไขคือวิธีการรับนักศึกษาเข้าศึกษาใช้หลักสูตรอิสลามศึกษานานาชาติที่ต้องการให้ผ่านการเรียนภาษาอาหรับ ณ ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาก่อนที่จะเข้ามาศึกษาในปีหนึ่ง รวมทั้งมุมมองที่ให้ศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติเพิ่มระยะเวลาในการจัดโครงการในการเผยแพร่ภาษาอาหรับและมีการจัดระดับชั้นของภาษาให้ชัดเจน และวิธีการแก้ปัญหาของการมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ โดยให้เน้นวัตถุประสงค์ของการรับนักศึกษามาศึกษาต่อ โดยให้เน้นด้านการสร้างสังคมแห่งความเป็นนานาชาติในด้านภาษาอาหรับให้เกิดขึ้นในสังคมวิทยาลัยอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Thesis Title	States, Problems, and Guidelines For Promoting Use of Arabic Language : A Case Study of College of Islamic Studies, Prince of Songkla University
Author	Mr. Yamudin Salaeh
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2018

ABSTRACT

The topic of research is States, Problems, and Guidelines For Promoting Use of Arabic Language : A Case Study of College of Islamic Studies, Prince of Songkla University; Is a thesis what researcher would like to research about College of Islamic Studies (CIS) Actions. The research aims to: 1. study the state of CIS in using Arabic language. 2) Study the CIS problems in using Arabic Language. 3) Study how to guidelines for promoting Arabic Language usage. The study was field research relying on observations and interviews in information and fact collection, as the researcher chose Faculty's heads, staffers, students and participants in Faculty's activities.

The results of the study were as follows:

First: The states of CIS in using Arabic Language has stemmed from two methods, its Curricula and activities. Curricula for using Arabic via specialization are open for Islamic Studies International Program (ISIP). As for using the Arabic Language in activities includes student exchange, Arabic Language Center construction, and finally scholarships offer to students joining the College in order to build an Arab society in the College.

Second: CIS ISIP faces 3 problems: teaching methods, activities time allocation and budgets that support the activities, added to the obstacle of building Arabic society within the college.

Third, the guidelines for promoting the use of Arabic for CIS ISIP that is obligatory for each student in the program mentioned to pass all Arabic programs offered by Arabic Language Center. As for the guidelines of solving Arabic Language Center problems is to increase activities time and provide teaching rooms facilities both proficient Arabic speaking student and poor Arabic speakers among the students. Finally, the guidelines for solving international students' scholarships problems are to take utmost care for students and as motivation and incentives for students' interest in building a successful Arabic society within the College.

عنوان البحث : دور، مشاكل، وطرق لتشجيع في استخدام اللغة العربية : دراسة حالة

كلية الدراسات الإسلامية بجامعة الأمير سونكلا

الباحث : يامودين ساليه

للعام الجامعي : 2561 ب / 2018 م

مستخلص البحث

موضوع البحث - دور، مشاكل، وطرق لتشجيع في استخدام اللغة العربية : دراسة حالة كلية الدراسات الإسلامية بجامعة الأمير سونكلا هو الذي يستهدف البحث إلى (1) دراسة دور كلية الدراسات الإسلامية في استخدام اللغة العربية. (2) دراسة مشاكل في استخدام اللغة العربية. (3) دراسة طريقة حل مشاكلها وطرق لتشجيع في استخدام اللغة العربية في الكلية. تناولت هذه الدراسة البحث الميداني، كما اعتمدت على الملاحظات والمقابلات في جمع وحقق المعلومات، حيث اختار الباحث رؤساء الكلية، والموظفين، والطلاب ومشاركين في أنشطة الكلية.

وظهرت نتائج الدراسة كما يلي:

أولاً: دور كلية الدراسات الإسلامية في استخدام اللغة العربية يأتي من طريقتين، أولهما هي المناهج الدراسية والثاني الأنشطة تحت الكلية. والمناهج الدراسية التي تنشر اللغة العربية عبر التخصص في الدراسات الإسلامية البرنامج العالمي. أما استخدام اللغة العربية من دمن الأنشطة وهي تبادل الطلبة من إرسال الطلاب إلى الدول العربية، وبناء مركز اللغة العربية، وأخيراً إعطاء المنح الدراسية للطلاب الوافدين إلى الكلية لبناء مجتمع عربي في الكلية.

ثانياً: مشاكل في التخصص في الدراسات الإسلامية البرنامج العالمي هي مشاكل في استخدام اللغة العربية في الفصل، وأما الأنشطة في دور استخدام اللغة العربية هي ميزانية في تدريبها. ومشكلة بناء المجتمع العربي داخل الكلية.

ثالثاً: طريقة حل مشاكلها وتشجيع هي كل طلاب التخصص في الدراسات الإسلامية البرنامج العالمي هي لزوم نجاح كل طالب البرنامج العالمي المذكور في برامج اللغة العربية التي يقدمها مركز اللغة العربية. وأما طريقة حل مشاكل وتشجيع من دور مركز اللغة العربية فلزوم زيادة الوقت في الأنشطة، وزيادة الفصول الدراسية. وأخيراً طريقة حل مشاكل المنح الدراسية للطلاب الوافدين وهي الاهتمام بالطلاب في بناء المجتمع العربي داخل الكلية.

กิตติกรรมประกาศ

มวลการสรรเสริญทั้งมวลเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ผู้อภิบาลแห่งสากลจักรวาล ขอความสันติจงมีแก่ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ และบรรดาเครือญาติของท่านตลอดจนบรรดาเชาหะวะบะฮ์ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดท่านและเผยแพร่คำสอนอันสัจจริงของท่าน

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการอนุเคราะห์และความเมตตาของอัลลอฮ์ ﷻ ตามด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบรรดาคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาเดร์ สะอะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการตรวจทานและคำให้คำปรึกษารวมทั้งข้อเสนอแนะอย่างดียิ่งจนสำเร็จสมบูรณ์

คณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีสมاع์ กาเต๊ะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ ในการให้ข้อเสนอแนะในการที่จะทำวิทยานิพนธ์สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ทั้งห้าท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีสมاع์ กาเต๊ะ และ ดร. สราวุธ สายทองที่สละเวลาพิจารณาตรวจทานข้อมูลคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร. ยูโซะ ตาละ ดร.อัสมัน แดอาลี นายอาซิม อัจซารีฟ นางปาตีเมาะ ดอเลาะ และนายอับดุลราซัค ยูโซ๊ะ ที่ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนท่านอื่นๆที่ข้าพเจ้าไม่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้

คุณมะนอ สาและ และคุณเจ๊ะหามีดี๊ะ มะแซ บิดามารดาของผู้วิจัย คุณไฟรุส แวกือจิ ผู้ซึ่งเป็นภรรยาและบุตรของข้าพเจ้าทั้งสอง ตลอดจนบุคคลในครอบครัวที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนในการศึกษามาโดยตลอด

ยามูดีน สาและ

.สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(6)
Abstract	(8)
المستخلص	(9)
กิตติกรรมประกาศ	(10)
สารบัญ	(11)
สารบัญตาราง	(15)
ตารางปริวรรคอักษรอาหรับ-ไทย	(16)
ตารางปริวรรคพยัญชนะอาหรับ-ไทย	(19)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
1.2 อักขรอาหรับ อัลหะดีษ และเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	20
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	21
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	21
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	22
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย	23
1.8 ลักษณะที่ใช้ในการวิจัย	24
บทที่ 2 สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ	25
2.1 นิยามศัพท์เฉพาะ	25
2.2 ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา	22
2.2.1 วิสัยทัศน์	27
2.2.2 พันธกิจวิทยาลัยอิสลามศึกษา	27
2.3 ระดับการศึกษาและแผนกวิชาในวิทยาลัยอิสลามศึกษา	29
2.4 จำนวนบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษา	30

	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
2.5	สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ	30
2.5.1	หลักสูตรอิสลามศึกษานานาชาติ	31
2.5.2	โครงการต่างๆ	34
	2.5.2.1 โครงการ International Islamic Studies – Networking (IISN)	34
	2.5.2.2 โครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับ เพื่ออิสลามศึกษา	38
	2.5.2.3 โครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย		52
3.1	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	52
3.2	แบบแผนการวิจัย	53
	3.2.1 การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร	53
	3.2.2 การศึกษาวิจัยเชิงภาคสนาม	53
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	53
	3.3.1 ชนิดของเครื่องมือ	53
	3.3.2 การสร้างเครื่องมือ	54
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ	54
	3.4.1 การสังเกต	54
	3.4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก	54
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัย อิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์		57
4.1	สภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษา อาหรับ	57

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
4.1.1 สภาพปัญหาขององค์กรในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ	58
4.1.2 สภาพปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนด้านภาษาอาหรับ	58
4.1.3 สภาพปัญหาด้านโครงการ	62
4.1.3.1 สภาพปัญหาของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)	62
4.1.3.2 สภาพปัญหาของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา	64
4.1.3.3 สภาพปัญหาโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	67
4.2 วิธีการแก้ปัญหาสภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ	68
4.3 วิธีการแก้ไขปัญหของแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ	70
4.4 วิธีการแก้ปัญหาโครงการด้านการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ	73
4.4.1 วิธีการแก้ไขปัญหของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)	73
4.4.2 วิธีการแก้ไขปัญหของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา	75
4.4.3 วิธีการแก้ไขปัญหโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	78
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
5.1 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา	79
5.2 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ	80
5.3 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของโครงการ	82

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
5.3.1 โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)	82
5.3.2 ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา	86
5.3.3 โครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	88
5.4 ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	97
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย	101
ภาคผนวก ค รายนามผู้ตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัย	113
ภาคผนวก ง รายนามผู้ให้สัมภาษณ์	115
ภาคผนวก จ นิพนธ์ต้นฉบับ	118
ประวัติผู้เขียน	139

สารบัญรายการตาราง	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนนักศึกษาต่างชาติที่กำลังศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา	33
ตารางที่ 4.1 จำนวนมหาวิทยาลัยและประเทศที่ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)	35

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

ตารางเปรียบเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา ฉบับปรับปรุง 2558

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ء ە	อะลีฟ/ ฮัมซะฮฺ	อ ในกรณีเป็นพยัญชนะ และ อ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย
ب	บ่า	บ
ت	ต่า	ต
ث	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จัญ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	ฮ่า	ฮ
خ	ค่อ	ค
د	ดาล	ด
ذ	ซาล	ซ
ر	ร่อ	ร
ز	ซัย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มูซา อีซา ยาซีน เป็นต้น
ش	ชีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอ	ฏ
ظ	ศอ	ศ
ع	อัยน	อ
غ	ฮัยน	ห
พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย

ف	ฟาอ์	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก
ل	ลาม	ล
م	มีม	ม
ن	นูน	น
هـ	ฮาอ์	ฮ ในกรณีเป็นพยัญชนะ และ ฮ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย
و	วาอ์	ว
ي	ยาอ์	ย
الفتحة	อัลฟัตตะฮะฮ์ อ่านสระข้างบน	◌̄ (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาตัม ฯ) ◌̄, ◌̄◌̄, ◌̄◌̄◌̄ (ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระในบาง กรณี เช่น อะลี บะนี ฯ)
الكسرة	อัลกัศเราะฮะฮ์ อ่านสระข้างล่าง	◌̇
الضمة	อัฎฏุมมะฮะฮ์ อ่านสระข้างหน้า	◌̈
الفتحة الممدودة	อัลฟัตตะฮะฮ์ อัลมัมดูตะฮะฮ์	◌̄◌̄ (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา ร็อบา)
الكسرة الممدودة	อัลกัศเราะฮะฮ์ อัลมัมดูตะฮะฮ์	◌̇◌̇
الضمة الممدودة	อัฎฏุมมะฮะฮ์ อัลมัมดูตะฮะฮ์	◌̈◌̈
ال-الشمسية	อลีฟ ลาม อัจซัมชียะฮะฮ์	อัล-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัล-ดีน อัฎฏูญ์
ال-القمرية	อะลีฟ ลาม อัลเกาะมะรียะฮะฮ์	อัล-ตามด้วยคำต่อไปโดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัล-กูรอาน อัลลอลฮ์ อัลอิสลาม ฯ
ة	ตาอ์มัรบูฎะฮะฮ์	ฮ เป็นเสียงเดียวกับ ฮ กรณีอ่านหยุดเป็นเสียง ฮ กรณีอ่านต่อเนื่องเป็นเสียง ต

๔	ยาอ มุค็อพะพะฮ	อ่านและสะกดตามการเขียน เช่น พี
๕	ยาอ นิสบะฮ หรือ ยาอ มุซัดตะตะฮ	สะกดยาอสองตัว เช่น ยยะ อัชฮาฟ็อียยะฮ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางเทียบพยัญชนะอาหรับ-อังกฤษ

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ่า	b
ء	ฮัมซะฮฺ	a, i, u
ت	ต่า	t
ث	ซ่า	th
ج	ญีม	j
ح	ฮ่า	h
خ	ค่อ	kh
د	ดัล	d
ذ	ซาล	dh
ر	ร่อ	r
ز	ซาล	Z
س	ซีน	S
ش	ซีน	Sh
ص	ศอด	s
ض	ฎอด	d
ط	ฏอ	t
ظ	ซอ	z
ع	อัยน	'a, 'i, 'u
غ	ฆอยน	Gh
ف	ฟ่า	F

ق	กอฟ	Q
ك	กาฟ	K
ل	ลาม	L
م	มีม	M
ن	นูน	N
ه	ฮาฮ์	W
و	วาว	H
ي	ยาฮ์	Y

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ศาสนาอิสลามมีประวัติความเป็นมาที่ว่าเป็นศาสนาหนึ่งที่เกิดขึ้นในคาบสมุทรอาหรับ เมื่อ 1,400 กว่าปีที่ผ่านมา แต่กระนั้นคำว่าอัลอิสลามและศาสนาอิสลามนั้นไม่ได้เป็นเรื่องใหม่แต่อย่างใด เนื่องจากศาสนาอิสลามหรือคำว่าอิสลาม มีมาตั้งแต่ 4,000 กว่าปีมาแล้ว โดยถูกกล่าวไว้และถูกเรียกใช้ตั้งแต่สมัยนบีอิบรอฮีม عليه السلام ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงตรัสไว้ว่า

﴿ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾

(سورة آل عمران: من آية 67)

ความว่า “อิบรอฮีมไม่เคยเป็นยิวและไม่เคยเป็นคริสต์ แต่ทว่าเขาเป็นผู้ที่หันออกจากความเท็จสู่ความจริง เป็นผู้น้อมตาม และเขาก็ไม่เคยอยู่ในหมู่ผู้ตั้งภาคี (แก่อัลลอฮ์)”

(สุเราะฮอาละอิมรอน:อายะฮ 67)

Abu Ja'far al-Tabariy (2001:17/594) ได้ให้คำอธิบายที่มีใจความว่า แท้ที่จริงแล้วชาวยิวนั้นศรัทธาต่ออนบีมูซา عليه السلام แต่พวกเขาปฏิเสธนบีอิซา عليه السلام ส่วนชาวคริสตนั้นพวกเขาศรัทธาต่อนบีอิซา عليه السلام แต่พวกเขากลับปฏิเสธต่อท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ทั้งๆที่พวกเขาเหล่านั้นมาจากเชื้อสายท่านนบีอิบรอฮีม عليه السلام แต่กระนั้น ท่านนบีอิบรอฮีม عليه السلام นั้นเป็นผู้ที่บริสุทธิ์และยอมจำนนต่อ อัลลอฮ์ ﷻ และไม่ได้เป็นผู้ตั้งภาคีแต่อย่างใด

ตามที่ศาสนาอิสลามมีสายมาจากนบีอิบรอฮีม عليه السلام ผ่านนบีสมาอิล عليه السلام และท่านนบีสฮาก عليه السلام ผ่านมาถึงนบีมุฮัมมัด ﷺ แล้วได้ตั้งถิ่นฐานในคาบสมุทรอาหรับ โดยทางสังคมศาสตร์พบว่าประชากรในสมัยนั้นใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการค้าการปกครองรวมทั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มหรือชนเผ่าต่างๆ และท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เองก็ได้เกิดมาท่ามกลางสังคมที่มีการพูดภาษาอาหรับ แต่ในสมัยนั้นน้อยคนนักที่สามารถอ่านหรือ

เขียนได้ เมื่อท่านได้รับวะฮยู¹ และอิสลามก็ได้ถูกทรงประทานลงมา พร้อมกับอัลกุรอานที่ถูกส่งลงมา ทั้งนี้เพื่อให้เป็นข้อผูกมัดและที่ยึดมั่นทางใจพร้อมๆกับเป็นแสงสว่างที่ส่องทางแก่ผู้คนในสมัยนั้น รวมทั้งยังเป็นวิถีชีวิตแก่ผู้ที่รับอิสลามรวมทั้งผู้ที่กำลังศึกษาเกี่ยวกับอิสลามและผู้ที่ยังปฏิเสธอิสลาม โดยที่อัลกุรอานนั้นก็ถูกประทานลงมาในภาษาอาหรับเพื่อที่พวกเขาเหล่านั้นจะได้เข้าใจอิสลามง่ายขึ้น ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

(سورة يوسف: من آية 2)

ความว่า “แท้จริงเราได้ให้อัลกุรอานแก่เขาเป็นภาษาอาหรับเพื่อพวกเขาจะใช้ปัญญาคิด”

(สุเราะฮฺ ยูซุฟ: จากอายะฮฺ 2)

Majmū‘ah min al-‘ulamā, b ī ishraf al-Buhūth al-Islamiyah bi al-Azhar (1973:530) ได้ให้ความหมายซึ่งมีใจความว่า “อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงตรัสว่าแท้จริงแล้วเราได้ประทานอัลกุรอานเล่มนี้แก่มุฮัมมัด ﷺ ด้วยภาษาอาหรับเพื่อที่พวกเขาอาหรับทั้งหลายจะได้อ่านไตร่ตรอง และทำความเข้าใจ และยังเป็นการเชิญชวนชาวอาหรับและผู้ที่ไม่ใช่อาหรับสู่ร่มเงาของศาสนาของอิสลาม”

al-sayūṭy (1998:2/260) ได้ให้คำตีพิมพ์กับอายะฮฺดังกล่าว ซึ่งมีใจความว่า “อายะฮฺข้างต้นบ่งบอกว่า อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงประทานอัลกุรอานลงมาเป็นภาษาอาหรับโดยเรียบเรียงจากพยัญชนะอาหรับ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ชนชาวอาหรับในสมัยนั้น เลือกอิสลามและปฏิบัติตามที่ท่าน นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้นำมาเผยแพร่แก่พวกเขา ดังเช่นที่ ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا﴾ “แท้จริงเราได้ให้อัลกุรอานแก่เขาเป็นภาษาอาหรับ” หมายความว่า ด้วยภาษาอาหรับ ﴿لَعَلَّكُمْ﴾ “เพื่อพวกเขา” โอ้บรรดาชาวมักกะฮฺ ﴿تَعْقِلُونَ﴾ “(พวกเขา) จะได้ใช้ปัญญา” เข้าใจความหมายของอัลกุรอาน”

Abu Ja‘far al-Tabariy (2000:15/551) ได้ให้ความหมายซึ่งมีใจความว่า “อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงส่งอัลกุรอานลงมาด้วยภาษาอาหรับเพื่อชนชาวอาหรับเนื่องจากลิ้นของพวกเขา

¹ สำนักรจากอัลลอฮฺ ﷻ ที่ได้ทรงส่งลงมาแก่บรรดารอซูลของพระองค์ตั้งแต่อดีตกาลผ่านญิบรีลจนถึงท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ซึ่งสำนักรนี้คือทางนำของพระองค์ที่ทรงส่งลงมาเพื่อให้บรรดารอซูลเหล่านั้นนำพาประชาชาติของพวกเขาให้หลุดพ้นจากความมืดสู่ทางแห่งแสงสว่าง

และการสนทนาของพวกเขาเป็นภาษาอาหรับ ด้วยเหตุนี้ อัลกุรอานจึงถูกส่งลงมาด้วยภาษาของพวกเขา เพื่อให้พวกเขาจะได้ไตร่ตรองและทำความเข้าใจ”

จากอายะฮ์ข้างต้น เมื่อมองถึงทัศนคติของบรรดานักดัดฟิรแล้ว เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความสำคัญของอัลกุรอานที่ถูกส่งลงมาในสมัยนบีมุหัมมัด ﷺ โดยได้ลงมาเป็นภาษาอาหรับเพื่อที่ชาวมุสลิมและไม่ใช่มุสลิมได้ใช้เป็นแนวทางในการเข้าใจอิสลาม โดยเริ่มตั้งแต่หนึ่งคน เป็นสิบคน จนกระทั่งกลายเป็นแสนกว่าคนที่น่าเชื่อถือศาสนาอิสลามในสมัยของท่านนบีมุหัมมัด ﷺ

ภาษาอาหรับได้มีอิทธิพลอย่างสูงในสมัยของท่านนบีมุหัมมัด ﷺ เนื่องจากว่าท่านได้ใช้ภาษานี้ในการเผยแพร่ บรรยายและอธิบายเกี่ยวกับอิสลาม รวมทั้งเป็นการอธิบายอัลกุรอานมาอีกชั้นหนึ่ง และต่อมาในสมัยของคัลฟาอ์รอชิดีน ﷺ ที่ได้เปิดประเทศในแถบใกล้เคียง รวมถึงราชวงศ์อะมะเวียะฮ์ ที่ได้ปกครองอาณาจักรอิสลามหลังจากสมัยคัลฟาอ์รอชิดีน และยังมีราชวงศ์อับบาซียะฮ์ซึ่งได้ก่อตั้งหลังจากการล่มสลายของราชวงศ์อะมะเวียะฮ์ ซึ่งทั้งสองราชวงศ์ปกครองอยู่ในช่วงของศตวรรษที่ 1-3 ซึ่งถือว่าเป็นยุคทองหรือเรียกได้ว่าเป็นยุคแห่งความรุ่งเรืองของอิสลาม² โดยได้มีคนสนใจในภาษาอาหรับและเล่าเรียนภาษาอาหรับอย่างมาก ทั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มด้วยกันนั่นก็คือ 1.) สิบเมืองมาจากบางประเทศที่อิสลามได้ไปเปิดนั้นเป็นประเทศที่ไม่มีพื้นฐานภาษาอาหรับดั้งเดิมเลยแม้แต่น้อยเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษ ภาษาอาหรับกลายเป็นภาษาต้นๆที่พวกเขาเหล่านั้นเรียนรู้กันมา 2.) กลุ่มที่พยายามเรียนรู้ภาษาอาหรับเรียนรู้อัลกุรอานเรียนรู้อัลหะดีษทั้งนี้ไม่ใช่เพื่อสิ่งอื่นใดนอกเหนือจากว่าต้องการหาข้อผิดพลาดเพื่อโจมตีอิสลามเท่านั้น อาทิ กลุ่มบางประเภทของศาสนายิวคริส กลุ่มปรัชญาที่สโตโต่ง และกลุ่มนักบูรพาคติที่ได้เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ในยุครุ่งเรืองของอิสลามจะพบเห็นว่าบรรดาปราชญ์อิสลามที่เชี่ยวชาญและมีความสามารถในด้านอัลกุรอาน อัลหะดีษ ฟิกฮ รวมทั้งการเกิดของบรรดาสำนักร่างต่างๆทั้งสี่สำนัก โดยพวกเขาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านความรู้และภาษาอาหรับ

² บรรจง บินกะซัน (2544:65) ยุคของฮารูน อรรเราะซิด เป็นยุคทองของประวัติศาสตร์อิสลาม เพราะเป็นยุคที่ศาสนา การศึกษา วัฒนธรรม การเมืองและการค้ามีความเจริญก้าวหน้ามากที่สุด กรุงแบกแดดได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองที่มีความเจริญก้าวหน้าและมีอารยธรรมมากที่สุดในโลก นักวิชาการ พ่อค้าและนักท่องเที่ยวจากทั่วมุมโลกได้พาหลังไหลมาที่เมืองแห่งนี้ และท่านได้ให้ความอุปถัมภ์การศึกษาที่ยิ่งใหญ่ ได้รับสั่งให้มีการแปลวิทยากรต่างๆ ออกมาเป็นภาษาอาหรับ

หลังจากที่อิสลามได้กระจ่กระจายในอาณานิคมคาบสมุทรอาหรับแล้วโดยที่มีภาษาอาหรับเป็นสะพานในการเชื่อมต่อสำหรับการเผยแพร่ภาษาอาหรับ แต่กระนั้นไม่ว่าจะเป็นเพราะด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นหรือเหตุผลอื่น ๆ นับประการก็ตาม ทำให้ภาษาอาหรับไปไกลพร้อมกับศาสนาอิสลามอย่างเช่นไปไกลถึงแอฟริกาใต้³ แอฟริกาตะวันตก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในทวีปยุโรป⁴ ทวีปอเมริกาและทวีปเอเชียรวมถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นประเทศที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์รวมของอิสลามในสมัยนั้น เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ยาวไกล แต่กระนั้นก็ยังถือว่าเป็นประเทศที่ได้รับอิทธิพลอย่างสูงของภาษาอาหรับ เนื่องจากการมาเผยแพร่อิสลามของบรรดานักเดินเรือ ซึ่งก็มีเส้นทางมาจากสามสายหลักด้วยกัน

อาลี สาเมาะ (2556:3) ได้กล่าวซึ่งมีใจความว่า “ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีอารยธรรมยาวนาน โดยเฉพาะการเข้ามาของอิสลามในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้การเข้ามาของอิสลามพบว่ามีเข้ามาด้วย สามเส้นทางหลักๆด้วยกัน ทั้งนี้การเข้ามาของกลุ่มชนเหล่านั้นนอกเหนือจากการค้าขายแล้วยังเป็นการเข้ามาเพื่อเผยแพร่ศาสนาอิสลามและเผยแพร่ภาษาอาหรับ ด้วยเหตุประการนี้พบว่าศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับเป็นสองสิ่งที่จะต้องเดินไปด้วยกัน โดยการเข้ามาของศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับมี 3 เส้นทางหลักๆ ด้วยกัน คือ ผ่านทางชาวจีนผ่านทางชาวอินเดีย และผ่านทางชาวอาหรับ”

การเข้ามาของพ่อค้าต่างๆทั้งสามสายหลักพบว่าอิสลามที่เข้ามาโดยการผ่านทางชาวอาหรับถือว่าเป็นสายหลักสำคัญของศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับในสมัยดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน โดยส่วนมากแล้วจะเป็นพ่อค้าทางทะเลที่มาจาก เปอร์เซีย คาบสมุทรอาหรับ รวมถึงเยเมน (ฮัจญ์รอตุล

³ บรรจง บินกะซัน, 2544:79 หลังจากที่ถูกทมิฬมุสลิมมีชัยชนะต่อชนเผ่าเบอร์เบอร์ และได้มีการปฏิบัติตัวที่ดีต่อชนเผ่าดังกล่าว จึงทำให้ความแน่นแฟ้นระหว่างมุสลิมและชนเผ่านี้มีมากขึ้นและทำให้พวกเขาเหล่านั้นเข้ารับอิสลาม จนกระทั่งชนเผ่าเบอร์เบอร์เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการเผยแพร่ศาสนาอิสลามในทวีปแอฟริกา

⁴ บรรจง บินกะซัน, 2544:79 หัวหน้าคริสเตียนได้มาหา มูซา บิน นุซัยร์ ผู้ปกครองมุสลิมในแอฟริกาเหนือและร้องทุกข์ถึงความเผด็จการของอุปการของสเปน ดังนั้น มูซา ได้สั่งให้ฏอริก บิน ซิยาต แม่ทัพผู้มีชื่อเสียงของเขาให้เข้ายึดสเปนจนกระทั่งมีชัยชนะเหนือสเปน ทำให้มุสลิมเริ่มเข้าไปยังสเปนและเป็นจุดเริ่มต้นของศาสนาอิสลามในยุโรป ดังนั้นจึงจะพบว่าการเข้าไปของอิสลามในยุโรปนั้น มีสองเส้นทางหลักด้วยกัน คือการเข้าไปด้วยจักรวรรดิอุมัยยะฮ์ที่ได้ปกครองสเปนรวมทั้งการปกครองของจักรวรรดิอุมัยยะฮ์ในแถบยุโรปตะวันออกเฉียงใต้และการปกครองของจักรวรรดิอับบาซียะฮ์และที่สำคัญที่สุดคือการปกครองของจักรวรรดิออตโตมานที่กินพื้นที่ของยุโรปเกือบครึ่ง

เมมาต) จึงทำให้มีคำบางคำที่เป็นคำทับศัพท์ของภาษาอาหรับที่ใช้ปัจจุบัน เช่นคำว่า มุस्ताฮิล สะกาต อัจ เป็นต้น (حج، مكة، مستحیل) ที่ถูกใช้ทับศัพท์ในภาษามลายู

การเข้ามาของศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีพื้นที่หลักๆหรือประเทศที่สำคัญสำหรับการทำค้าขาย ซึ่งแน่นอนว่าที่หลักๆก็คือประเทศที่มีอาณาเขตติดกับทะเลทั้งนี้ก็ง่ายต่อการเดินเรือเพื่อเข้ามาทำการค้าขาย ประเทศที่มีการเข้ามาของอิสลามและชนชาวอาหรับมากที่สุดมีเมืองอาเจก (ประเทศอินโดนีเซีย) มะละกา (ประเทศมาเลเซีย) เคตะห์ (ประเทศมาเลเซีย) มินดาเนา (ประเทศฟิลิปปินส์) ฟาฏอนี (จังหวัดปัตตานีประเทศไทยในปัจจุบัน และอยุธยา

ฟลิทธิ นีรัตติวงศ์และคณะ (2554:43) ได้กล่าวว่า “จุดกำเนิดของศาสนาอิสลามม่นั้นมาจากคาบสมุทรอาหรับและได้ขยายไปในโลกใบนี้ รวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้แก่อินโดนีเซียและมาเลเซียรวมถึงภาคใต้ของประเทศไทยโดยพ่อค้าชาวอาหรับเข้ามาทำค้าขาย และได้สอนศาสนาอิสลามภายในตัวจนเป็นที่ยอมรับในสังคม ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์อิสลามได้ขยายสู่ทุกภาคส่วนของประเทศไทย ซึ่งมีการตั้งรกรากของชาวมุสลิมดั้งเดิมและที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัย”

อิบรอฮีม ชุกรีและคณะ (2549:14-16) ได้กล่าวว่า “ปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน เนื่องจากหมู่บ้านเปาะตานี (ชื่อสมัยก่อน) ตั้งอยู่ในเขตที่สวยงาม มีพื้นที่สูง น้ำไม่ท่วม ชายฝั่งทะเลเป็นแหลมยาวและมีอ่าวกว้างใหญ่เหมาะสำหรับเป็นท่าเรือกำบังคลื่นลมได้ดี จึงมีการติดต่อค้าขายและการสมาคมกับชาวต่างชาติโดยเฉพาะการเข้ามาของชนชาติอาหรับที่เข้ามาทำการค้าขายในแถบบริเวณนี้ซึ่งในขณะเดียวกันก็ได้เข้ามาเผยแพร่ศาสนาอิสลามรวมทั้งภาษาอาหรับอีกด้วย⁵ จะเห็นได้ว่าในภาษามลายูท้องถิ่นนั้นก็มีคำบางคำที่เป็นคำทับศัพท์ภาษาอาหรับถึงแม้ว่าจะผิดเพี้ยนไปจากเสียงเดิมก็ตาม”

⁵ปรากฏหลักฐานจำนวนมากที่เป็นข้อบ่งชี้ว่าชาวอาหรับได้เข้ามาตั้งเมืองท่าต่างๆในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น พยานุชนภาษาอาหรับที่ถูกเขียนไว้บนเหรียญของชาวเคตะห์เมืองมะละกา สหพันธรัฐมาเลเซีย เหรียญของชาวฟาฏอนีสมัยก่อนและพยานุชนภาษาอาหรับที่ถูกสลักไว้บนปืนใหญ่ซึ่งได้ถูกเก็บไว้ ณ พิพิธภัณฑ์เมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ประเทศไทย

ครั้งต่อมาหลังจากเวลาผ่านไปเป็นศตวรรษเราจะพบว่ามื่ออาจารย์จากแถบประเทศอาหรับ อาทิ อียิปต์ เยเมน และโซมาเลีย⁶ เข้ามาทำการสอนภาษาอาหรับในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและจังหวัดใกล้เคียงรวมทั้งอาจารย์จากปัตตานีเดินทางไปศึกษาต่อ ณ นครเมกกะห์ ประเทศซาอุดีอาระเบียและได้เดินทางกลับมาเปิดสอนหลังจากได้จบการศึกษา จึงทำให้ภาษาอาหรับไม่สูญหายไปจากปัตตานีและแถบมลายูสืบเนื่องมาจากว่าได้มีการเปิดสอน⁷ ในสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทั้งนี้ มิใช่เพียงแค่สอนเท่านั้นที่มีการเรียนการสอนซึ่งเป็นหนังสือที่ถูกเขียนด้วยภาษาอาหรับ แต่ยังมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม⁸ ที่ได้เพิ่มในหลักสูตรการสอนด้วยวิชาภาษาอาหรับและวิชาต่างๆ ที่ถูกเขียนและสอนด้วยภาษาอาหรับ

เมื่อมองถึงสภาพปัจจุบัน พบข้อสังเกตอีกข้อสังเกตอีกข้อหนึ่งว่าภาษาอาหรับไม่ใช่แค่ภาษาทางศาสนศาสตร์เท่านั้นแต่ยังเป็นภาษาทางเศรษฐศาสตร์อีกด้วย จากการสำรวจพบว่าภาษาอาหรับเป็นภาษาที่มีอิทธิพลมากเป็นอันดับสองในปัจจุบันรองจากภาษาอังกฤษและในอนาคตก็อาจจะเป็นไปได้ในการที่จะก้าวข้ามขึ้นไปอยู่อันดับที่หนึ่งซึ่งสาเหตุก็เพราะว่าประเทศมหาอำนาจในด้านเศรษฐกิจและการงานการเงินที่มีอยู่ในตะวันออกกลางไม่ว่าจะเป็นประเทศซาอุดีอาระเบีย คูเวต กาตาร์และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์เป็นต้นก็ล้วนแล้วแต่ใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาทางการทั้งสิ้นและยังไม่แนบรวมถึงระบบการศึกษาที่ใช้ภาษาอาหรับรวมถึงตำรับตำราต่างๆก็ถูกเขียนและพิมพ์ด้วยภาษาอาหรับ

⁶ ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และมหาวิทยาลัยฟาฏอนี (วิทยาลัยอิสลามยะลา) พบว่ามีคณาจารย์ที่เชี่ยวชาญภาษาอาหรับเข้ามาเป็นอาจารย์เฉพาะด้าน โดยเฉพาะเข้ามาสอนในหลักสูตรที่เป็นภาษาอาหรับและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาอาหรับ

⁷ อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขตและคณะ (2553:43-44) ได้ให้ความหมายของปอเนาะว่า ปอเนาะได้มีคำเดิมมาจากภาษาอาหรับคำว่า “ฟุนดุก” ซึ่งหมายถึงโรงแรมหรือที่พัก ซึ่งปอเนาะที่เกิดขึ้นในบ้านเรานั้น เป็นสถาบันศึกษาที่เก่าแก่ที่สุดสถาบันหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งการวิวัฒนาการของปอเนาะนั้นก็คือรูปแบบการจัดการศึกษาจากบ้านของผู้รู้ นั่นก็คือ เมื่อมีผู้รู้ ก็จะมีคนจำนวนหนึ่งเดินทางมาค้นคว้าศึกษาความรู้จากผู้รู้เหล่านั้น เพื่อความสะดวก พวกเขา ก็จะ สร้างที่พักชั่วคราวบริเวณใกล้ๆกับบ้านของผู้รู้ ที่พักอาศัยนั้นถูกเรียกว่า “ปอเนาะ”

⁸ อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขตและคณะ (2553:131-133) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือเดิมเรียกว่าโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามได้รับการปรับเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามมาในปี พ.ศ. 2526 หลังจากที่รัฐบาลในสมัยนั้น เริ่มมีนโยบายที่จะเปลี่ยนชื่อมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งนี้ให้ตรงกับพระราชบัญญัติของโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งอันที่จริงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้นก็ยังเป็นเค้าโครงเดิมของระบบปอเนาะ เพียงแค่มีการเพิ่มการสอนสามัญควบคู่กับศาสนา

อิมรอน มะลูลิมและคณะ (2534:27-29) ภาษาอาหรับเป็นภาษาที่ใช้ในการเขียนพูด เป็นภาษาแห่งการสื่อสารระหว่างอาหรับทั้งหมด ซึ่งได้ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์มากขึ้นในรูปของการ ท่องเที่ยวและเศรษฐกิจที่มีการอพยพคนงาน ทำให้การพาณิชย์และทางการเมืองมีความเข้มแข็งขึ้น

ในแต่ละปี จะมีนักศึกษาศึกษาจากประเทศไทยที่เดินทางไปศึกษาต่อในกลุ่มประเทศ อาหรับเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเดินทางไปศึกษานับตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา รวมถึงระดับมหาบัณฑิตศึกษา โดยได้เข้าไปศึกษาต่างประเทศอียิปต์⁹ จอร์แดน ซาอุดีอาระเบีย โมร็อกโก เป็นต้น จึงทำให้ภาษาอาหรับนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาและผู้สนใจ โดยที่ นักศึกษาเหล่านั้นส่วนมากก็มาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การเรียนอิสลามศึกษาและการเรียนการสอนภาษาอาหรับนั้นมีมานานแล้ว เริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา รวมถึงโรงเรียนตากา¹⁰ ต่อมาในระดับมัธยม ไม่ว่าจะเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยเฉพาะส่วนมากในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้กระทั่งในโรงเรียน สามัญที่มีการเรียนการสอนที่เพิ่มหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มข้นเข้าไปและเข้าสู่ในระดับอุดมศึกษาที่มีหลายสถาบันด้วยกันที่เปิดหลักสูตรการสอนภาษาอาหรับไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยฟาฏอนีซึ่งเป็น มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ที่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัย สงขลา นครินทร์ที่เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ภายใต้กำกับของรัฐ เป็นต้น

ประสงค์ สุ่นศิริ (2526:13-17) จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่มี อยู่ในบ้านเมืองขณะนี้ และเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อนยุ่งยากกว่าภาคอื่นๆ เนื่องจากมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ที่แตกต่างกันหลายประการ และได้เป็นปัญหาที่สะสมมานาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม หรือ สภาวะที่แตกต่างกันทางด้านความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของสังคม เรื่องภาษา ศาสนา ความ ปลอดภัย หรือการประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ดีก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน

⁹ ข้อมูลจากสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงไคโร ประเทศอียิปต์ ได้เปิดเผยข้อมูลว่า มีนักศึกษาที่ได้มาศึกษา ณ ประเทศอียิปต์ เพื่อศึกษาด้านศาสนา อยู่ที่ประมาณ 3,500 คน และมีนักศึกษาไทยที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศ อียิปต์รวมแล้วมากกว่า สี่หมื่นคน

¹⁰ อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขตและคณะ (2553:35-36) ได้กล่าวว่า สถาบันตากานันมีเรียกชื่อว่า เสอโกละฮู มลายู หรือมีชื่อว่าโรงเรียนฟิรฎูฮีน หรือมัตราชะฮูหรือบาเลาะ ซึ่งการก่อตั้งโรงเรียนมลายูนี้มีวัตถุประสงค์หนึ่งก็คือ เพื่อให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความแตกต่างกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของรัฐบาลซึ่งจะเป็น โรงเรียนที่สอนเฉพาะวิชาทางศาสนา ซึ่งหนังสือเรียนส่วนใหญ่จะเป็นภาษามลายู และก็มีหนังสือที่เขียนเป็นภาษา อาหรับเฉพาะวิชาภาษาอาหรับเท่านั้น

ในปัญหาต่างๆที่ได้กล่าวมานั้น ปัญหาด้านศาสนาและภาษาจะเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและสื่อสารภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน ไม่นิยมพูดภาษาไทย มีความเชื่อมั่นศรัทธาในศาสนาและจารีตประเพณีอย่างแน่นแฟ้น โดยมุสลิมนิยมให้บุตรหลานได้เรียนศาสนา จะยากจนอย่างไรก็ต้องพยายามส่งบุตรหลานไปเรียนต่อในต่างประเทศ

ด้วยเหตุนี้ การที่มีโครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษาขึ้นในพื้นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นอกจากจะช่วยรับผู้ที่จบการศึกษาศาสนาและวิชาสามัญในโรงเรียนแล้ว ยังเป็นทางเลือกให้บุคคลเหล่านี้ศึกษาต่อในประเทศแทนที่จะเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศแทน

สนอง จันทนินทร (2526:30-32) คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ข้อเสนอในการเป็นนโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีดังนี้

1. ส่งเสริมให้คนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย สาขาศาสนา และการศึกษานอกโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อเยาวชนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และใช้ภาษาไทยอย่างแพร่หลาย
2. ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ให้มีหลักสูตรและแบบเรียนสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นโดยเฉพาะให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของท้องถิ่น
3. ปรับปรุงและควบคุมการดำเนินงานของโรงเรียนราษฎร์ที่สอนศาสนาอิสลามที่พัฒนาจากปอเนาะ
4. สอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมชั้น มัธยม ในอาชีวะใน วิทยาลัย และระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้เยาวชนเรียนในประเทศไม่ไปเรียนต่อต่างประเทศ

เพราะฉะนั้นศูนย์อิสลามศึกษาจะต้องเป็นศูนย์ที่บ่งบอกในรูปแบบที่ผสมผสานกันระหว่างสามัญและศาสนา และสามารถติดต่อกับประเทศอาหรับเพื่อขอรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากประเทศดังกล่าว

อิมรอน มะลูลีม (2526:50-51) อิสลามศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นสิ่งที่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นในสังคมชายแดนภาคใต้ เนื่องจากสอดคล้องกับบริบทที่เป็นอยู่ของสังคมได้อย่างดี และสถาบันอิสลามศึกษาจะเป็นสถาบันหนึ่งที่สามารถให้ข้อมูลด้านอิสลามศึกษาและความ

เข้าใจเกี่ยวกับศาสนา และจะต้องเป็นการศึกษาอย่างกว้างขวาง คือจะต้องทำความเข้าใจภาษาของ คัมภีร์อัลกุรอาน คือภาษาอาหรับให้ถ่องแท้ เพราะฉะนั้นประเด็นหลักของสถาบันคืออีกประเด็นหนึ่ง คือการสอนภาษาอาหรับให้เป็นภาษาที่สามารถยอมรับในการสื่อสาร และสถาบันจะต้องไม่รีรอในการ เปิดหลักสูตรภาษาอาหรับให้เป็นที่แพร่หลายในระดับอุดมศึกษา

ปรีดา ประพฤติชอบ (2526:53-55) การศึกษาในชุมชนมุสลิมในอดีตเป็นการศึกษา ที่สมบูรณ์อยู่แล้ว เนื่องจากการศึกษาศาสนาที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมีทั้ง วิชาฟิกฮ์ เตาฮีด หรือแม้กระทั่งวิชาชะฮาดะฮ์และเชาะราฟ ซึ่งเป็นวิชาเกี่ยวกับหลักไวกรรมในอาหรับ เพื่อให้สามารถอ่านตำราศาสนาต่างๆ ที่เป็นภาษาอาหรับได้ แต่กระนั้นคนเหล่านั้นก็ยังทำประกอบ อาชีพเหมือนเดิม ความยากจนในการดำเนินชีวิตก็ยังคงเหมือนเดิม

เมื่อโลกสมัยได้มีการเปลี่ยนแปลง เราจะทำอย่างไรให้วิชาเหล่านี้ที่มีอยู่ในสังคม สามารถเป็นหลักสูตรที่ใช้ศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ และเขาสามารถประกอบอาชีพด้วยความรู้ที่เขา มี นี่คือนิยามที่ทางสถาบันจะต้องนำไปสานต่อ

ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2526:96) ศูนย์ อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะสนับสนุนให้มีการสอนวิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาเลือก ของวิชาต่างประเทศ

ด้วยเหตุนี้ ปฐมบทของการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทาง ภาครัฐให้เหตุผลว่าควรจะมีสถาบันอิสลามศึกษาในหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นหน่วยงานที่สามารถ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีการเริ่มต้นจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษาขึ้น

สถาบันอิสลามศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ขึ้นตรงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยจัดตั้ง ณ วิทยาเขตปัตตานี โดยหลักการและเหตุผลดังนี้

จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมี จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา สงขลาและสตูล ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนภาษาพูด ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ทำให้ภูมิภาคนี้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่มีอยู่ในขณะนี้ และเป็นส่วนที่ ค่อนข้างจะมีปัญหามากและสลับซับซ้อนยุ่งยากมากกว่าภาคอื่นๆ เนื่องจากมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แยกต่างกันอย่างประปรายและเป็นปัญหาที่สะสมมานาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจสังคม หรือ

สภาวะที่แตกต่างกันทางการอยู่อาศัย ปัญหาศาสนาและภาษาเป็นปัญหาที่สำคัญมากที่สุด จำเป็นอย่างรีบด่วนที่จะต้องได้รับการแก้ไข

การแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาตินั้น จะต้องเน้นหนักทางด้านสังคมวิทยา จำเป็นต้องกระทำไปพร้อมกันทุกด้าน โดยอย่างยิ่งมาตรการพัฒนาการศึกษาที่ผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะยาวสำคัญคนในพื้นที่ เนื่องจากสาเหตุจากการไม่รู้หนังสือ

โครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา (2527:4-5) ได้กล่าวว่า จุดอ่อนของการรู้หนังสือ สืบเนื่องมาจากภาวะการเรียนภาษาไทยทั้งนี้เพราะประชาชนนิยมพูดภาษามลายูปิดตาดินในประจำวันและไม่ค่อยชอบให้บุตรหลานได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในสถานศึกษาของรัฐหลังจากจบการศึกษาภาคบังคับของรัฐบาลเท่าที่ควรเนื่องจากนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาของรัฐยังไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแต่จะสนับสนุนส่งเสริมให้เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งแปรสภาพจากปอเนาะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 ทั้งนี้เพื่อจะได้เรียนรู้หลักการขั้นพื้นฐานของอิสลามอันเป็นอุดมการณ์สูงสุดของมุสลิมทุกคน จากการสำรวจของฝ่ายสำนักงานการศึกษาเอกชนประจำเขตการศึกษา 2 พบว่านักศึกษาที่ นับถือศาสนาอิสลามที่จบการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 การศึกษาปี 2524 มีเพียงร้อยละ 32.47 ในขณะที่ร้อยละ 67.53 ของจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อจะเข้าเรียนในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามศึกษามีอัตราการศึกษาน้อยกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธถึงร้อยละ 80.28 โดยพบว่าการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การศึกษาปี 2524 พบว่านักเรียนที่จบชั้นสูงสุดของวิชาสามัญศึกษาต่อในประเทศในระดับสูงขึ้นเพียงร้อยละ 27.12 โดยศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 19.73 เท่านั้น สำหรับผู้ที่เรียนจบวิชาชั้นสูงสุดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามศึกษาต่อวิชาศาสนาอิสลามให้สูงขึ้นแต่เนื่องจากยังไม่มีสถาบันการศึกษาทางศาสนาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่จะสามารถรับนักศึกษาเหล่านี้เข้าศึกษาได้บวกกับความสามารถในการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอประสบปัญหาคุณภาพภาพการศึกษาและพื้นฐานความรู้วิชาสามัญของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำทำให้ไม่สามารถสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของรัฐได้ และสาเหตุประการสำคัญคือหลักสูตรและเนื้อหาวิชาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับหลักสูตรการศึกษาและระเบียบวิธีการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐยังไม่สอดคล้องกันทำให้ไม่สอบแข่งขันหรือไม่สามารถสอบแข่งขันเพื่อเข้า

ศึกษาต่อในสถาบันระดับอุดมศึกษาของรัฐภายในประเทศได้ทั้งนี้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในต่อศึกษาต่อต่างประเทศร้อยละ 29.53 โดยจะมุ่งศึกษาในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางถึงร้อยละ 84.28

ด้วยเหตุนี้ สถาบันอิสลามศึกษาจึงเป็นสถานที่อำนวยความสะดวกในการเป็นแหล่งของความรู้ทางศาสนาและภาษาอาหรับที่จะใช้ประโยชน์แก่ทางราชการและการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ที่นับถือศาสนาอิสลามโดยเฉพาะกลุ่มประเทศตะวันออกกลางได้เป็นอย่างดี ทั้งจะเป็นศูนย์ค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนต่อไปในอนาคต

ดังนั้น การจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษาปริญญาขึ้นในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี เป็นวิธีการที่ตรงตามหลักฐานของการพัฒนาชุมชนที่ยอมรับกันว่าเป็นวิธีการที่สามารถเปลี่ยนแปลงสังคมหรือแก้ไขปัญหาในสังคม

ทั้งนี้ การจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษามีวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. วัตถุประสงค์หลัก

1.1 เพื่อนำอัลอิสลามเป็นแนวทาง และบรรทัดฐานในการดำเนินงานของสถาบันอิสลามศึกษา

1.2 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 เพื่อเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของศาสนาอิสลาม

1.4 เพื่อพัฒนาผู้คนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ ครอบถ้วนด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ให้สามารถดำเนินชีวิตและเป็นคนมีค่าในสังคม

1.5 เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีงามและความร่วมมือระหว่างผู้คนในชุมชนและในสังคมมุสลิมกับกลุ่มวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เป็นองค์ประกอบของสังคมไทย

1.6 เพื่อความกลมเกลียวและบูรณาการแห่งชาติของประเทศ

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อบริการวิชาการด้านศาสนาแก่ชุมชน

2.2 เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้า และวิจัยทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับสังคมและศาสนาอิสลาม

2.3 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนาอิสลาม รวมทั้งภาษาอาหรับแก่ภาครัฐและเอกชนในการติดต่อและเชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศมุสลิม

2.4 เพื่อเป็นหน่วยงานที่สามารถประสานความร่วมมือทางด้านวิชาการศาสนา และวัฒนธรรมอื่นๆ ระหว่างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กับองค์กรในภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในและต่างประเทศ

2.5 เพื่อผลิตกำลังคนให้มีความรู้ทางอิสลามศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศ

2.6 เพื่อผลิตบัณฑิตตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปให้มีความรู้ ความสามารถสาขาอิสลามศึกษา

จากวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะพบว่า จะพบว่า สถาบันอิสลามศึกษาได้กำหนดให้องค์กรเป็นแหล่งของความรู้ทางด้านศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับแก่ภาครัฐและเอกชนในการติดต่อเชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศมุสลิม และเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์เฉพาะที่ทางสถาบันจะต้องดำเนินการต่อไป

หลังจากมีการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษาแล้ว ทางคณะดำเนินงาน ได้แสดงจุดยืนที่ต้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสถาบันอิสลามศึกษาเป็นวิทยาลัยอิสลามศึกษา เนื่องจากสถาบันไม่สามารถผลิตบัณฑิตออกสู่สังคมได้ซึ่งแตกต่างจากการเป็นวิทยาลัย ที่สามารถตอบโจทย์ของสังคมได้

วิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้จัดตั้งเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2532 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การศึกษาด้านต่างๆ การค้นคว้ารวมทั้งการวิจัยด้านวิชาการและศิลปะวิทยาการเกี่ยวกับอิสลามทั้งนี้ ยังรวมถึงการบริการวิชาการแก่ชุมชนรอบข้าง รวมทั้งผลิตบัณฑิตทางด้านอิสลามศึกษา โดยวิทยาลัยอิสลามศึกษาขังได้นี้ถึงถึงความสำคัญของการเรียน โดยเฉพาะในด้านภาษาอาหรับที่จะต้องควบคู่ไปกับศาสตร์ต่างๆและเพื่อป้องกันวิทยาลัยอิสลามศึกษานั้นก็มีความสามารถที่เต็มไปด้วยทรัพยากรบุคคลที่สามารถสอนได้ดีไม่แพ้กับประเทศแถบตะวันออกกลาง จึงทำให้มีการวางหลักสูตรรวมทั้งบทบาทต่างๆในด้านการพัฒนาภาษาอาหรับเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาและบุคคลทั่วไปนั้น เข้าใจในภาษาอาหรับสามารถที่จะอ่านตำราอาหรับได้จึงนำมาซึ่งความรู้ที่รู้แจ้งในศาสตร์ต่างๆรวมทั้งความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้อย่างสุจริตในอนาคตได้สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ดีแก่ผู้ที่สนใจด้วยทั้งสิ้น และโดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมในด้านภาษาเพื่อเข้าสู่อาเซียนต่อไป

สุจิตรา หงสตาตาร์ (2556:114-115) ได้ทำการวิจัยภายใต้หัวข้ออนาคตภาพการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555-2564) ซึ่งพบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการการจัดกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่สามารถพัฒนาหรือเพิ่มศักยภาพนักศึกษาและกิจการนักศึกษาในด้านวิชาการ ภาษา และทักษะการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้สามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาอื่นๆได้

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา ตลอดจนนโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่มีต่อภาษาอาหรับ ตลอดจนผลของการวิจัยเรื่องอนาคตภาพการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555-2564) ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องพัฒนานักศึกษาในด้านภาษาอาหรับ จึงเป็นที่มาของหัวข้อวิจัยที่กล่าวถึง สภาพ ปัญหาและและแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 อัลกุรอาน

จากการศึกษาอัลกุรอานไม่พบโองการที่ชัดเจนและกระจำงแจ้งถึงบทบัญญัติที่สั่งให้มุสลิมนั้นศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจในภาษาอาหรับเพื่อสอดคล้องกับการเข้าใจอัลอิสลาม อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบในการไขว่คว้าเรียนรู้ศาสตร์ต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้ของอิสลามนั้นก็มาจากรากฐานที่ว่ายิ่งรู้ภาษาอาหรับก็ยิ่งเข้าใจอิสลามมากขึ้นซึ่งมีอายะฮ์ที่ปรากฏดังนี้

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾

(سورة العلق: من آية 1)

ความว่า “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด”

(สุเราะฮ์อัลอะลัก:อายะฮ์ 1)

อายะฮ์ข้างต้นเป็นปฐมบทของศาสนาอิสลามที่ได้ถูกทรงประทานลงมาในเชิงความหมายที่มีการสนับสนุนให้อ่านให้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับอัลอิสลามและเกี่ยวกับอัลลอฮ์ ﷻ เป็นอายะฮ์ที่สนับสนุนให้มุสลิมคนหนึ่งต้องสลัดตัวเองจากความไม่รู้สู่การเป็นผู้รู้ อย่างไรก็ตาม จากอายะฮ์

ข้างต้นก็ยังไม่ได้ดีเป็นอายุษที่เจาะจงให้มุสลิมนั้นศึกษาภาษาอาหรับแต่อย่างใดแต่ก็ยังมี ความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างแนบแน่น เนื่องจากการสนับสนุนการเรียนรู้และการอ่านนั้นย่อม หมายความว่าก็เป็นการสนับสนุนให้ศึกษาภาษาอาหรับด้วยเช่นกัน

ด้วยการอ่านทำให้มนุษย์คนหนึ่งสามารถเข้าใจอิสลามได้มากขึ้นด้วยการอ่านทำให้ คนๆหนึ่งเปลี่ยนแปลงตนเองจากกลุ่มผู้ที่ไม่รู้สู่กลุ่มผู้รู้และด้วยการอ่านทำให้เขาผู้นั้นได้รับการ ยกระดับจาก อัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ที่ทรงคุณค่าที่สุดในบรรดากลุ่มชนที่ไม่มีซึ่งความรู้

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

(سورة الزخرف: من آية 3)

ความว่า “แท้จริงเราได้ทำให้คัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาอาหรับ เพื่อพวกเขาจะได้ใช้สติปัญญา”

สุเราะฮ์อัลซุครุฟ:อายะฮ์ 3)

Majmū'ah min al-ulamā, biishrāf al-Buḥūth al-Islamiyah bi al-Azhar (1993:9/784) ได้ให้คำอธิบายซึ่งมีใจความว่า “อายุษดังกล่าวนั้นเปรียบเสมือนเป็นการสาบาน ของอัลลอฮฺ ﷻ ที่พระองค์ได้ส่งอัลกุรอานลงมาด้วยภาษาของพวกเขา (ภาษาอาหรับ) ด้วยเหตุผลนั้น ก็คือเพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นเข้าใจในสิ่งที่ถูกส่งลงมาและทั้งนี้เพื่อที่จะได้เชิญชวนพวกเขาเหล่านั้นสู่ อีमानที่แท้จริงและปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกส่งลงมา”

Ibn Kathīr (1999:7/218) ได้ให้คำอธิบายซึ่งมีใจความว่า “อายุษดังกล่าวนั้น อัลกุรอานเป็นการส่งลงมาด้วยภาษาอาหรับที่กระจ่างแจ้งและชัดเจนเพื่อที่พวกเขาเหล่านั้นจะได้ เข้าใจและจัดการกับสิ่งที่ถูกประทานลงได้อย่างถูกต้อง”

ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่าอายุษข้างต้น อัลลอฮฺ ﷻ ได้บ่งบอกว่าพระองค์ได้ทรงส่ง อัลกุรอานลงมาด้วยภาษาอาหรับ เพื่อพวกเขาจะเข้าใจได้ง่ายเนื่องด้วยสภาพสังคมสมัย ดังกล่าวใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษากลางในการสื่อสาร ถ้าหากว่าหัวใจนั้นยอมรับในสิ่งที่ถูกอ่านและสิ่ง ที่ได้ฟัง แน่แท้ว่าพวกเขาจะพบกับความถูกต้องเสมอ เนื่องจากว่าวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งที่อัลลอฮฺ ﷻ ส่งอัลกุรอานลงมานั้นก็คือการนำพาชาวอาหรับสมัยนั้นและมนุษยชาติทั้งหลายหลุดพ้นจากสิ่งมืดมิดสู่ แสงสว่างและเส้นทางที่ถูกต้อง

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
أَوْ يُحَدِّثُ لَهُمْ ذِكْرًا﴾

(سورة طه: من آية 113)

ความว่า “และเช่นนั้นแหละเราได้ให้อัลกุรอานเป็นภาษาอาหรับ
ลงมาแก่เขาและเราได้กล่าวซ้ำในนั้นซึ่งข้อตักเตือนเพื่อว่าพวกเขา
จะมีความยำเกรงหรือเกิดข้อเตือนใจแก่พวกเขา”

(สุเราะฮฺฏอฮา:อายะฮฺ 113)

Jiwād ‘Alī (2001:16/175) ได้กล่าวซึ่งมีใจความว่า “คำพูดคำจาที่ถูกส่งลงมานั้น
ถูกส่งลงมาด้วยภาษาอาหรับที่มีความกระจำแจ้งทั้งหมดและครอบคลุม ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการอธิบายที่
ชัดเจนยิ่งและสามารถย้อนกลับไปหาความถูกต้องเมื่อคนๆหนึ่งต้องการหาความถูกต้อง”

อายะฮฺข้างต้นยังบ่งชี้ถึงการลงมาของอัลกุรอานที่ลงมาด้วยภาษาอาหรับซึ่งเป็น
แนวทางป้องกันการกุฟรและการฝ่าฝืนหรือเกิดข้อเตือนใจขึ้นในจิตใจของพวกเขาและพวกเขาก็จะ
ปฏิบัติตามข้อใช้และปลีกตัวให้ห่างจากข้อห้าม

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้อีกว่า

﴿قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾

(سورة الزمر: من آية 28)

ความว่า “กุรอานเป็นภาษาอาหรับไม่มีการคดเคี้ยวเพื่อพวกเขาจะ
ได้ยำเกรง”

(สุเราะฮฺซุมร์:อายะฮฺ 28)

Abū Manṣūr al-Māturīdy (2005:8/678) ได้กล่าวซึ่งมีใจความว่า “แท้ที่จริง
แล้วอัลลอฮ์ ﷻ ได้ส่งอัลกุรอานลงมาด้วยภาษาอาหรับเพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นเข้าใจและทำความเข้าใจ
รู้จักกับอัลกุรอาน และอัลกุรอานนั้นก็ไม่ได้เอียงและผิดเพี้ยนไปจากความสัตย์จริง ทั้งนี้เพื่อพวกเขา
เหล่านั้นจะได้เป็นผู้ศรัทธา ซึ่งการส่งอัลกุรอานลงมายังเหมือนกันส่งท่านนบีหรืออรุซูลลงมา ซึ่งการส่ง
นบีลงมาจะไม่ส่งลงมา ยกเว้นส่งลงมาในกลุ่มชนที่พูดด้วยภาษาเดียวกัน”

อายะฮ์ดังกล่าวยังเป็นการบ่งชี้ถึงการที่ว่าอัลกุรอานได้ถูกส่งลงมาเป็นภาษาอาหรับ ซึ่งไม่มีข้อแตกต่างและข้อขัดแย้งใดๆ เพื่อที่พวกเขา (ชนยุคสมัยนั้น) จะได้มีความเข้าใจและมีความยำเกรง อีกทั้งยังเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อที่พวกเขาจะได้ปลีกตัวให้ห่างจากสิ่งที่หะรอม ทั้งนี้โดยความหมายรวมแล้วก็เป็นตัวบ่งชี้ว่า การที่จะเข้าใจหลักการอิสลามรวมทั้งบทบัญญัติต่างๆ ก็จะต้องมีพื้นฐานบนความรู้ของภาษาอาหรับเป็นอย่างดี เพื่อที่จะได้เข้าใจหลักการ ณ จุดๆ นั้นอย่างกระจ่างแจ้ง

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงตรัสไว้อีกว่า

﴿كِتَابٌ فَصَّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾

(سورة فصلت: من آية 3)

ความว่า คัมภีร์ซึ่งอายะฮ์ทั้งหลายได้ให้คำอธิบายไว้อย่างละเอียด

เป็นอัลกุรอานภาษาอาหรับสำหรับหมู่ชนที่มีความรู้

(สุเราะฮ์ฟุศลีต:อายะฮ์ 3)

จากอายะฮ์ข้างต้นสมพันธ์อุละมาอ์อัลอัซฮัร (1993:8/675) ได้ให้ข้อสรุปซึ่งมีใจความว่า “อัลกุรอานคือคัมภีร์แห่งการอธิบายและมีลักษณะพิเศษรวมทั้งนำมาซึ่งคำอธิบายที่ละเอียดในความหมายที่แตกต่างกันออกไป และด้วยภาษาอาหรับเมื่อพวกเขาเหล่านั้นอ่านแล้วก็สามารถปฏิบัติได้เลย”

เมื่อมองถึงบทข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าคำอธิบายต่างๆ นานาประการได้กล่าวอย่างถัดถ้วนด้วยภาษาอาหรับเท่านั้นซึ่งมีไว้สำหรับหมู่ชนที่มีความรู้ซึ่งก็หมายความว่า การที่จะรู้ถึงสิ่งต่างๆ อย่างละเอียดคนๆ นั้นจำเป็นต้องมีความรู้และพื้นฐานภาษาอาหรับซึ่งก็มีความหมายอีกนัยยะหนึ่งก็คือ เขาจำเป็นต้องจะต้องเรียนและมีความรู้ด้านภาษาอาหรับ เนื่องจากอัลกุรอานนั้นเป็นทางนำ แสงสว่าง และสิ่งแบ่งแยกระหว่างความจริงและความเท็จและการที่จะเข้าถึงสิ่งเหล่านั้นก็ต้องเรียนรู้ด้วยภาษาอาหรับ เพราะฉะนั้นการเรียนรู้ภาษาอาหรับที่ถือว่าเป็นสะพานเชื่อมระหว่างกันจึงเป็นการเรียนรู้ที่ทรงคุณค่าที่สุด

1.2.1 อัลหะดีษ

อิสลามถูกทำให้สมบูรณ์แบบด้วยสามประการด้วยกันนั้นก็คืออัลกุรอานที่ถูกส่งลงมาเพื่อให้เป็นแนวทางชี้แนะสำหรับมนุษยชาติและการเกิดมาของท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ที่นำมาซึ่งความกระจ่างของการอธิบายหลักการอัลกุรอานให้เข้าใจง่ายขึ้นและสุดท้ายนั้นก็คือการอิติฮาดของ

บรรดาชาวสลัฟที่มาให้ความกระจ่างอีกชั้นหนึ่งในหลักการใดๆก็ตามที่เป็นเหตุการณ์ร่วมสมัยในยุคของเขาเหล่านั้น

ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ได้อธิบายถึงแนวทางต่างๆที่จะทำให้รู้จักอัลลอฮ์ ﷻ มากขึ้น หนึ่งในนั้นก็คือการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในศาสตร์ใดก็ตามซึ่งมีปรากฏอัลหะดีษ ดังต่อไปนี้

ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ))

(أخرجه ابن ماجه: 1/81)

ความว่า “การศึกษาหาความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิม”

(บันทึกโดย Ibn Mājah, nd : 1/18)

ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ได้กำชับและให้ความสำคัญของการเรียนรู้โดยเฉพาะในศาสตร์ต่างๆไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับทางโลกและศาสตร์ที่มาจากอัลกุรอาน เนื่องจากความรู้เหล่านี้สามารถเป็นสิ่งที่ชี้ทางสำหรับตัวของผู้เรียน รวมถึงคนรอบข้างให้ทรงไว้ซึ่งความถูกต้องที่ถูกยอมรับ ณ อัลลอฮ์ ﷻ ด้วยเหตุนี้จึงมีหลายๆหะดีษด้วยกันที่ได้กล่าวออกมาในเชิงความสำคัญของภาษาอาหรับ

นอกจากคำพูดของท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ที่ได้กล่าวออกมาในเชิงสื่อถึงความสำคัญของภาษาอาหรับแล้วยังมีคำพูดที่เป็นเชิงสนับสนุนจากบรรดาเซาะฮาบะฮ์ของท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ที่ได้กล่าวออกมาซึ่งตามทัศนะของอุลามาอะอัลหะดีษถือว่าในเชิงของความหมายของอัลหะดีษคือ

ท่านอุมร์ อิบน์อัลค็อฏฏอบ

((تَعَلَّمُوا الْعَرَبِيَّةَ؛ فَإِذَا مِنْ دِينِكُمْ، وَتَعَلَّمُوا الْفَرَايِضَ؛ فَإِذَا مِنْ

دِينِكُمْ))

ความว่า “พวกท่านจงศึกษาภาษาอาหรับเนื่องจากภาษาอาหรับนั้นเป็นส่วนหนึ่งของศาสนาของพวกเขาและจงศึกษาเกี่ยวกับอัลฟะรออิฎ์เนื่องจากอัลฟะรออิฎ์นั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของศาสนาของพวกเขา”

1.2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสืบหา ค้นคว้าตำรา เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า มีหนังสือ

มากมายที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาอาหรับ รวมทั้งบทบาทต่างๆของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการพัฒนาตนเองด้านภาษาอาหรับ ซึ่งมีดังนี้

1.2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

Abū Sahl Ṣāliḥ ‘Alī al-‘Aawd (1416:1/48) ได้อธิบายถึงคำพูดของท่านอับนุญัยมียะฮฺที่ท่านได้กล่าวว่าแท้ที่จริงแล้วในขณะที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ส่งอัลกุรอานลงมาด้วยภาษาอาหรับ และได้ส่งท่านนบี ﷺ ที่มาสอนอัลกุรอานและฮิกมะฮฺนั้นก็ด้วยภาษาอาหรับ และได้ส่งบรรดามุอิมินกลุ่มแรกที่เข้าอิสลามนั้นก็พูดคุยกับภาษานี้ และไม่เจอบทบาทใดเลยที่จะเข้าใจศาสนาและรู้จักศาสนาได้อย่างเที่ยงตรงนอกเสียจากการเกิดความเข้าใจด้วยภาษาอาหรับ ดังนั้นการเข้าใจภาษาอาหรับจึงเปรียบเสมือนเป็นการเข้าใจศาสนาได้ดียิ่งขึ้น

Fakhr al-Dīn al-Rāzī (1997:1/203) ได้กล่าวว่า แท้ที่จริงแล้วแหล่งอ้างอิงในการที่จะทำให้รู้จักกับอัลกุรอาน และสิ่งที่ได้ถูกกล่าวในนั้น ได้ถูกกล่าวไว้ด้วยภาษาอาหรับซึ่งมีทั้งด้านนาฮฺและซอรัฟอยู่ด้วย เพราะฉะนั้นการที่จะได้ความรู้ของซาริอะฮฺก็ได้ด้วยภาษาอาหรับ ในเมื่อการเรียนรู้ศาสนาเป็นสิ่งวาญิบแล้วไซ้ การเรียนภาษาอาหรับก็เป็นสิ่งวาญิบด้วยเช่นกัน

al-Sayūṭy (1998:1/272) ได้กล่าวว่า ภาษานี้เป็นภาษาพูดของชาวสวรรค์ Ibn Taimiyah (1/91) ได้กล่าวว่า แท้ที่จริงแล้วภาษาอาหรับเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาอิสลามและประชาชาติมุสลิม เนื่องจากภาษาอาหรับจะทำให้ประชาชาติมุสลิมเข้าใจความหมายของอัลกุรอาน ซุนนะฮฺและคำพูดของบรรดาชาวสลัฟได้ง่ายขึ้น จงรู้เถาะว่าแท้ที่จริงแล้วภาษาอาหรับนั้นสามารถเพิ่มพูนความคิด สติปัญญา อุบุนียะฮฺและศาสนาในตัวเราได้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่หนักแน่นมากในการอธิบายสิ่งต่างๆและเป็นหลักฐานเช่นกันในการเปรียบเทียบกับบรรดาเศาะฮาบะฮฺและบรรดาตาบิอิน¹¹ ที่สามารถเปรียบเทียบในด้านการเพิ่มพูนของสติปัญญาศาสนาและอุบุนียะฮฺในตัวพวกเขาเหล่านั้น

Ibn Taimiyah al-ḥarānī (1995:32/252) ได้กล่าวว่า จงรู้ไว้เถาะว่าการเรียนรู้ภาษาอาหรับและการค้นคว้าความรู้ด้านภาษาอาหรับนั้นเป็นฟิรฎุกิฟายะฮฺ แท้ที่จริงแล้วบรรดาชาวสลัฟได้สอนบรรดาบุตรของพวกเขาเพื่อป้องกันความผิดพลาดของภาษาอาหรับ ด้วยเหตุนี้พวก

¹¹ อับดุลละฮฺ การินา, 2551:123 ได้ให้ความหมายของตาบิอินว่า ตาบิอินคือผู้ที่อยู่ร่วมสมัย พบเห็นกับบรรดาเศาะฮาบะฮฺของท่านเราะซูลุลลอฮ์ ﷺ และเสียชีวิตในสภาพเป็นมุสลิม

เราจึงสั่งแก่บุตรของพวกเราและสนับสนุนบุตรของพวกเราในด้านการท่องศัพท์และไวยากรณ์ภาษาอาหรับต่างๆเพื่อที่พวกเรานั้นจะได้เข้าใจแนวทางของอัลกุรอานรวมทั้งอัลซุนนะฮ์มากขึ้น

Abū Bilāl (1/28) ได้อ้างคำพูดของท่านอิบนุตัยมียะฮ์ที่ท่านได้กล่าวว่าแท้ที่จริงนั้นตัวตนของภาษาอาหรับนั้นเป็นส่วนหนึ่งของศาสนาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนานั้นเป็นสิ่งที่วาญิบและในเมื่อการเข้าใจอัลกุรอานและอัลซุนนะฮ์เป็นฟัรฎูแล้วซึ่งไม่สามารถที่จะเข้าใจอัลกุรอานและอัลซุนนะฮ์ได้นอกจากการทำความเข้าใจภาษาอาหรับเพราะฉะนั้นการที่ไม่สามารถทำให้สิ่งวาญิบเต็มเต็มนอกจากสิ่งนั้น สิ่งนั้นก็ถือว่าเป็นวาญิบ

al-Sayūṭy (1998:2/260) ไม่มีข้อสงสัยเลยว่าการเรียนรู้ภาษาอาหรับนั้นเป็นส่วนหนึ่งของศาสนาเนื่องจากมันเป็นฟัรฎูที่พายะฮ์เพราะด้วยภาษานี้ทำให้เรารู้ถึงความหมายของอัลกุรอานและอัลซุนนะฮ์

ดังนั้น จากความหมายและคำนิยามถึงความสำคัญของภาษาอาหรับที่อุลมะฮ์อิสลามได้ให้คำนิยาม เป็นสิ่งที่สามารถให้ความเห็นว่าศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับเป็นสิ่งที่ต้องคู่กัน

1.2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Kader Sa-ah (2010:1) ได้กล่าวซึ่งมีใจความว่า “ภาษาอาหรับนั้นได้เป็นภาษาของศาสนาและเป็นภาษาของศาสตร์ต่างๆ ภาษาอาหรับเป็นส่วนหนึ่งในการทำอิบาดะฮ์ต่ออัลลอฮ์ ﷻ และเป็นวิธีการสำหรับเข้าใจหลักการสอนของอิสลาม ด้วยเหตุนี้ จึงพบว่ามัสยิดสถานศึกษาอิสลามที่ถูกสร้างขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อเป็นสถานที่ในการเผยแพร่ความรู้ด้านภาษาอาหรับ ซึ่งส่วนหนึ่งก็อาจจะด้วยเพราะความยิ่งใหญ่ของภาษาอาหรับและความเป็นอิทธิพลในด้านการศึกษาของอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเราจะเห็นว่ามัสยิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ปอเนาะดาศึกษา หรือแม้แต่ในระดับมหาวิทยาลัยเอง ทั้งหมดนี้ก็มีเป้าหมายอันเดียวกัน นั่นก็คือเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในสิ่งที่อิสลามได้เรียกร้องและเพื่อเข้าใจอิสลามถึงแม้ว่าจะมีความหลายหลายในขั้นตอนการสอนก็ตามที่ทำการเปิดการเรียนการสอนด้านภาษาอาหรับ”

อัยมัดซาก็ มาหามะ (2551:1-3) ได้กล่าวว่า ภาษาอาหรับถือว่าเป็นภาษาที่มีความสำคัญ มุสลิมทุกคนนั้นจำเป็นที่จะต้องศึกษาเพื่อที่สามารถเข้าใจและปฏิบัติศาสนกิจตรงตามอัลกุรอานและอัลหะดีษ แต่กระนั้นการเรียนการสอนระหว่างผู้สอนและผู้ถูกสอนก็ต้องสอดคล้อง

กัน มีความสัมพันธ์กันด้วยโดยไม่ได้ถือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ถูกเสมอและจะต้องใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อที่จะได้สร้างกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมได้

สุจิตรา หงสตาตาร์ (2556:35) ได้ทำวิจัยเรื่องอนาคตภาพการบริหาร วิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า 2555-2564 พบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่ส่งเสริมและอนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของสถาบันเป็น แหล่งอ้างอิงของทางวิชาการการให้คำปรึกษาการจัดอบรมต่างๆ (รวมถึงอบรมภาษาอาหรับด้วย) การ อบรมในสาขาที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับนานาชาติประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับ กระบวนการเรียนการสอนทั้งนี้เพื่อยกระดับการศึกษาและการแก้ปัญหาของชุมชนในการศึกษา

นาซีมะห์ อาลีและคณะ (2556:34) ได้ทำวิจัยเรื่องบทบาทวิทยาลัยอิสลาม ศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีวิสัยทัศน์ในการเข้าสู่ความเป็น นานาชาติจึงได้เปิดสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ทั้งนี้ก็เพื่อให้นักศึกษาไทยและนักศึกษา ต่างชาติเข้ามาศึกษาโดยใช้ภาษาอาหรับเป็นหลักในการเรียนการสอน

อัมมัด ลูโบะเต็ง (2559:3) โดยทั่วไปแล้วผู้ที่ต้องการศึกษาอิสลามและการ ปฏิบัติตัวในการเป็นมุสลิมที่ถูกต้องนั้นจะต้องมีความเข้าใจหรือความรู้ด้านภาษาอาหรับอย่างดี เพราะคำสอนในอัลกุรอานถูกกล่าวด้วยภาษาอาหรับ หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่า ภาษาอาหรับไม่ได้เป็น ภาษาของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นภาษาของทุกคนที่จะต้องเรียนรู้เพื่อที่จะศึกษาหลักของอิสลาม

อนัส อมาตยกุล (23:2/138-139) ได้กล่าวว่า ภาษาอาหรับเป็นภาษาสากล หนึ่งของโลกโดยใช้เป็นภาษากลางของประเทศสมาชิกสันนิบาตอาหรับและที่สำคัญอย่างยิ่ง และเป็น ภาษาของอัลกุรอานและอัลหะดีษ ทั้งนี้ อัลกุรอานที่ถูกกล่าวด้วยภาษาอาหรับนั้นเป็นแม่บทของ ภาษาศาสตร์อีกด้วย เพราะฉะนั้น การที่คนเราจะเข้าใจอัลกุรอานและภาษาอื่นๆได้นั้นก็ต้องกลับไป เรียนขนานกับภาษาอาหรับ ด้วยเหตุนี้เราจึงจะเห็นว่าในปัจจุบันมีสถาบันศึกษามากมายไม่ว่าจะเป็น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยหรือแม้แต่สถาบันกวดวิชาที่เปิดการเรียนการสอนเชิงพัฒนาและเปิด หลักสูตรภาษาอาหรับซึ่งจะเห็นได้ว่ามีจำนวนมากเลยทีเดียว

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักดังต่อไปนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.3.2 เพื่อศึกษาปัญหาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.4.1 ได้ทราบถึงสภาพการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.4.2 ได้ทราบถึงปัญหาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.4.3 ได้ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึง สภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตต่างๆ ออกเป็นรายการดังต่อไปนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.5.1.1 ศึกษาหลักสูตร รายวิชาในสาขาวิชาต่างๆ ที่ถูกสอนหรือเรียนด้วยภาษาอาหรับ

1.5.1.2 ศึกษาโครงการต่างๆ ของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่สนับสนุนโดยรัฐบาลและองค์กรต่างๆ ซึ่งเป็นโครงการที่สื่อถึงการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มของประชากรและกลุ่มตัวอย่างนั้น ดังนี้

1.5.2.1 ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา จำนวน 3 คน

1.5.2.2 คณาจารย์ที่เป็นผู้สอนประจำสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนด้วยภาษาอาหรับและคณาจารย์ที่รับหน้าที่สอนวิชาภาษาอาหรับโดยตรง จำนวน 4 คน

1.5.2.3 นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา ทั้งนี้ จะเจาะจงในส่วนของนักศึกษาสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นกลุ่มประชากรหลัก จำนวน 13 คน

1.5.2.4 ผู้รับผิดชอบโครงการต่างๆของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่เป็นโครงการเชิงส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ จำนวน 6 คน

1.5.3 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตช่วงเวลาของข้อมูลที่ผู้วิจัยสนใจที่จะทำวิจัยนั้นก็คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2557-2561 เท่านั้น ซึ่งจะไม่มีการเก็บข้อมูลก่อนหรือหลังจากนั้น

1.5.4 กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดต่างๆ ที่จะใช้ในการดำเนินการวิจัยโดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา คือการเป็นแหล่งของความรู้ของศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับแก่ภาครัฐและเอกชนในการติดต่อเชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศมุสลิม ด้วยเหตุนี้ สภาพต่างๆ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่สามารถตอบโจทย์การส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับได้และเป็นผลที่นำมาเป็นกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยเลือกใช้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาหมายถึง วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สาขาวิชาหมายถึงสาขาวิชาจำนวน 6 สาขาวิชาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ได้เปิดการเรียนการสอน

หลักสูตรหมายถึงหลักสูตรทั่วไปที่ใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน และหลักสูตรพิเศษที่ใช้ภาษาอาหรับและอังกฤษในการเรียนการสอน

โครงการหมายถึงโครงการหรือกิจกรรมฯหนึ่งของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ได้รับ การอนุมัติจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในแง่ของการจัดการและได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลไทย ในแง่ของงบประมาณ

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนด้าน ต่างๆดังต่อไปนี้

1.7.1 อายะฮ์อัลกุรอานใช้ตัวพิมพ์ Traditional Arabic ขนาดตัวอักษรที่ใช้คือ 16

1.7.2 การแปลความหมายของอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยใช้อัลกุรอานแปล ไทยฉบับสมาคมนักศึกษาเก่าอาหรับแห่งประเทศไทย

1.7.3 การปริวรรตอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นั้นใช้รูปแบบของบัณฑิตศึกษาประจำวิทยาลัย อิสลามศึกษาปี 2559 ในการปริวรรตตัวอักษรจากภาษาอาหรับ-ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ- ภาษาไทย

1.7.4 การอ้างอิงอายะฮ์อัลกุรอานนั้น ผู้วิจัยจะอ้างอิงโดยการระบุชื่อสุเราะฮ์ ตามด้วย ลำดับของอายะฮ์ ตัวอย่างเช่น (อัลฟาตฺ: 1) หมายความว่า สุเราะฮ์อัลฟาตฺ อายะฮ์ที่ 1

1.7.5 การอ้างอิงหะดีษต่างๆนั้น ผู้วิจัยจะอ้างอิงตามวิธีการอ้างอิงของอะฮฺลุลหะดีษ เนื่องจากการอ้างอิงมีความแตกต่างกันออกไปของแต่ละผู้บันทึก

1.7.6 การอ้างอิงบทความอื่นๆ นอกเหนือจากอัลกุรอานและอัลหะดีษนั้น ผู้วิจัยจะไม่ทำ การคัดลอกข้อความมาทั้งหมด แต่ทั้งนี้ ก็ยังคงไว้ซึ่งความหมายและใจความสำคัญเดิมเอาไว้ โดย ผู้วิจัยจะอ้างอิงแบบนามปี โดยจะระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และเลขหน้าหนังสือ ตัวอย่างเช่น กาเดร์ สะอะ, 2010 : 23)

1.7.7 วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการวิจัยถึงบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาเท่านั้นแต่ อยากรจะสอดแทรกหลักการและวิธีการของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันต่างๆด้วย

1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยได้กำหนดใช้สัญลักษณ์ต่างๆสืบเนื่องจากเป็นสัญลักษณ์เฉพาะเท่านั้นซึ่งได้ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

1.8.1 ผู้วิจัยจะใช้สัญลักษณ์ ๕๕๕ หลังจากคำว่าอัลลอย ซึ่งเป็นศัพท์ภาษาอาหรับ หมายความว่าผู้ทรงมหามหาบริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง

1.8.2 ผู้วิจัยจะใช้สัญลักษณ์ ๕๕๕ หลังจากคำว่าอะบิมุหัมมัดหรือเราะสุลุลลอย ซึ่งเป็นศัพท์ภาษาอาหรับหมายความว่าอัลลอย ๕๕๕ ทรงสรรเสริญและให้ความสันติแก่ท่าน

1.8.3 หลังจากชื่อของบรรดานะบีคนใดคนหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เมื่อถูกกล่าวด้วยชื่อเดียวนั้นผู้วิจัยจะใช้สัญลักษณ์ ๕๕๕ หมายความว่าความสันติจะมีแต่เขา

1.8.4 หลังจากชื่อของบรรดาเศาะหะบะฮฺคนใดคนหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เมื่อถูกกล่าวด้วยชื่อเดียวเท่านั้นและบิดาของเขาไม่ได้จัดอยู่ในบรรดาของเศาะหะบะฮฺผู้วิจัยจะใช้สัญลักษณ์ ๕๕๕ ซึ่งเป็นศัพท์ภาษาอาหรับหมายความว่าอัลลอย ๕๕๕ ทรงพอพระทัยต่อเขา

1.8.5 หลังจากชื่อของบรรดาเศาะหะบะฮฺที่ได้ถูกกล่าวไว้ตั้งแต่สามคนขึ้นไปในประโยคเดียวกันที่ได้เขียนไว้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้เขียนจะใช้สัญลักษณ์ ๕๕๕ ซึ่งเป็นภาษาอาหรับหมายความว่าอัลลอย ๕๕๕ ทรงพอพระทัยสำหรับพวกเขา

1.8.6 สำหรับอายะฮ์อัลกุรอานในแต่ละอายะฮ์ ผู้วิจัยจะใช้วงเล็บปีกกา (...)

1.8.7 สำหรับตัวบทของอัลหะดีษผู้วิจัยจะใช้วงเล็บคู่ ((...))

1.8.8 ผู้วิจัยจะใช้เครื่องหมายอัฒประกาศ“...” สำหรับการแปลความหมายของอายะฮ์อัลกุรอานและอัลหะดีษต่างๆ

บทที่ 2

สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

ในบทนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ พร้อมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยรวมทั้งประวัติความเป็นมาขององค์กร โดยขอเสนอหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพ หมายถึง ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในการบริหารให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย พฤติการณ์การเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์การ การเพิ่มอำนาจแก่บุคคล การจัดการความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

ปัญหา หมายถึง ประเด็นที่เป็นอุปสรรค ความยากลำบาก ความต้านทานหรือความท้าทาย หรือเป็นสถานการณ์ใดๆ ที่จะต้องมีการแก้ปัญหา (วิยะดา แสงอันประเสริฐ, 2557:3)

การส่งเสริม หมายถึง การตระหนักถึงเป้าหมายในการดำเนินการใดๆ ซึ่งต้องนึกถึงสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์พร้อมบรรลุเป้าหมายและสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น (ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล, 2557:189)

จากความหมายข้างต้นสื่อถึงได้ว่าความเป็นจริงของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการบริหารการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับรวมทั้งประเด็นอุปสรรค ความยากลำบากที่จะต้องแก้ไขปัญหา เพื่อให้การส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้มีนโยบายที่จะเปิดการเรียนการสอนในแผนกวิชาการศึกษาอิสลามพร้อมๆกับการเริ่มการจัดตั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในปี 2519 ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตรดังกล่าว แต่ด้วยในขณะนั้นยังไม่มีความพร้อมในหลายๆด้าน โดยเฉพาะด้านบุคลากร จึงไม่สามารถจัดตั้งได้

หลังจากที่มีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความพร้อมทางด้านบุคลากรแล้ว จึงได้ริเริ่มการเปิดหลักสูตรดังกล่าว และได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อ การศึกษาอิสลาม เป็น อิสลาม

ศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการในรูปแบบของแผนกวิชาอิสลามศึกษา โดยอยู่ภายใต้ภาควิชาปรัชญาและศาสนาซึ่งปัจจุบันเทียบกับภาควิชาปรัชญาและได้รับความเห็นชอบหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาครัฐเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2523

โครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา (2525:23) หลังจากการได้เปิดหลักสูตรอิสลามศึกษา ภายใต้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางคณะกรรมการหลักสูตรได้มีแผนกำหนดจะจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา โดยมีคณะดำเนินงานดังนี้

1. นายหะสัน หมัดหมาน	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งฯ
2. นายดลมนรรัตน์ บากา	ตำแหน่ง	เลขานุการโครงการฯ
3. นางอาริน สะอิตี	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยเลขานุการโครงการฯ
4. นายสมเจตน์ นาคเสวี	ตำแหน่ง	กรรมการบริหารโครงการฯ
5. นางสาวปาตีเมาะ สะอิ	ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ธุรการ

ปาตีเมาะ ดอเลาะ (2549:10) วิทยาลัยอิสลามศึกษาเริ่มต้นจากการจัดตั้งศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลาม และได้เสนอเป้าหมายและนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2521 (ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอรัฐบาลพิจารณากำหนดมาตรการและเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529) โดยกำหนดเป้าหมายและนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นที่พัฒนาด้านการศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่ สืบเนื่องมาจากความพยายามของรัฐบาลที่จะแก้ไขปัญหาสิ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากรัฐบาลโดยเฉพาะในด้านของสายทหารและความมั่นคง

หลังจากสถาบันอิสลามศึกษาได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้มีการเปลี่ยนเป็นวิทยาลัยอิสลามศึกษา และคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ได้พิจารณามีมติเห็นชอบในคราวประชุมที่ 11/2527 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2527 ให้อนุมัติให้เป็นวิทยาลัยอิสลามศึกษา สามารถผลิตบัณฑิตและมีสถานะเทียบเท่าคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยได้ทำเรื่องยื่นไปคณะรัฐมนตรีเพื่อร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง วิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นส่วนราชการส่วนหนึ่งภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยได้รับพระราชทานกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2532 เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา การค้นคว้ารวมทั้งการวิจัยโดยเฉพาะด้านอิสลามศึกษาและการบริการวิชาการแก่สังคม เป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อะหมัด ยี่สุนทร (2547:5-8) ได้กล่าวว่า ความพยายามของคณะทำงานในการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้บรรลุผลเมื่อปี 2532 เมื่อได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลในการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา ที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 106 ตอนที่ 23 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2532 ให้วิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นหน่วยงานราชการหน่วยหนึ่งในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สำหรับผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา คือการเป็นสถาบันทางการศึกษาที่เป็นพร้อมจะก้าวเป็นอุดมศึกษาาระดับชั้นนำทางวิชาการด้านศาสตร์อิสลาม ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาสังคมรวมทั้งภูมิภาคต่างๆอย่างสมดุลโดยยึดอัล-อิสลามเป็นบรรทัดฐาน (ปาตีเมาะ ดอเลาะ, 2549 :9)

2.2.1 วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษานั้นมีอยู่ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำด้านวิทยาการอิสลามและโลกมุสลิมในภูมิภาค โดยมีการวิจัยเป็นฐาน¹²

จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า วิสัยทัศน์โดยรวมของวิทยาลัยอิสลามศึกษายังเน้นและให้ความสำคัญในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำด้านวิทยาการอิสลาม

2.2.2 พันธกิจวิทยาลัยอิสลามศึกษา

อะหมัด ยี่สุนทร (2547:9) วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีพันธกิจแตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเพื่อให้องค์กรเดินไปในทางอันเดียวกัน โดยมีพันธกิจดังนี้

2.2.2.1 การมีพันธกิจวิทยาลัยอิสลามศึกษาสมัยการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.2.2.2 การมีพันธกิจวิทยาลัยอิสลามศึกษาสมัยการบริหารของ รองศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ อาลี อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา (ปี 2550)

¹² <http://www.cis.psu.ac.th/frontpage/menu/วิสัยทัศน์และพันธกิจ>

ทั้งนี้ พันธกิจเหล่านั้นได้ดำเนินการให้มีสอดคล้องที่เกี่ยวกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- จะต้องผลิตบัณฑิตให้ตรงตามแบบคุณลักษณะที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ได้พึงประสงค์
- การเป็นศูนย์กลางของการบริการชุมชน เพื่อเสริมสร้างริยธรรมและคุณธรรมแก่สังคม
- การเป็นศูนย์กลางของการศึกษา วิจัย ค้นคว้าเกี่ยวกับศาสตร์อิสลามและสังคมมุสลิมในประเทศไทย
- ถ่ายทอดคุณค่าศิลปวัฒนธรรมมุสลิม รวมทั้งทำนุบำรุงรักษาที่ตรงกับหลักการอิสลาม
- การเป็นสถาบันนานาชาติด้านอิสลามศึกษาในปี พ.ศ. 2554

2.2.2.3 พันธกิจในสมัยการบริหารของ ดร.ยูโซะ ตาละ ระหว่างปี 2561-2563 นั้นพบว่า มีพันธกิจดังนี้

- จะต้องพัฒนาและส่งเสริมวิทยาลัยอิสลามศึกษาให้เป็นสังคมความรู้ซึ่งตั้งไว้บนพื้นฐานของอิสลาม
- จะต้องพัฒนาและส่งเสริมวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาและวิจัยด้านศาสตร์อิสลามในระดับนานาชาติ
- จะต้องพัฒนาและส่งเสริมวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางการวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับตะวันออกกลาง
- จะต้องพัฒนาและส่งเสริมวิทยาลัยให้เป็นศูนย์พัฒนาบุคลากรด้านอิสลามศึกษาและศูนย์พัฒนาทักษะด้านภาษาเพื่ออิสลามศึกษา
- พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน สาขาวิชาอิสลามศาสตร์ เพื่อความเป็นนานาชาติ
- บูรณาการความรู้ต่างๆ บนพื้นฐานของอิสลามเพื่อสร้างคุณธรรม ปัญญา โลกทัศน์และสมรรถนะสากลให้แก่บัณฑิต
- ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมบนพื้นฐานของอัลอิสลาม

- ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและเผยแพร่สิ่งนั้นตามกรอบอิสลาม¹³

ตามข้อมูลที่ได้อ่านมาข้างต้น ได้เป็นปฐมบทหัวข้อการวิจัยของผู้วิจัยไว้ดังนี้

เมื่อมองดูถึงพันธกิจแล้ว พบว่าพันธกิจสมัยการบริหารของ ดร.ยูโซะ ตาเลส สอดคล้องกับพันธกิจแรกเริ่มการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษาให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ด้านอิสลามศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะโลกอาหรับ ซึ่งดูจากหลักฐาน เมื่อครั้งได้จัดสัมมนาอิสลามศึกษานานาชาติครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2553 มีผู้เข้าร่วมที่เป็นทั้งนักวิชาการ ผู้บริหารองค์กรหรือสถาบัน รวมทั้งผู้นำเสนอบทความทางวิชาการ มีผู้เข้าร่วมจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศอาหรับ และได้มีการนำเสนอด้วยภาษาอังกฤษ และภาษาอาหรับ โดยเฉพาะการนำเสนอด้วยภาษาอาหรับนั้น เป็นการนำเสนอจากเจ้าของภาษา หรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการสื่อสารด้วยภาษาอาหรับดั้งเดิม ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เป็นบรรดา คณาจารย์ และนักศึกษาในพื้นที่สามารถรับประโยชน์ในส่วนนี้ได้ดี

จากการสังเกตของผู้วิจัยได้ข้อมูลว่าโครงการสัมมนาอิสลามศึกษานานาชาติครั้งที่ 1 วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีนักวิชาการระดับสูงจากประเทศอาหรับอาทิเช่น จากประเทศอียิปต์ ซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ โอมาน คูเวต เป็นต้น จึงทำให้บรรดา คณาจารย์ บุคลากรและนักศึกษา สามารถที่จะสื่อสารภาษาอาหรับได้

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีสภาพและปัญหาที่แตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับแต่ละกิจกรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.3 ระดับการศึกษาและแผนกวิชาในวิทยาลัยอิสลามศึกษา

นับตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา วิทยาลัยอิสลามศึกษามีระดับการศึกษาทั้งหมด 3 ระดับด้วยกัน โดยมีจำนวนแผนกวิชาดังนี้

2.3.1 ระดับปริญญาตรี จำนวน 6 สาขาวิชา โดยมีสาขาวิชาดังนี้

2.3.1.1 แผนกวิชาอิสลามศึกษา

2.3.1.2 แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

2.3.1.3 แผนกวิชากฎหมายอิสลาม

¹³

<http://www.cis.psu.ac.th/frontpage/menu/วิสัยทัศน์และพันธกิจ>

- 2.3.1.4 แผนวิชาการสอนอิสลามศึกษา
- 2.3.1.5 แผนวิชาเศรษฐศาสตร์และการจัดการในอิสลาม
- 2.3.1.6 แผนวิชาตะวันออกกลางศึกษา
- 2.3.2 ระดับปริญญาโท จำนวน 2 สาขาวิชา โดยมีสาขาวิชาดังนี้
 - 2.3.2.1 แผนวิชาอิสลามศึกษา
 - 2.3.2.2 แผนวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม
- 2.3.3 ระดับปริญญาเอก จำนวน 1 สาขาวิชา โดยมีสาขาวิชาดังนี้
 - 2.3.3.1 วิชาอิสลามศึกษา

2.4 จำนวนบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษา

วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันใหญ่สถาบันหนึ่ง จึงมีบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนหลายคน โดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. บุคลากรสายวิชาการ มีจำนวนทั้งหมด 41 คน
2. บุคลากรสายสนับสนุน มีจำนวนทั้งหมด 34 คน โดยไม่รวมกับลูกจ้างโครงการ (แวนอปิยะ เจ๊ะอะ, 20 มกราคม 2561)

2.5 สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

นับตั้งแต่ปี 2556 วิทยาลัยอิสลามอิสลามศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งพิจารณาจากพันธกิจของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ได้ให้ความสำคัญด้านภาษาอาหรับไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาวิทยาลัยฯ ให้เป็นศูนย์กลางด้านการวิจัยและการศึกษาด้านอิสลามในระดับนานาชาติ การพัฒนาวิทยาลัยฯ ให้เป็นศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ด้านตะวันออกกลาง รวมทั้งพัฒนาวิทยาลัยฯ ให้เป็นศูนย์พัฒนาบุคลากรอิสลามและและพัฒนาทักษะทางภาษา แม้กระทั่งพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านอิสลามศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติ

ด้วยเหตุนี้ จึงพบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นในด้านหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับดังนี้

2.5.1 หลักสูตรอิสลามศึกษานานาชาติ

สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เป็นสาขาหนึ่งที่เปิดสอนโดยได้เปลี่ยนมาจากแผนกวิชาอิสลามศึกษาโปรแกรมอาหรับ ซึ่งอยู่ภายใต้ภาควิชาอิสลามศึกษา ทั้งนี้การเกิดขึ้นนั้นก็ เป็นไปตามนโยบายการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านการจัดการศึกษาว่าด้วยการพัฒนา คุณภาพหลักสูตรต่างๆ ให้เท่าเทียมกับหลักสูตรด้านอิสลามศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่นๆ โดยใช้ภาษา อาหรับ ซึ่งได้ทำการเปิดสอนรุ่นแรกเมื่อปีการศึกษา 2551 โดยมีข้อมูลดังนี้

- ชื่อหลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ)
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรบัณฑิต (อิสลามศึกษา)
- อักษรย่อปริญญาในภาษาไทย : ศศ.บ. (อิสลามศึกษา)
- อักษรย่อปริญญาในภาษาอังกฤษ : B.A.(Islamic Studies)

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มอบนโยบายให้แก่คณาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาอิสลามศึกษา หลักสูตรนานาชาติ โดยได้มอบนโยบายที่ว่าสาขาวิชาจะต้องสร้างนักศึกษาที่มีความเข้าใจและรู้ถึง หลักการณ์ในด้านอิสลามศึกษา โดยใช้ภาษาอาหรับเป็นตัวหลักในการวิจัย ศึกษา ค้นคว้าให้กว้างขึ้น ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาชีวิตของบัณฑิตและชุมชนอย่างเท่าเทียม โดยนำมาปฏิบัติใช้ในประจำวัน และใน สังคมอย่างถูกต้อง รวมทั้งมีความคิดที่ดี และมีความคิดในการสร้างสังคม รวมทั้งสร้างความ รับผิดชอบสังคมรอบข้างและตนเอง

วิทยาลัยอิสลามศึกษา ได้มอบภารกิจสำคัญแก่สาขาวิชาที่จะต้องเร่งปฏิบัติคือ

- 2.5.1.1 จะต้องสามารถตอบโจทย์ด้านความเชี่ยวชาญ การพัฒนาความรู้เพื่อตอบสนอง ที่จะบริการสังคม
- 2.5.1.2 จะต้องมึบทบาทในการพัฒนาชีวิตของสังคม ที่ตั้งบนพื้นฐานของการเรียนรู้และ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ด้านอิสลาม
- 2.5.1.3 จะต้องตอบอัตลักษณ์ของสังคมและเชื่อมโยงกับประเทศอาหรับและโลกมุสลิม โดยใช้ภาษาอาหรับในการขับเคลื่อน
- 2.5.1.4 จะต้องสามารถแก้ปัญหาความขาดแคลนของบุคลากรในด้านอิสลามศึกษาได้

ในขณะที่เดียวกันแผนกวิชาจะต้องทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ทางวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มอบเช่นกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา โดยการเข้าถึงแหล่งความรู้จากอัลกุรอานและหะดีษ ซึ่งเป็นภาษาอาหรับ รวมทั้งสามารถพัฒนาตัวเองและสังคมได้
- มีความสามารถในการซึมซับอิสลามโดยใช้ภาษาอาหรับเป็นตัวหลักในการ วิจัย ศึกษาและค้นคว้าด้านอิสลามศึกษาให้กว้างยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอัลอิสลามได้อย่างถูกต้อง
- จะต้องมึจริยธรรมและคุณธรรมในขอบเขตของอิสลามและสามารถดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างดี
- จะต้องมีความสามารถในการใช้ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ พร้อมกันนี้ จะต้องวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์¹⁴

จากปรัชญา ความสำคัญและวัตถุประสงค์ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นบทบาทหนึ่งของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ เนื่องจากสอดคล้องกับปรัชญาของแผนกที่ว่าจะต้องมีการผลิตนักศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีที่มีความรู้และเข้าใจอิสลาม โดยการนำภาษาอาหรับเป็นตัวหลักในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับศาสตร์อิสลามและศาสตร์ทั่วไป และยังสมเหตุสมผลกับความสำคัญของแผนกที่จะต้องตอบอัตลักษณ์ของสังคมในพื้นที่และเชื่อมโยงกับกลุ่มโลกมุสลิมและประเทศอาหรับ โดยมีภาษาอาหรับในการขับเคลื่อนปัจจัยต่างๆที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอาหรับหนึ่งนั้นก็คือการใช้ภาษาอาหรับเป็นตัวขับเคลื่อนในการสื่อสารระหว่างกัน

นอกจากสาระเนื้อหาการเรียนรู้ที่ใช้ภาษาอาหรับในการศึกษาแล้ว วิทยาลัยอิสลามศึกษายังได้บรรจุคณาจารย์ในแผนกนี้ ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับเพื่อความเข้มข้นของเนื้อหาและความเข้าใจในด้านภาษาอาหรับมากขึ้น โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรดังนี้

1. นายอาเหม็ด อัสซะรีฟ
2. นางฟาตีเมาะ จะปะเกีย¹⁵
3. ดร.อีสมะแอ กาเต๊ะ

¹⁴ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554, 1-5

¹⁵ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554, 2

4. ดร.อาลี สาเมาะ
5. ดร.รุชดี ตาเห
6. Dr.Abdulai M.Kaba
7. Dr.Ibrahima Lamine Sano¹⁶

แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้รับความนิยมนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 และนักศึกษาจากต่างประเทศที่มีความสนใจจะเข้ามาศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นหลักสูตรสากลที่ใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษากลางในการศึกษา ทั้งนี้สามารถแยกจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาตามข้อมูลสถิติของงานทะเบียนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ปีการศึกษา	จำนวนนักศึกษาไทย	จำนวนนักศึกษาต่างประเทศ	รวมทั้งหมด	ประเทศของนักศึกษาต่างชาติ
2557	24	10	34	ไลบีเรีย/กัมพูชา/กินี/จีน
2558	45	18	63	กัมพูชา/จีน/ไต้หวัน/ไคสต์/กินี/ไลบีเรีย
2559	35	20	55	กัมพูชา/จีน/ไต้หวัน/ไคสต์/กินี/ไลบีเรีย/มาเลเซีย/อินโดนีเซีย/ศรีลังกา
2560	55	18	71	กัมพูชา/จีน/ไต้หวัน/ไคสต์/กินี/ไลบีเรีย/มาเลเซีย/อินโดนีเซีย/ศรีลังกา
2561	42	2 ¹⁷	44	เวียดนาม

จากตารางจะเห็นว่าจำนวนของนักเรียนที่เข้ามาเป็นนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติมีการเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา รวมทั้งนักศึกษาที่มาจากต่างประเทศอีกด้วย ทั้งนี้

¹⁶ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560, 3-5

¹⁷ <http://regist.pn.psu.ac.th/studentsum/major.php>

เนื่องจาก แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้ให้ความสำคัญด้านวิทยาการอิสลามโดยใช้ภาษาอาหรับ 80 % เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน และ 20 % เป็นภาษาอังกฤษ จึงเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย

2.5.2 โครงการ

2.5.2.1 โครงการ International Islamic Studies – Networking (IISN)

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนกระทั่งปัจจุบันสถานการณ์ต่างๆ และความไม่สงบต่างๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เกิดความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แม้ในปัจจุบันการปฏิบัติการในเชิงความรุนแรงนับจำนวนครั้งจะลดน้อยลงบ้าง แต่นั่นหาใช่ว่าสถานการณ์จะสงบเป็นปกติไม่ ผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นในวงกว้างที่ครอบคลุมในมิติต่างๆทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษาและอื่นๆ เป็นต้น การแก้ปัญหาระยะยาวในเชิงนโยบาย (Long Term Policy) นั้น หน่วยงานต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องต่างเห็นพร้อมกันว่า แท้ที่จริงนั้นการพัฒนาทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อยกระดับชีวิตด้านต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นโครงการที่หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนจะต้องแก้ไขและปรับปรุงรวมทั้งพัฒนาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพราะเป็นแนวทางที่อาจจะปรับเปลี่ยนความคิดของเด็กๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ตั้งที่นานาอารยประเทศดำเนินอยู่ วิทยาลัยอิสลามศึกษาในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีภารกิจหลักในด้านการผลิตบัณฑิต ทางด้านอิสลามศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และเอก ได้จัดทำโครงการเพื่อต่อยอดความคิดของนักศึกษาในด้านต่างๆหลายโครงการด้วยกัน โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาหรือส่งนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อรับประสบการณ์ในด้านวิชาการด้านอิสลามศึกษาในสถาบันชั้นนำที่ได้มีการจัดการเรียนด้านอิสลามในต่างประเทศ เป็นกระบวนการหนึ่งในโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้มีและขีดความสามารถและเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามระบบของอิสลามศึกษาในระดับสากลอีกด้วย โดยเฉพาะด้านภาษาอาหรับที่นักศึกษาจะต้องให้ความสำคัญของภาษานี้ นอกจากนี้วิทยาลัยมีความเชื่อว่าโครงการดังกล่าวสามารถรองรับนักศึกษาที่มีความสามารถและมีความประสงค์จะเรียนต่อด้านอิสลามศึกษาอยู่แล้วเลือกที่จะเรียนต่อที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่ง

จะเป็นไปตามนโยบายของรัฐ ซึ่งได้กำหนดไว้ตอนที่มีการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาขึ้นใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

โครงการ International Islamic Studies – Networking (IISN) เป็นโครงการที่ส่ง นักศึกษาไปทำการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ณ มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยมีระยะเวลาตามความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่จะเป็น 3 รูปแบบด้วยกันคือ 1) การส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ 2) การส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนเป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา 3) การส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนเป็น ระยะเวลา 2 ภาคการศึกษา

ในปี 2550 วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้เจรจาความร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อร่วมจัดโครงการดังกล่าวซึ่งได้รับความร่วมมือจากกระทรวงการต่างประเทศเป็นอย่างดี โดยทั้งสองฝ่ายได้มีข้อตกลงเบื้องต้นที่จะจัดโครงการร่วมกัน 2 โครงการ คือ

1. หลักสูตรระยะสั้นเพื่อฝึกความพร้อมของบัณฑิตในการทำงานเป็นล่ามใน โรงพยาบาลและโรงแรม

2. หลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลและภาษาอาหรับสำหรับบัณฑิตที่มีความต้องการ เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ (ยูโซะ ตาและและคณะ, 2559:3)

จากโครงการทั้งสองโครงการที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาและกระทรวงการต่างประเทศ ได้มีข้อตกลงความร่วมมือด้วยกันนั้น บ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ทั้งฝ่ายวิทยาลัยและภาครัฐโดยเฉพาะ กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญกับภาษาอาหรับเป็นอย่างมาก และด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงบ่งชี้ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญกับการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยเฉพาะ นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ดำเนินโครงการดังกล่าวนับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เมื่อนับตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา มีมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ประเทศ	มหาวิทยาลัย
1	ประเทศตุรกี	1. Ankara University

2	ประเทศจอร์แดน	1. The University of Jordan 2. Yarmouk University 3. Al-alBayt University
3	ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	1. Sharjah University 2. Al-Qasimia University 3. The University of United Arab Emirate
4	ประเทศบาห์เรน	University of Bahrain
5	ประเทศบรูไน	Universiti Islam Sultan Sharif Ali
6	ประเทศอินโดนีเซีย	1. Universitas Islam Negeri Sultan Syarif Kasim Riau
7	ประเทศมาเลเซีย	1. International Islamic University Malaysia 2. University of Malaya 3. The National University of Malaysia 4. Islamic Sciences University of Malaysia 5. Universiti Malaysia Kelantan 6. Universiti Utara Malaysia

(ยูโอะ ตาเลและคณะ, 2559 : 6-9)

เมื่อมองดูถึงจำนวนมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ International Islamic Studies – Networking (IISN) มีมหาวิทยาลัยในประเทศอาหรับหลายมหาวิทยาลัยที่พร้อมรับนักศึกษาจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาอาหรับ ทำให้นักศึกษามีความกล้าที่จะสื่อสารภาษาอาหรับมากขึ้น และทำให้นักศึกษาสามารถสื่อสารภาษาอาหรับได้ในชีวิตประจำวัน จนนำมาซึ่งความคุ้นชินกับภาษาอาหรับซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลดีต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก

โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเป็นโครงการที่มีความสำคัญอย่างมากในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อยกระดับอุดมศึกษานั้นๆสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยนานาชาติ และมีคุณภาพในระดับสูงขึ้นไป เนื่องจากนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวจะต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของต่างชาติ อาทิ ภาษาและการอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม

ทั้งนี้ ทุนโครงการ IISN ไม่ได้มีสำหรับเฉพาะนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเท่านั้น แต่เป็นทุนเปิดกว้างสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาทุกคน โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 เพื่อเปิดโอกาสในนักศึกษาที่มีชอบและความถนัดการใช้ภาษาอาหรับได้เดินทางไปศึกษาภาษาอาหรับ ณ ประเทศที่มีการใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อเป็นทุนชีวิตในการประกอบอาชีพในอนาคตรวมทั้งการเดินทางไปในโลกกว้างอีกด้วย

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ดำเนินโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) นับตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน (2560) เป็นเวลา 10 ปี โดยมีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการดังกล่าว 315 คน โดยมีมหาวิทยาลัยต่างๆ ในต่างประเทศที่ให้การยอมรับนักศึกษาวิทยาลัยฯ เพื่อเข้าโครงการแลกเปลี่ยน เช่น มหาวิทยาลัยจอร์แดน มหาวิทยาลัยยอร์ก มหาวิทยาลัยอัลอัลบัยต์ ประเทศจอร์แดน มหาวิทยาลัยซัวเราะฮ์ ประเทศสหรัฐอเมริกาอเมริกาใต้ มหาวิทยาลัยบาห์เรน ประเทศบาห์เรน

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มจากนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการและจบการศึกษาแล้ว ซึ่งได้สอดคล้องกับหัวข้อวิจัยดังนี้

“โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นโครงการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้หนูได้เดินทางรอยฝันของตัวเองคือการได้เรียนภาษาอาหรับ ณ ดินแดนอาหรับ เพราะโดยส่วนตัวนั้นชอบภาษาอาหรับอยู่แล้ว แต่ด้วยฐานะทางบ้านที่ไม่ค่อยดีเลย ไม่มีทุนทรัพย์ที่จะเดินทางไปศึกษา ณ ประเทศอาหรับได้ ซึ่งการได้เข้าร่วมครั้งนี้ เป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับหนูที่จะเข้าใจภาษาอาหรับมากขึ้น”

(กามีละฮ์ กาแลซา, 16 สิงหาคม 2560)

“ตั้งใจจะมาเรียนวิทยาลัยอิสลามศึกษา เนื่องจากได้รับทราบข้อมูลว่าถ้ามีความสามารถก็สามารถเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ประเทศอาหรับได้ เพราะว่าเป็นคนที่ชอบภาษาอาหรับ ชอบสนทนากับชาวอาหรับ”

(มูบารอก อูมา, 20 สิงหาคม 2560)

“โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาอาหรับได้และยังรวมถึงภาษาอื่นๆอีกด้วย”

(นุรอัยมาน เจ๊ะอาแว, 5 กรกฎาคม 2561)

Konevas and Duoba (2007) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเพิ่มนักศึกษาแลกเปลี่ยน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับผลประโยชน์ในด้านชีวิตการศึกษา ด้านภาษาที่จะได้รับและประสบการณ์ในต่างประเทศ

จากบทวิจัยดังกล่าวสามารถบ่งชี้ว่า การที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศอาหรับนั้น นักศึกษาสามารถที่จะซึมซับถึงภาษาภาษาอาหรับได้ง่ายตลอดจนประสบการณ์ในการสื่อสารภาษาอาหรับได้ดียิ่งขึ้น จึงทำให้เป็นตัวสนับสนุนว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษามีบทบาทในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่นักศึกษาในเชิงนโยบายเป็นอย่างดี

2.5.2.2 โครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้วางพันธกิจเพื่อตอบโจทย์วิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งหนึ่งในพันธกิจที่สำคัญคือการเผยแพร่ภาษาอาหรับ ทั้งนี้ ในปัจจุบันได้มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน ซึ่งได้ให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นสิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากในประชาคมอาเซียนนั้น จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคน นักเรียนและนักศึกษารวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาที่สะดวกขึ้นและจะมีการเปิดเสรีด้านการค้า การบริการ และด้านการศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายความรู้ต่างๆ เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างๆระหว่างกัน ทำให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตามกัน ทั้งนี้ เพื่อผลิตนักศึกษาที่มีความสามารถพร้อมสำหรับการรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ดังนั้น ทิศทางของอุดมศึกษาที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงที่สำคัญ คือ ความหลากหลายของภาษา ความหลากหลายของวัฒนธรรม และทำอย่างไรให้บัณฑิตสื่อสารภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะปรับตัวเข้ากับการทำงานภายใต้ความหลากหลายและความแตกต่าง มีกระบวนการวิคิดในการทำงาน สามารถที่จะแข่งขันได้ ตลอดจนการเตรียมสมรรถนะในการเป็นผู้นำให้กับบัณฑิต ถึงแม้ว่าประชาคมอาเซียนจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสารก็ตาม แต่

ประการหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือ ประเทศอาเซียนเป็นประเทศที่ชาวอาหรับนิยมเดินทางท่องเที่ยวและการรักษาสุขภาพ เพราะฉะนั้น ภาษาอาหรับจึงเป็นที่ทำหยาอย่างยิ่งสำหรับประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะประเทศไทยที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การท่องเที่ยวและมีศูนย์แพทย์ที่ทันสมัยซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคมโลก

การจัดการศึกษาทางด้านอิสลามศึกษาในระดับสากล ถึงแม้ว่าภาษาอาหรับเป็นภาษามาตรฐานในการเป็นสื่อที่จะทำความเข้าใจในเนื้อหาหลักของอิสลามศึกษา อาทิ ภาษาที่มีอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอานและในหะดีษ และยังเป็นภาษาทางการที่ใช้ในการเรียนด้านอิสลามศึกษาโดยทั่วไปในประเทศอาหรับ ซึ่งมีนักศึกษาจากประเทศไทยจำนวนมากเดินทางไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี วิทยาลัยต่างในประเทศอาหรับ

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของนักศึกษาไทยที่ได้เดินทางไปศึกษาอิสลามศึกษาในต่างประเทศโดยเฉพาะในประเทศอียิปต์ จอร์แดน และซาอุดีอาระเบีย ฯลฯ คือทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งส่วนมากอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน ทำให้นักศึกษาเหล่านั้นเสียโอกาสในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาภาษาอาหรับเป็นเงินจำนวนมาก

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในประเทศไทยให้ความยั่งยืน มีระดับที่ดีและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและโลกมุสลิมที่มีการเรียนด้านอิสลามศึกษาได้ วิทยาลัยอิสลามศึกษาจึงได้ให้บทบาทในการเผยแพร่ภาษาอาหรับอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญยิ่งนั่นคือโครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีการจัดโครงการสัมมนาอิสลามศึกษานานาชาติครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 นักวิชาการจากประเทศอาหรับจำนวน 16 ประเทศเห็นชอบที่จะให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ภาษาอาหรับและยกระดับการศึกษาอิสลามในประเทศไทยสู่เวทีสากล จึงได้มีข้อตกลงที่จะจัดตั้งศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาขึ้น ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลไทยเป็นอย่างดี

โครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นความสำคัญในการพัฒนาความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม จึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนาทักษะและศักยภาพในการใช้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนและนักศึกษารวมทั้งบุคลากรทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ตลอดจนคนทั่วไปในด้านการประกอบอาชีพ การ

สื่อสารระหว่างกัน ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นศูนย์กลางเพื่อเชื่อม การเรียนด้านภาษาร่วมกับสถาบันภาษาต่างๆทั้งในและต่างประเทศ

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีบทบาทด้านทดสอบ และพัฒนาทักษะภาษาอาหรับ ทั้งนี้เพื่อให้เดินตามกลยุทธ์และปัจจัยของประเทศไทยที่ตั้งไว้ใน การขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมกันนี้เป็นยุทธศาสตร์หลักคือ การเพิ่ม ศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ และ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม สำหรับยุทธศาสตร์แรกนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมี บุคลากรที่มีความรู้และความสามารถด้านภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นสื่อกลางและเป็นเครื่องมือในการ ประกอบอาชีพ เช่นบุคลากรด้านการแปลภาษาในโรงพยาบาล โดยประเทศไทยเป็นประเทศต้นๆที่ ประชาชนแถบตะวันออกกลางเดินทางมารักษาตัว ตลอดจนเป็นการเพิ่มความรู้แก่บุคลากรในการ เจริญต่อรองรับด้านเศรษฐกิจและการประชุมระดับประเทศ ทั้งนี้ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีบทบาทอย่างสูงในการที่จะเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ภาษาอาหรับเพื่อให้ บัณฑิตตลอดจนบุคคลที่สนใจด้านภาษาอาหรับสามารถเรียนภาษาอาหรับเพื่อเป็นแนวทางในการ แสวงหาปัจจัยยังชีพในอนาคตได้

จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยด้านพันธกิจของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษา อาหรับเพื่ออิสลามศึกษา ได้ทราบถึงพันธกิจหลักดังนี้

1. สร้างและพัฒนาแบบทดสอบภาษาอาหรับและจัดทดสอบ มาตรฐานภาษาอาหรับ
 2. สร้างและพัฒนาหลักสูตรการอบรมทางภาษาอาหรับเพื่อ อิสลามศึกษา
 3. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอาหรับและการ สื่อสารแก่นักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอน และบุคคลทั่วไป
 4. ให้บริการวิชาการภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาให้เป็น ที่ ยอมรับในระดับภูมิภาค
- “การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบภาษาอาหรับและจัดทดสอบ มาตรฐานภาษาอาหรับคือภารกิจที่ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะ

ภาษาอาหรับได้สร้างแบบทดสอบภาษาอาหรับจากที่ไม่มีเลยในอดีต และได้มีการพัฒนาเพื่อให้แบบทดสอบนั้นๆดีขึ้นตามลำดับ โดยหลักเกณฑ์ของการสร้างแบบทดสอบคือการรวมกลุ่มของนักวิชาการที่มีความรู้ด้านภาษาอาหรับโดยเฉพาะเป็นผู้ออกแบบของแบบทดสอบ แต่ในด้านการพัฒนานั้น ทางศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับได้ลองให้นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจ ทำแบบทดสอบดังกล่าว เพื่อหาความยากง่าย ข้อผิดพลาดเพื่อการแก้ไขต่อไป”

(มณูศักดิ์ โต๊ะเถื่อน, 5 มิถุนายน 2561)

“วัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีวัตถุประสงค์ 4 ข้อด้วยกัน ดังนี้

1. เพื่อจัดทำและพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานภาษาอาหรับ
2. เพื่อจัดทำหลักสูตรอบรมภาษาอาหรับและผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอน
3. เพื่อวิจัยพัฒนาเสริมศักยภาพการเรียนรู้ การค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนเยาวชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อสามารถติดต่อประสานงานสื่อสารกับชาวต่างชาติได้
4. เพื่ออบรมให้ความรู้เรื่องทักษะภาษาอาหรับแก่นักเรียน นักศึกษา บุคลากรและบุคคลทั่วไปเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาเรียนรู้และการประกอบอาชีพ”

(อับดุลราชัก ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

กลุ่มเป้าหมายที่ทางศูนย์ให้ความสำคัญยิ่งนั้นคือกลุ่มของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ที่มีความสนใจจะเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ หรือนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในระดับปริญญาตรีที่มีความสนใจในภาษาอาหรับและมี

ความตั้งใจที่จะเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศอาหรับ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ เยาวชนและผู้สนใจทั่วไปในพื้นที่เขตจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิสัยทัศน์ของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้ตั้งวิสัยทัศน์ว่า มีความเป็นเลิศในการบริการวิชาการด้านการทดสอบภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาในระดับภูมิภาค

ในด้านพันธกิจนั้นศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้มีพันธกิจที่จะตอบวิสัยทัศน์ของศูนย์ทั้งหมด 4 พันธกิจด้วยกันคือ

1. สร้างและพัฒนาแบบทดสอบภาษาอาหรับและจัดทดสอบมาตรฐานภาษาอาหรับ
2. สร้างและพัฒนาหลักสูตรการอบรมทางภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา
3. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอาหรับและการสื่อสารแก่นักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอนตลอดจนบุคคลทั่วไป
4. ให้บริการวิชาการภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค

จากวิสัยทัศน์และพันธกิจข้างต้น บ่งชี้ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มอบให้ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะพร้อมจะตอบบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการที่จะเผยแพร่ภาษาอาหรับให้เข้าสู่สังคมทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ ตลอดจนบุคคลทั่วไป

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาเป็นศูนย์ที่พร้อมจะสนับสนุนนักเรียนและบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะศึกษาภายในร่วมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีความสนใจพิเศษด้านภาษาอาหรับ เนื่องจากเรามีพร้อมทั้งกำลังทรัพย์ที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาล การสนับสนุนที่ดีจากผู้บริหารวิทยาลัย และเรามีกำลังบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับโดยเฉพาะ เนื่องจากอาจารย์ที่เป็นวิทยากร ท่านเหล่านั้นไม่ได้มีความเด่นด้านวิชาการอย่างเดียว แต่ท่านยังมีความเด่นด้านกิจการนักศึกษา การปรับตัวเอง สุ่มติการสอน การเป็นเพื่อนกับนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาไม่เกรงที่จะสอน ผลลัพธ์จึงดีในสายตาของนักศึกษาหรือผู้เข้าร่วม”

(อับดุลราซัค ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้มีการเผยแพร่ภาษาอาหรับด้านหลักสูตรการอบรมทางภาษาอาหรับ โดยได้เน้นเนื้อหาด้านการฟัง การอ่าน การเขียนและการพูด โดยได้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอาหรับโดยตรงเป็นผู้สอน และมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ เป็นผู้คอยประสานงาน

การเผยแพร่ภาษาอาหรับในลักษณะดังนี้ เป็นการจัดทำกิจกรรมในลักษณะแบบเข้าค่าย โดยใช้ระยะเวลาในการจัดที่แตกต่างกันออกไป โดยแบ่งระยะเวลาดังนี้

- กลุ่มนักเรียน จะใช้เวลาจัดกิจกรรมประมาณ 3 วัน โดยจัดปีละ 1 ครั้ง และรับผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ 80 คนต่อ 1 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าถึงของผู้สอนแก่นักเรียนกลุ่มดังกล่าว โดยการจัดกิจกรรมจะเป็นการใช้ภาษาอาหรับในการสื่อสาร ทั้งนี้สำหรับกลุ่มของนักเรียนนั้นจะเน้นด้านการพูดเป็นส่วนมาก

- กลุ่มนักศึกษา การจัดกิจกรรมในกลุ่มนักศึกษา จะใช้เวลาในการจัดกิจกรรมอย่างน้อย 7 วัน และรับผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ 100 คนต่อ 1 ครั้ง แต่ในระดับของนักศึกษาจะต่างกับกิจกรรมที่เน้นในส่วนของนักเรียน โดยในส่วนของนักศึกษาจะให้ความสำคัญด้านการพูด การโต้ตอบ และการเขียน เนื่องจากนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการด้านพัฒนาภาษาอาหรับนั้น เป็นนักศึกษาที่สมัครโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) ซึ่งนักศึกษาดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ เนื่องจากคะแนนในการเข้าร่วมกิจกรรมจะส่งผลต่อการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนของนักศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งภาพรวมนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับความรู้ด้านภาษาอาหรับเพิ่มเติม

- การให้บริการวิชาการภาษาอาหรับเป็นอีกพันธกิจหนึ่งที่ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับให้ความสำคัญอีกประการหนึ่ง โดยศูนย์ฯ มีการบริการหลักอยู่ 2 ประการด้วยกันคือ

1. การเผยแพร่หนังสือการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเขียนด้วยภาษาอาหรับเพื่อมอบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย ทำให้นักท่องเที่ยวจากประเทศอาหรับรู้จักประเทศไทยมากขึ้น

2. การพัฒนาทักษะครูสอนภาษาอาหรับ โดยเป็นการเชิญบรรดาครูที่สอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่เข้าร่วมอบรมการพัฒนาการสอนภาษาอาหรับ โดยได้รับเสียงตอบรับเป็นอย่างดีจากบรรดาครู

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีกระบวนการและวิธีการ รวมทั้งหลักสูตรอย่างอย่างด้วยกันที่จะตอบเจตย์วิสัยทัศน์ของศูนย์เอง รวมทั้งตอบเจตย์วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยที่ศูนย์มีกระบวนการและแผนการพัฒนาภาษาอาหรับ 6 วิธีการด้วยกัน คือ

1. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาอาหรับสำหรับครูและผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาอาหรับสำหรับครูและผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโครงการที่เน้นผู้เข้าร่วมที่เป็นครูหรือผู้สอนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเกือบทุกโรงเรียนนั้นได้มีการบรรจุวิชาภาษาอาหรับเป็นหนึ่งวิชาที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียน ด้วยเหตุนี้ ศูนย์ทดสอบจึงมีโครงการดังกล่าวเพื่อเป็นสถานที่ที่จะต่อยอดวิธีการเรียนการสอนภาษาอาหรับและชี้แนะแนวทางต่างๆ ให้กับบรรดาคณาจารย์เหล่านั้น

2. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะภาษาอาหรับสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา (ต่างจังหวัด)

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะภาษาอาหรับสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นโครงการที่ศูนย์ได้นำนักศึกษาจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาเดินทางไปทำค่ายภาษาอาหรับนอกพื้นที่ อาทิ การทำค่ายภาษาอาหรับที่จังหวัดกระบี่ การทำค่ายภาษาอาหรับที่จังหวัดสงขลา ทั้งนี้ การนำนักศึกษาเหล่านั้นออกนอกพื้นที่ เพื่อให้นักศึกษาได้อาศัยอยู่ในสังคมที่มีการสื่อสารภาษาอาหรับล้วนๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกนักศึกษาให้มีความตอบสนองด้านภาษาอาหรับที่มากขึ้น เนื่องจากนักศึกษาที่ผ่านโครงการนี้ ส่วนหนึ่งเป็นนักศึกษาที่มีความพร้อมจะเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยในประเทศอาหรับ ภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

3. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านภาษาอาหรับสำหรับนักเรียน (ต่างจังหวัด)

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านภาษาอาหรับสำหรับนักเรียนนั้น เป็นโครงการที่ ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้เดินทางไปทำการสอนภาษาอาหรับแก่นักเรียนที่มีถิ่นอาศัยในต่างจังหวัด เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเผยแพร่ภาษาอาหรับให้เรียนเหล่านั้นกระตือรือร้นในด้านภาษาอาหรับ รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ศักยภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านภาษาอาหรับ เพื่อนักศึกษาเหล่านี้ มาศึกษาต่อด้านอิสลามศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ

4. โครงการอบรมภาษาอาหรับเพื่อการท่องเที่ยว

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้รับรายงานว่า ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของชาวอาหรับที่ให้ความสนใจอันดับต้นๆสำหรับการเดินทางมาเที่ยวเที่ยวในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดภูเก็ต ชลบุรี เชียงใหม่ เป็นต้น วิทยาลัยจึงได้มอบให้ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาอบรมภาษาอาหรับเพื่อการท่องเที่ยวแก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ โดยมีผลงานที่เป็นการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยตรงคือ พจนานุกรมเฉพาะด้านภาษาอาหรับเพื่อการท่องเที่ยว

5. ประชุมปฏิบัติการคณะกรรมการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานภาษาอาหรับ (Workshop) ณ ต่างจังหวัด

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีผู้ทำงานทั้งหมด 8 คน โดยแบ่งเป็นสายวิชาการ 2 คน เจ้าหน้าที่ 7 คน (ข้อมูลเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561) ทั้งนี้ จึงต้องมีการประชุมปฏิบัติการคณะกรรมการพัฒนาแบบทดสอบภาษาอาหรับ ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงข้อควรแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อพัฒนาการที่ดีขึ้นในการเผยแพร่ภาษาอาหรับในสังคม

6. การพัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรสถาบันภาษาอาหรับ ณ ต่างประเทศ

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้คำนึงถึงบทบาทและความสำคัญของอาจารย์และบุคลากรภาษาอาหรับ โดยมีการส่งคณาจารย์และบุคลากรเดินทางไปศึกษาถึงแนวทางการสอน การเผยแพร่ และแนวทางการส่งเสริมภาษาอาหรับให้ดียิ่งขึ้น โดยศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้มีความสัมพันธ์อันดีกับ มหาวิทยาลัยอัลอัสฮัร ประเทศอียิปต์ และมหาวิทยาลัยอัลอัลบัยต์ ประเทศจอร์แดน ซึ่ง

มหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งมีความพร้อมที่จะสนับสนุนการเรียนการสอน และการเผยแพร่ภาษาอาหรับของคุณ์”

(अबดุลราชัก ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

จากบทความข้างต้น พบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้คำนึงคำว่าครูผู้เป็นต้นฉบับแห่งการรับรู้ถึงข้อมูล ซึ่งการที่จะได้ข้อมูลที่ดีและถูกต้องนั้นย่อมต้องมีความรู้ความสามารถที่สามารถเผยแพร่ความรู้ความสามารถดังกล่าวได้ด้วยดี

จากข้อมูลทั้งหมดของคุณ์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา นี้ เป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้เน้นการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่สังคมที่เริ่มต้นตั้งแต่ นักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีความต้องการที่จะศึกษาและให้ความสนใจในด้านภาษาอาหรับ โดยได้ยึดถือนโยบายของการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นหลัก

2.5.2.3 โครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาอิสลามระดับอุดมศึกษาของภาครัฐที่สามารถเปิดหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนที่สามารถตอบโจทย์ของสังคมมุสลิมทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเลือกเข้าเรียนในระดับต้นๆของประเทศไทย ทั้งนี้ เนื่องจากวิทยาลัยฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษารวมทั้งการพัฒนาเยาวชนที่มีความรู้ความสามารถซึ่งจะเป็นกำลังหลักและแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของประเทศในระยะยาว แต่กระนั้นยังมีนักศึกษาบางส่วนทั้งในและต่างประเทศไม่สามารถสานต่อการศึกษาให้กับตัวเองได้ เนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์และความยากจน จึงก่อให้เกิดการขาดความมุ่งมั่นที่จะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากหมดหวังและมองไม่เห็นด้านทุนทรัพย์

ดังนั้น เพื่อเป็นการเปิดโอกาส สร้างความหวังและพัฒนาศักยภาพทางด้านการใช้ชีวิต ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม และประสบการณ์นอกห้องเรียนให้แก่เยาวชนดังกล่าวได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและเป็นการสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดียิ่งขึ้น วิทยาลัยฯ จึงสรรหาทุนการศึกษาเพื่อให้เยาวชนที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพความเป็นผู้นำได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อจนสำเร็จปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้ให้นักศึกษาเหล่านั้นสามารถเป็นแรงผลักดันในด้านการสื่อสารภาษาอาหรับแก่นักศึกษาทั่วไป โดยมองว่าการสร้างสังคมที่มีการสื่อสารด้วยภาษาอาหรับเป็นวิธีการหนึ่งในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่นักศึกษาได้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักศึกษาต่างชาติ
- เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาชาติ
- เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมการศึกษาที่เป็นสากล
- เพื่อสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม
- เพื่อนำนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับจากต่างประเทศมา

ศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อสร้างสังคมที่มีการสื่อสารโดยใช้ภาษาอาหรับ

ลักษณะของทุน

- เป็นทุนให้กับนักศึกษาต่างชาติที่มีผลการเรียนสะสมดีเด่นและมีความประพฤติ

ดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

- เป็นทุนให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมและช่วยเหลือสังคม
- ไม่เป็นผู้ที่กำลังรับทุนการศึกษาอื่นในเวลาเดียวกัน

การประเมินผลและการติดตาม

- นิสิต/นักศึกษาจะต้องนำเสนอรายงานผลการศึกษาพร้อมรายงานกิจกรรมที่เป็น
สาธารณประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมในแต่ละภาคเรียนให้คณะกรรมการพิจารณาทุนการศึกษาทราบ
ก่อนการขอรับทุนการศึกษาในภาคเรียนต่อไป โดยผลการเรียนด้านภาษาอาหรับจะต้องได้ไม่น้อยกว่า
B

- คณะกรรมการพิจารณาทุนการศึกษาจะดำเนินการประเมินคุณสมบัติของผู้ที่
ได้รับทุนการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ได้รับทุนว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์หรือไม่
เพื่อประกอบการพิจารณาให้ทุนการศึกษาหรือให้เป็นผู้หมดสิทธิ์รับทุนการศึกษาต่อไป

- นักศึกษาทั่วไปที่เป็นคนไทย สามารถสื่อสารด้านภาษาอาหรับได้ดียิ่งขึ้น
ซึ่งคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีนักศึกษาต่างชาติเป็นตัวแปรที่สำคัญใน
การสื่อสารภาษาอาหรับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้คำนึงถึงผลที่จะได้รับจากการมอบทุนดังกล่าวแก่นักศึกษา
ต่างชาติ โดยมองถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่นักศึกษาด้านการสื่อสารภาษาอาหรับระหว่าง

กัน ถึงแม้ว่าส่วนหนึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศก็ตาม แต่การสร้างสิ่งแวดล้อมนั้นถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเป็นตัวขับเคลื่อนที่ดีได้

- สามารถสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักศึกษาต่างชาติ
- สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาชาติ
- สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมการศึกษาที่เป็นสากล
- สามารถสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม

จากผลที่คาดว่าจะได้รับข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า วิทยาลัยฯ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างประเทศได้ดี เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย จีน ศรีลังกา กัมพูชา เป็นต้น รวมทั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาสามารถสร้างสิ่งแวดล้อมการศึกษาที่เป็นสากลด้านภาษาอาหรับได้เป็นอย่างดี

วิทยาลัยอิสลามศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับเป็นอย่างมาก โดยมีกลยุทธ์ที่จะให้นักศึกษาวิทยาลัยฯ สามารถสื่อสารภาษาอาหรับได้ดี และสิ่งอื่น ๆ อีกมากมายที่นักศึกษาและชุมชนจะได้รับ โดยวิทยาลัยฯ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติเพื่อเดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งเป็นทุนสนับสนุนการศึกษาทั้งหมด โดยรวมถึงค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าหอพักและค่าใช้จ่ายรายเดือน

การมอบทุนนักศึกษาดังกล่าวมี วัตถุประสงค์หลักคือวิทยาลัยอิสลามศึกษามีความตั้งใจที่จะสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม เช่น ภาษาและการแต่งกาย เป็นต้น โดยเฉพาะสังคมด้านภาษาที่วิทยาลัยฯ ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งนักศึกษาที่เดินทางมานั้น มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับ จะทำให้นักศึกษาไทยที่ศึกษา ณ วิทยาลัยฯ มีสังคมที่สามารถจะโต้ตอบ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งจะเป็นการช่วยนักศึกษาอีกวิธีหนึ่ง

การมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ เพื่อเดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่วิทยาลัยฯ ใช้ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่นักศึกษา เนื่องจากวิทยาลัยฯ ต้องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ภาษาอาหรับที่ไม่ใช่ห้องเรียนเป็นศูนย์กลาง นักศึกษาสามารถสนทนากับเพื่อนต่างชาติได้นอกห้องเรียน โรงอาหาร สถานที่ออกกำลังกาย เป็นต้น เพราะค่านานานาชาติเป็นแค่ทฤษฎีหนึ่งเท่านั้น เพราะเท่าที่สังเกตจากสถาบันการศึกษายานนอก บางแห่งใช้ค่านานานาชาติ แต่ผู้เรียนนั้นกลับเป็นคนในพื้นที่ทั้งหมด อย่างเช่น นานานาชาติที่บางมหาวิทยาลัยในตุรกี ก็เป็นคนตุรกีที่เรียน สาขาวิชาภาษาจีนนานาชาติ ก็มีแต่นักศึกษาไทยที่เรียน เพราะฉะนั้น ค่านานานาชาติ

นานาชาติไม่สามารถตีโจทย์ได้อย่างแท้จริง แต่การสร้างสังคมโดยมีคนต่างชาติเป็นองค์ประกอบและสื่อสารโดยใช้ภาษาสากล สิ่งนั้นต่างหากที่จะให้นิยามความเป็นนานาชาติได้อย่างแท้จริง

“วิทยาลัยฯ พยายามที่จะส่งเสริมการสร้างสังคม ณ จุดนั้น โดยได้ทำการรับนักศึกษาจากประเทศต่างๆ ซึ่งประเทศกลุ่มแรกที่เดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษาคือ นักศึกษาจากประเทศจีนและกัมพูชา โดยเฉพาะนักศึกษาจากประเทศกัมพูชา นั้น คณาจารย์จากแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งนักศึกษาที่เก่งด้านภาษาอาหรับมาเรียน โดยหวังว่ากลุ่มนักศึกษาเหล่านั้นสามารถตีโจทย์กลยุทธ์ของวิทยาลัยฯได้”

(อาเซ็ม อัสซารีฟ, 7 มิถุนายน 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้รับนักศึกษาต่างชาติเพื่อศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยฯ นั้นเป็นสิ่งที่ดีมาก เนื่องจากว่าในสังคมบ้านเรา ไม่ได้เป็นสังคมภาษาอาหรับโดยตรง เพราะฉะนั้น การมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอาหรับมาอยู่ในสังคมนี้ โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถถืออยู่ระดับเกณฑ์ดี ทำให้สังคมมีการพูดคุยด้วยภาษาอาหรับมากขึ้น ไม่ใช่เฉพาะแค่นักศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมทั้งคณาจารย์ด้วยที่จะได้รับผลประโยชน์ เนื่องจากคณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับ ส่วนใหญ่เป็นคนที่จบการศึกษาจากประเทศแถบตะวันออกกลาง การได้มาซึ่งคนต่างชาติที่สามารถคุยภาษาอาหรับ ทำให้คณาจารย์เหล่านั้นสามารถที่จะทบทวนภาษาที่เขาเคยได้เล่าเรียนมา”

(อานีฟ สามะ, 2 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นับตั้งแต่วิทยาลัยฯ ได้รับนักศึกษาต่างชาติเพื่อมาศึกษา นักศึกษาไทยโดยเฉพาะแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ สามารถได้รับประโยชน์

อย่างมาก โดยเฉพาะการสื่อสารด้วยภาษาอาหรับนอกห้องเรียน ทำให้นักศึกษากล้าที่จะสอบถามข้อ
ครวระหว่างกันมากขึ้น

การรับนักศึกษาต่างชาติเพื่อมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษานั้น สามารถ
ช่วยเหลือนักศึกษาไทยได้มาก เช่น เวลาที่อาจารย์สอนในชั้นเรียนแล้วนักศึกษาไม่เข้าใจในส่วนนั้น
นักศึกษาสามารถสอบถามกลุ่มเพื่อนจากต่างประเทศนอกห้องเรียนได้ ซึ่งนอกจากจะได้ข้อมูลด้าน
การเรียนแล้วยังสามารถพัฒนาภาษาของเราได้ดียิ่งขึ้น

การเรียนภาษาอาหรับที่มีเฉพาะในหลักสูตรและในชั้นเรียนไม่สามารถที่พัฒนาภาษา
เราได้ดี เนื่องจากนักศึกษาคนๆหนึ่งเรียนภาษาอาหรับอย่างมากที่สุดก็ 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แล้ว
นอกเหนือจากนั้นก็อยู่ในบริบทและสังคมที่ใช้ภาษาไทย จึงทำให้ความตั้งใจเดิมกลืนกินสิ่งที่ดีแต่เป็น
ส่วนน้อยนั่นคือภาษาอาหรับ แต่การทำให้สังคมรอบตัวเป็นสังคมที่มีการสื่อสารภาษาอาหรับมากขึ้น
จะช่วยให้พัฒนาการด้านภาษาของเราเร็วยิ่งขึ้น ยังมีนักศึกษาต่างชาติเรียนวิชาเดียวกันกับนักศึกษา
ด้วย นักศึกษาก็จะสร้างกลุ่มคุยทางออนไลน์ การพูดคุยตรงนั้นก็แทนที่ด้วยภาษาอาหรับที่ใช้ใน
การสื่อสาร โดยนักศึกษาสามารถอ่าน เขียน ข้อความทางออนไลน์ได้ เพราะคนบางคนก็ไม่ได้เป็น
ภาษาอาหรับมาก คำบางคำที่ไม่เข้าใจก็สามารถหาความหมายได้เลย ทำให้นักศึกษาเข้าใจภาษามาก
ขึ้น เนื่องจากถ้าเป็นการคุยซึ่งๆหน้าอาจจะทำให้นักศึกษาไม่กล้าที่จะสื่อสาร แต่การคุยทางสังคม
ออนไลน์ทำให้นักศึกษากล้าที่ค้นหา ณ วินาทีนั้นได้เลย

การที่วิทยาลัยฯ มีนักศึกษาต่างชาติเรียนในสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตร
นานาชาตินั้น สามารถช่วยให้นักศึกษาทบทวนและฝึกพูดกับนักศึกษาต่างชาติได้ เนื่องจากการเรียน
ภาษาอาหรับของสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ มี 3 ระดับด้วยกัน ถ้าการเรียนใน
ห้องเรียนเป็นการเรียนทฤษฎี การเรียนนอกห้องเรียนก็เป็นการเรียนภาคปฏิบัติ ซึ่งถ้าสองอย่างนี้ถ้า
สามารถเดินควบคู่ด้วยกันก็จะยิ่งทำให้ได้ภาษาเร็วขึ้น

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาจากต่างชาติพบว่า นักศึกษาต่างชาติไม่เข้าใจว่าเหตุใด
วิทยาลัยอิสลามศึกษาถึงจัดกิจกรรมโดยใช้ภาษาไทย และไม่ใช้ภาษาอาหรับหรือภาษาอื่นๆเลย ทั้งๆ
วิทยาลัยฯ มีจำนวนนักศึกษาจากต่างประเทศประมาณ 100 คน เพราะว่าถ้าเพิ่มภาษาอาหรับลงไป
กิจกรรมด้วย นักศึกษาไทยจะได้รับประโยชน์ด้านการฟังมากถึงแม้จะไม่เข้าใจก็ตาม แต่การทำ
ความคุ้นเคยกับภาษาเป็นบรรทัดฐานแรกที่นักศึกษาไทยจะเข้าใจภาษาได้ง่ายขึ้น

“การเปิดพื้นที่ๆพร้อมให้นักศึกษาได้มีการพูดคุยภาษาอาหรับที่ไม่ใช่ห้องเรียน จะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ดีสำหรับนักศึกษาที่สนใจ แต่กระนั้น การจัดพื้นที่ๆนั้นไม่ควรมองถึงจำนวนของผู้เข้าร่วมอย่างเดียวนะ เนื่องจากถ้ามองถึงจำนวนผู้เข้าร่วมแล้ว กิจกรรมนั้นก็อาจจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เพราะตัวอย่างที่ทราบว่ามีผู้สนใจ และมีเวลารว่่างน้อยนิดเท่านั้น ที่พร้อมจะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว แต่จำนวนน้อยนั้นเรากลับได้คนที่มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพจริงๆ”

(อาหะมะ ดอละ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าการที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาให้นักศึกษาจากต่างประเทศเพื่อเดินทางมาศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยฯ นั้นสามารถที่จะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสังคมที่มีการสื่อสารโดยใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งอาจเป็นบทบาทหนึ่งที่นักศึกษาหรือบุคคลทั่วไปไม่สามารถมองข้ามได้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื้อหาสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และเป็นการค้นคว้าถึงขั้นตอนการดำเนินการของการเผยแพร่ หลักสูตรการสอน ตลอดจนโครงการและกิจกรรมต่างๆที่ได้ทำมาที่ได้สอดคล้องกับการใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนการทำวิธีการวิจัยดังนี้

- 3.1 ผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ
- 3.2 แบบแผนการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย
- 3.4 วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลต่างๆ
- 3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมา

3.1 ผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งประชากรผู้ซึ่งให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีการแบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนข้อมูลที่จะทำการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากประเด็นในการทำวิจัยนั้นมีจำนวนประชากรที่ต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอแบ่งประเด็นออกตามหัวข้อหลัก ดังนี้

3.1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจนี้ เป็นการวิจัยเพื่อประชากรทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรู้ถึงทัศนคติของกลุ่มประชากรนั้นๆ โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

3.1.1.1 ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา

3.1.1.2 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยเน้น

นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

3.1.1.3 จำนวนรายวิชาที่ทำการสอนโดยใช้ภาษาอาหรับตลอดหลักสูตร

3.1.1.4 คณาจารย์ที่รับผิดชอบการเรียนการสอนในวิชาภาษาอาหรับโดยเฉพาะ

3.1.1.5 นักศึกษาที่ผ่านโครงการเผยแพร่ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

3.1.1.6 ด้านวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีการเลือกเฉพาะและเจาะจงไปยังผู้ที่ทำงานในโครงการต่างๆ ที่เป็นโครงการเชิงพัฒนาภาษาอาหรับ

3.2 แบบแผนการวิจัย

แผนการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แผนการวิจัยในสองแบบแผนด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องของการวิจัยที่สุด ซึ่งแบบแผนของการวิจัยมีดังนี้

3.2.1 การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เรียบเรียงจากบทความที่ถูกต้อง ซึ่งเรียบเรียงจาก อัลกุรอาน อัลหะดีษ รวมทั้งตำราต่างๆที่เป็นของบรรดา อุลามะฮฺสมัยต่างๆและแม้กระทั่งบรรดาอุลามะฮฺร่วมสมัย ตลอดจนวารสารต่างๆที่ได้ถูกตีพิมพ์ออกมา และงานวิจัยต่างๆ ที่ได้มีบรรดานักวิจัยก่อนหน้านี้ได้ทำการวิจัยออกมาและใกล้เคียงกับงานวิจัยของผู้วิจัยเอง และทั้งนี้ ผู้วิจัยก็ไม่ได้ละทิ้งข้อมูลต่างๆที่ได้มาจากอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็ไม่ได้อาจประสงคฺใดนอกเสียจากว่า เพื่อให้ได้มาซึ่งความใกล้เคียงและความถูกต้องของทฤษฎีต่างๆเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

3.2.2 การศึกษาวิจัยเชิงภาคสนาม ผู้วิจัยได้สนใจที่จะเก็บข้อมูลโดยการสังเกต ไม่ว่าจะเป็นการคลุกคลีกับกลุ่มของประชากรตัวอย่าง ในด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะจง การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นต่างๆของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และทั้งนี้ก็ยังได้เพิ่มจากความรู้จากประสบการณ์ในด้านสถานการณ์จริงๆที่ได้ประสบมา

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.3.1 ชนิดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่จะใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งชนิดของข้อมูลโดยการแบ่งออกเป็นสองรูปแบบด้วยกัน ดังต่อไปนี้

3.3.1.1 การสัมภาษณ์บุคคลต่างๆที่เป็นระดับแกนนำในการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษาหรือพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งโครงการต่างๆ ที่เป็นเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับให้แก่วิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งกลุ่มนี้ที่ได้ถูกกล่าวไว้ ณ ข้อมูลของกลุ่มประชากรตัวอย่าง การสัมภาษณ์ ณ ตรงนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามความเป็นจริง โดยได้มาซึ่งข้อมูลตรงและจำกัดตามที่ผู้วิจัยต้องการ

3.3.1.2 การจัดทำกลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งการสัมภาษณ์กลุ่มย่อยนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในเนื้อหาของผู้ที่เคยเข้าร่วมหรือผู้ที่เคยผ่านโครงการต่างๆมาแล้ว

3.3.2 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมจากการให้คำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา รวมทั้งทิศทางการวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ได้ถูกกล่าวไว้ในพันธกิจที่ได้สอดคล้องกับหัวข้อวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอใช้หลักการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

3.4.1 การสังเกต

การสังเกตของผู้วิจัย เป็นการสังเกตทั่วไปแบบมีส่วนร่วม โดยมีการเก็บเกี่ยวข้อมูลที่อยู่รอบๆตัวที่ตรงกับหัวข้อวิจัยและบางครั้ง ผู้วิจัยได้เข้าไปคลุกคลีในวิทยาลัยอิสลามศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงที่สุดเพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูลและการเอนเอียงของข้อมูลวิจัย

3.4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ผู้วิจัยจัดการสัมภาษณ์กลุ่มต่างๆที่เป็นระดับแกนนำที่มีข้อมูลสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยมีการจัดการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

3.4.2.1 สัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา ถึงพันธกิจและวิสัยทัศน์ต่อแนวทางการส่งเสริมภาษาอาหรับ ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจหลักในการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา จำนวน 2 คน

3.4.2.2 สัมภาษณ์ผู้ดูแลโครงการของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่เป็นโครงการเชิงส่งเสริมภาษาอาหรับ เพื่อทราบถึงข้อมูลเชิงลึกในด้านการจัดโครงการ ผลลัพธ์ และข้อปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งเสริมภาษาอาหรับผ่านตัวโครงการ จำนวน 3 คน

3.4.2.3 สัมภาษณ์คณาจารย์ที่มีความเกี่ยวข้องในด้านการส่งเสริมภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษาโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นคณาจารย์ที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรของสาขาวิชาและคณาจารย์ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการของวิทยาลัยอิสลามศึกษา จำนวน 3 คน

3.4.2.4 สัมภาษณ์นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการของวิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อทราบถึงข้อได้เปรียบ จุดเด่นและจุดด้อย รวมถึงวิธีการเรียนการสอนที่สวรจะเป็น ทั้งนี้เพื่อตอบโจทยในส่วนของการต้องการของผู้รับข้อมูลโดยตรง

การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้ได้ความคิดริเริ่มของท่านเหล่านั้น รวมทั้งกระบวนการต่างๆที่สานต่อความคิด สานต่อนโยบายและสานต่อเจตนารมณ์ของท่านเหล่านั้นให้เป็นจริง ซึ่งการสัมภาษณ์ครั้งนี้ก็เพื่อหาจุดร่วมกันในเป้าหมายต่างๆที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

3.4.3 การสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มนั้น เป็นการสนทนาเพื่อหาจุดต่อ ยอด แข็ง ความได้เปรียบและความเสียเปรียบในสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อดูข้อมูลในเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นจริง และผลตอบรับของนักศึกษาหรือผู้เข้าร่วมต่างๆที่มีต่อกิจกรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งการจัดทำการสนทนากลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถดึงข้อมูลต่างๆที่ผู้วิจัยต้องการเป็นอย่างดี

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่องนี้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับมาผู้วิจัยจะนำมาจัดเป็นกระบวนการใหม่ โดยนำข้อมูลต่างๆ มาศึกษาถึงความสอดคล้องกับงานวิจัยหรือเอกสารอื่นๆที่ผ่านมา ซึ่งรวมถึงทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์โดยจำแนกข้อมูลหลักๆ ดังต่อไปนี้

3.5.1 การวิเคราะห์เนื้อหาที่รวบรวมด้านการเรียนการสอน หลักสูตร จำนวนวิชาที่สอนด้วยภาษาอาหรับ และคณาจารย์ที่มีพื้นฐานภาษาอาหรับเป็นอย่างดี จนเป็นต้นแบบและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงด้านภาษา

3.5.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของนักศึกษา ที่นักศึกษาได้คลุกคลีกับภาษาโดยตรง ซึ่งอัตราการคลุกคลีตรงนี้จะเป็นตัวแปรสำคัญสำหรับนักศึกษาที่ได้รับจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาหรือเปล่า

3.5.3 วิเคราะห์ตามงบประมาณของโครงการต่างๆที่ได้รับ ซึ่งการวิเคราะห์ตามงบประมาณตรงนี้คือ โครงการที่มีงบประมาณมาก จะเกิดประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด เนื่องจากในกรณีที่งบประมาณมาก ก็ย่อมมีเวลาจัดโครงการให้เดินตามรูปแบบและนโยบายที่ตั้งไว้มากขึ้น ประสิทธิภาพที่ได้รับมาก็อาจจะมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งอาจจะแตกต่างกับโครงการที่ได้รับงบประมาณน้อย ก็ย่อมมีสภาพขาดความสมดุลในการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะกระทบกับผลที่จะได้รับตามลำดับ

วิเคราะห์ตามสถานการณ์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทำเป็นเชิงเปรียบเทียบระหว่างองค์กรหรือสถาบันที่มีหลักสูตรเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อดูถึงความสำเร็จของแต่ละสถาบันหรือแต่ละองค์กรได้รับ ทั้งนี้ วิธีนี้สามารถหาจุดด้วยและจุดแข็งระหว่างกัน เพื่อสร้างสายที่สามซึ่งเป็นสายที่ถูกคัดเลือกข้อดีและสกัดจุดด้อย เพื่อเสริมสร้างบทบาทในด้านการพัฒนาภาษาอาหรับที่พึงประสงค์ต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 4

ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การศึกษาถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) สภาพการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา (2) ปัญหาการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา (3) แนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์แบบเจาะจงผู้ก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ภาษาอาหรับ บุคลากรที่ดูแลโครงการต่างๆ ด้านการใช้ภาษาอาหรับ ตลอดจนนักศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอาหรับโดยตรงของวิทยาลัยฯ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งสัมภาษณ์แบบกลุ่มย่อยนักศึกษาเข้ามีความเกี่ยวข้อง กับสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4.1 สภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการใช้ภาษาอาหรับ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลตามรายละเอียดต่างๆ โดยจำแนกประเภทของข้อมูลดังนี้

- 4.1.1 สภาพปัญหาขององค์กรในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ
- 4.1.2 สภาพปัญหาของหลักสูตรในสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ
- 4.1.3 สภาพปัญหาด้านโครงการ
 - 4.1.3.1 สภาพปัญหาโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)
 - 4.1.3.2 สภาพปัญหาของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา
 - 4.1.3.3 สภาพปัญหาโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ก่อตั้งขึ้นตามโครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์ 6 ข้อด้วยกัน หนึ่งในนั้นคือการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับและการติดต่อประสานงานกับประเทศในตะวันออกกลาง ซึ่งการที่จะตอบโจทย์ของการส่งเสริมภาษาอาหรับได้ดียิ่งขั้นนั้นก็คือการวางภาษาอาหรับเป็นหนึ่งในหลักสูตรของการเรียนการสอนและในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆที่เป็นเชิงลักษณะที่มีการใช้ภาษาอาหรับเข้าไปอยู่ในหลักสูตร

4.1.1 สภาพปัญหาขององค์กรในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

นับตั้งแต่วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ผู้วิจัยขอกล่าวถึงสภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาดังนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาพบว่าปัญหาสมัยเริ่มการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาคือความไม่แพร่หลายของการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษาและในชุมชนใกล้เคียง

“แรกเริ่มของการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษามีการใช้ภาษาอาหรับไม่แพร่หลาย เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นชินกับการใช้ภาษาอาหรับที่มีการอธิบายโดยการใช้ภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยในสมัยเริ่มการก่อตั้ง ยังไม่ได้ถูกใช้อย่างแพร่หลายในหมู่นักเรียนจากชุมชนนอกเมือง แต่ความตั้งใจจริงของการก่อตั้งวิทยาลัยฯ ก็คือการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในสังคมมหาวิทยาลัยรัฐ”

(ปาตีเมาะ ดอเลาะ, 1 มิถุนายน 2561)

จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการจัดตั้งสถาบันโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะหนึ่งในนั้นคือการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในสังคมนักศึกษาและชุมชนใกล้เคียง

4.1.2 สภาพปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนด้านภาษาอาหรับ

หลักสูตรภายใต้วิทยาลัยอิสลามศึกษา มีทั้งหมด 6 หลักสูตรด้วยกัน โดยได้วางหลักสูตรเพื่อเผยแพร่ภาษาอาหรับดังต่อไปนี้

4.1.2.1 กำหนดให้วิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับคณะ¹⁸

4.1.2.2 สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

4.1.2.1 วิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับคณะ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา ได้วางบทบาทในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่นักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยผ่านรายวิชาภาษาอัลกุรอานซึ่งเป็นรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะที่นักศึกษาทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียน ทั้งนี้รายวิชาภาษาอัลกุรอานเป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาอาหรับ โดยได้บรรยายถึงโครงสร้างของอัลกุรอาน หน่วยเสียง รากศัพท์ การประกอบคำ และการสร้างประโยคต่างๆ รวมทั้งยังเป็นการวิเคราะห์ข้อเขียน ลีลาและสำนวนภาษาอัลกุรอานในระดับกลาง จนกระทั่งเป็นการเรียนรู้ภาษาอัลกุรอานในระดับสูง เน้นสำนวนโวหาร อุปมาอุปมัย ฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอัลกุรอานในข้อเขียนทางประวัติศาสตร์ ปรัชญา วัฒนธรรมและวรรณกรรม ฝึกใช้ภาษาอัลกุรอานในการเขียนเรียงความและรายงานทางวิชาการ (วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2554:53)

จากบทความข้างต้น เป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาอาหรับ โดยเป็นการเผยแพร่แก่เยาวชนนักศึกษาของวิทยาลัยฯ ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้องเรียนรู้ถึงภาษาอาหรับผ่านรายวิชาดังกล่าว แต่กระนั้นก็มีเพียงบางวิชาเท่านั้นที่นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาจะลงทะเบียนเรียน เมื่อหมดวิชาเหล่านั้นแล้ว นักศึกษาที่จะกลับสู่การเรียนการสอนที่มีการใช้ภาษาไทยเหมือนเดิม จึงทำให้การตั้งวิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับคณะเท่านั้น ไม่ได้ทำให้นักศึกษาซึมซับภาษาอาหรับได้อย่างลึกซึ้ง

4.1.2.1 สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่อยู่ภายใต้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยได้ทำการเปิดรับนักศึกษารุ่นแรก เมื่อปี 2551 ทั้งนี้สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นสาขาวิชาที่ปรับปรุงมาจากสาขาวิชาอิสลามศึกษาโปรแกรมภาษาอาหรับซึ่งได้ปิดตัวลง โดยนักศึกษารหัสสุดท้ายคือ รหัส 48

การเรียนการสอนของสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นการเรียนการสอนแบบผสมระหว่างภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ ซึ่งนักศึกษาที่มีความประสงค์จะเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้นั้น จะต้องผ่านการสอบวัดระดับความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ

¹⁸ วิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับคณะ เป็นวิชาที่นักศึกษาทุกแผนกวิชาจะต้องลงทะเบียนเรียน เพื่อเสริมความรู้ด้านภาษาอาหรับ ซึ่งจะเป็นวิชาบังคับคณะทั่วไปที่นักศึกษาจะต้องเรียน

เนื่องจากภาษาที่ใช้สอนเป็นภาษาอาหรับประมาณ 80 % และภาษาอังกฤษ 20 % แต่กระนั้นด้วยความที่มีอัตราอาจารย์ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านภาษาอาหรับไม่เพียงพอ จึงมีการปรับเปลี่ยนบางวิชาที่สอนด้วยภาษาอาหรับเป็นการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษ

“สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติถือว่าสาขาวิชาหลัก และเป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยตรง ซึ่งคิดว่าเป็นสาขาที่ตอบโจทย์บทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้อย่างดี แต่กระนั้นก็ยังมียังมีสิ่งทีบกพร่องที่วิทยาลัยจำเป็นต้องแก้ไข”

(ฮานีฟ สามะ, 2 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยเมื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา พบว่าวิชาที่เรียนโดยใช้ภาษาอาหรับเป็นวิชาด้านศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่ เช่น วิชาอุลุมอัลกุรอาน อุลุมอัลหะดีษ ฟิคว์เบื้องต้น อากิดะฮ์อิสลามียะฮ์ เป็นต้น การเรียนการสอนวิชาเหล่านี้โดยส่วนใหญ่ใช้ภาษาอาหรับ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีความถูกต้อง เนื่องจากเนื้อหาสาระด้านอิสลามศึกษาโดยส่วนใหญ่ถูกเขียนโดยอุละมะฮ์อาหรับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่กระนั้น ยังมีนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ยังไม่ค่อยเข้าใจภาษาอาหรับเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนรู้ศาสตร์อิสลามและภาษาอาหรับเป็นไปด้วยความล่าช้า

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญกับคะแนนสอบมากนัก เนื่องจากพบว่าในรายวิชาที่เรียนมีวิชาภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา 1-3 ซึ่งเป็นรายวิชาปรับพื้นฐานด้านภาษาแก่นักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับมาก่อน โดยใช้คะแนนจากการสอบวัดระดับความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับเป็นวิธีการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อเข้าศึกษา ระหว่างชั้นเรียนที่ 1-3 ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้สอนที่ว่า

“การเรียนภาษาอาหรับ 1-3 โดยไม่คิดเกรด จะทำให้นักศึกษาไม่เข้าเรียน แล้วค่อยไปสู้กันในห้องสอบ จึงทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนของคณาจารย์ที่สอน”

(อายุ คางา, 3 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับดังนี้

- การเรียนการสอนภาษาอาหรับนั้น ทางวิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่ได้มีการสอน ไวยากรณ์พื้นฐานของภาษาอาหรับแก่นักศึกษา ซึ่งนักศึกษาบางคนก็ไม่ได้มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับ จึงทำให้การซึมซับภาษานั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก ถ้าหากว่ามีการเรียนการสอนของไวยากรณ์ น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีความสามารถด้านนี้โดยเฉพาะ

- ความรู้พื้นฐานด้านภาษาอาหรับระหว่างนักศึกษามีความแตกต่างโดยสิ้นเชิง โดยพบว่านักศึกษาที่มาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีความรู้พื้นฐานด้านภาษาดีกว่ากลุ่มนักศึกษาที่มาจากภาคใต้ตอนบน แต่ในขณะเดียวกัน นักศึกษาที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงกลางจะมีความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอาหรับดีกว่าทางภาคใต้

“ด้วยความที่มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับที่ต่างกัน ทำให้เกิดปม
ด้อยในชั้นเรียนเนื่องจากว่าเวลาที่อาจารย์พูดหรือถามด้วยภาษา
อาหรับ คนที่มีพื้นฐานจะเข้าใจเร็วกว่า”

(อัสวานี เงามะ ,9 พฤษภาคม 2561)

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มของผู้วิจัยพบว่า กลุ่มนักศึกษาได้บอกถึงปัญหาของ สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นด้านภาษาอาหรับว่า สาขาวิชาอิสลาม ศึกษาหลักสูตรนานาชาติมีปัญหาในด้านการเรียนบ้างเพราะว่าอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่จบจาก ประเทศอาหรับโดยตรง ซึ่งนักศึกษาบางคนมีทักษะภาษาอาหรับที่ไม่เท่ากัน บางคนมีเยอะ บางคนมี น้อย แต่ทั้งนี้ทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่นักศึกษาได้ก่อนเข้ามาศึกษาในแผนกนี้ ประกอบกับแผนกนี้ เป็นแผนกที่เรียนภาษาอาหรับโดยส่วนใหญ่ จึงทำให้นักศึกษาบางคนไม่เข้าใจในการสื่อสารของ อาจารย์

ความไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนโดยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความไม่เข้าใจด้านภาษา ทำให้นักศึกษาขาดองค์ความรู้ที่จะได้รับ ซึ่งต้องยอมรับว่าเนื้อหาสาระในวิชานั้นมีความเข้มข้นมาก โดยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาที่ได้ภาษา แต่ในทางกลับกันกับผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านภาษาซึ่งจะ ทำให้นักศึกษาขาดความรู้ตรงนั้นไป

“นักศึกษาไม่มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับเลย พอลงทะเบียนเรียนปี
แรกก็ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอาหรับ จึงทำให้มีปัญหา
เพราะฉะนั้น จะต้องให้นักศึกษาเรียนพื้นฐานก่อนเป็นอันดับแรก”

(มุฮัมมัดซูฟิยัน มามะ ,5 กุมภาพันธ์ 2561)

“หลักสูตรไม่ได้เน้นด้านการฝึกขั้นพื้นฐานแก่ผู้เรียน เพราะพื้นฐานเป็นปฐมบทของการเรียนภาษาอาหรับ ถ้าไม่มีปฐมบทแล้ว นักศึกษาจะเข้าใจในรายวิชาที่จะเรียนอีก 4-3 ปีข้างหน้าได้อย่างไร”

(มะฮ์สรอน เจอะฮะ ,5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มของผู้วิจัยพบว่าปัญหาหลักของนักศึกษาที่เรียนในแผนกวิชาคือการขาดทักษะในพื้นฐานภาษาอาหรับ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาขาดความเข้าใจระหว่างเรียนได้ เพราะฉะนั้น การวางรากฐานด้านภาษาแก่นักศึกษานั้นคณาจารย์ที่สอนรายวิชาปรับพื้นฐานภาษาอาหรับจะต้องมีวิธีการและแนวทางการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษามากขึ้น

4.1.3 สภาพปัญหาด้านโครงการ

4.1.3.1 โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

โครงการทุนการศึกษาแลกเปลี่ยน International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นโครงการที่เหมาะสมและดีมากสำหรับนักศึกษาทุกคนที่มีความประสงค์จะพัฒนาด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ

จากการสนทนาแบบกลุ่มของนักศึกษาที่จบไปแล้วพบว่า วิทยาลัยฯ ได้สอนภาษาอาหรับมากแล้ว แต่เมื่อได้เดินทางไปศึกษาจริง พบว่าความรู้ด้านภาษาที่เตรียมมานั้นยังน้อยนิดกับสภาพจริงที่พบเจอ เนื่องจากเวลาเข้าร่วมโครงการ ณ ต่างประเทศ เมื่อต้องนำเสนอหน้าชั้นเรียนและมีการโต้ตอบกับอาจารย์ จำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาอาหรับอย่างเต็มที่ ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้เลย ซึ่งยังมีปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

“นักศึกษามีเวลาในการเตรียมตัวน้อยเกินไป ซึ่งเวลาในการเตรียมความพร้อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักศึกษาได้ในสิ่งที่คาดหวังเอาไว้”

(คลฮาตี โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“นักศึกษามีความตั้งใจที่จะเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ประเทศที่เขาตั้งใจไว้ แต่กระนั้นเมื่อมีโควต้าที่จำกัดของแต่ละ

ประเทศ จึงทำให้นักศึกษาไม่ได้ตั้งใจหวัง เมื่อเขาเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนอีก ณ มหาวิทยาลัยหนึ่งหรืออีกประเทศหนึ่ง เขาจะไม่ตั้งใจเรียนทันที ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียต่อวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้”

(อับดุลฟัตตะห์ ราแดง, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“โครงการแลกเปลี่ยนนี้ เป็นวิธีการหนึ่งที่นักศึกษาจะได้รับรู้ในด้านภาษาเพิ่มเติม แต่ก็มีจำนวนที่จำกัดของนักศึกษาทั้งหมด ซึ่งหมายความว่ามึนักศึกษาบางคนเท่านั้นที่สามารถเดินทางไปศึกษาได้ และนักศึกษาเหล่านั้นก็เป็นกลุ่มที่ฉลาดอยู่แล้ว จึงทำให้เกิดการกระจุกของประชากรนักศึกษา แปลว่าคนที่มีความสามารถก็มีโอกาสเดินทางไปแลกเปลี่ยนได้ ส่วนคนที่ไม่มีความสามารถก็ยังมีอยู่ที่เดิม”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“อันดับแรก แผนการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับเป็นนโยบายวิทยาลัยอิสลามศึกษา การที่ผู้เข้าร่วมกระจุกแต่นักศึกษาสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ จะเป็นการจำกัดความสามารถของนักศึกษาทั้งวิทยาลัยฯ และผู้ที่ได้ประโยชน์จริงก็คือนักศึกษาสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ โดยปีหนึ่งรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 60 คน นักศึกษาสาขาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้ไปแล้ว 50 คน เหลืออีก 10 คนเป็นสาขาวิชาอื่น วิธีการนี้คิดว่าไม่น่าจะใช้ได้ในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับจริงๆ

ข้อที่สอง คือการดูแลนักศึกษาแต่ละประเทศไม่เท่าเทียมกัน บางประเทศจะต้องเดินทางไปทำวีซ่าเองและต้องออกค่าใช้จ่ายเองบางส่วน ซึ่งก็เกิดความแปลกใจที่นักศึกษาบางท่านเบิกค่าใช้จ่ายได้ทั้งหมด

ข้อที่สาม ความล่าช้าขอประเทศที่นักศึกษาติดตาม กว่านักศึกษา
จะได้เดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนนั้น ต้องรอรระยะเวลายาวนาน
ตลอดจนไม่มีความแน่นอนในการเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน
จึงนำมาซึ่งมาเครียดแก่นักศึกษาที่ติดโครงการดังกล่าว
ข้อที่สี่ ค่าใช้จ่ายที่คณะมอบให้ช่วงการเข้าโครงการแลกเปลี่ยนนั้น
มีความล่าช้าในการจ่ายเงิน จึงทำให้นักต้องทำเรื่องจ่ายผ่อนผัน
การจ่ายเงิน”

(อาฟีฟา สะนิ, 31 มีนาคม 2561)

ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า เมื่อสังเกตถึงภาพรวมพบว่านักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่
ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษามีความพึงพอใจในความพยายามของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการ
เผยแพร่ภาษาอาหรับ แต่กระนั้น นักศึกษายังมีความคิดเห็นที่เพิ่มเติมว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาควร
พยายามที่จะส่งนักศึกษาทั้งหมดเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน โดยไม่ได้เจาะจงเพียงแค่กลุ่มใดกลุ่ม
หนึ่งเท่านั้น

4.1.3.2 สภาพปัญหาโครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่อ อิสลามศึกษา

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา เป็นศูนย์ใหญ่ศูนย์หนึ่ง
ที่มีความสำคัญในด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับซึ่งเป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้วิทยาลัยอิสลามศึกษา
แต่กระนั้น ยังมีสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยได้พบเจอจากการเก็บข้อมูลดังนี้

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา ขาดความต่อเนื่องใน
การติดตามผลเพื่อปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาองค์กรในการเผยแพร่
ภาษาอาหรับในอนาคต

“ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนและนักศึกษามีน้อยเกินไป
โดยส่วนใหญ่จะอยู่ที่ประมาณ 5-4 วัน ต่อ 1 กิจกรรม ซึ่งนักเรียน
และนักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะสื่อสารและทำความเข้าใจ
ในภาษาอาหรับ แต่ในขณะที่ผู้เข้าร่วมโครงการเสร็จสิ้นการเข้า
ร่วมโครงการแล้ว ก็กลับไปเจอสภาพสังคมปกติ คือสังคมที่มีการ

สื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษามลายูโดยส่วนใหญ่ จึงทำให้ภาษา
อาหรับที่ได้เรียนมาถูกกลืนเข้าไปโดยสังคมและสิ่งแวดล้อมใหญ่”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“ การอบรมครูหรืออาจารย์ที่มาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามที่ดูแลการสอนภาษาอาหรับนั้น ทำได้ยากมาก เนื่องจาก ศูนย์
ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีหลักสูตร
โดยเฉพาะ และทางโรงเรียนดังกล่าวก็มีหลักสูตรอีกชนิดหนึ่ง
ที่แตกต่างกันออกไป ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นมาจริง ๆ หลักจากการเข้าร่วม
โครงการนั้นจึงอยู่ที่ประมาณ 40 % เท่านั้น เมื่อผลลัพธ์ที่ได้มาน้อย
ทางศูนย์จึงไม่มีข้อมูลที่จะปรับปรุงเนื้อหาที่จะบรรยายในครั้งต่อไป”

(อับดุลราซิก ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

“ที่จริงเราจะต้องระดับชั้นในการการสอนภาษาอาหรับ เช่น ชั้น 1-5
เพราะแต่ละคนมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากัน แล้วทำไมเราถึงวาง
คนเหล่านั้นในชั้นเดียวกัน คนหนึ่งรู้มาก คนหนึ่งรู้น้อย ถ้าเกิดวางใน
ชั้นเดียวกัน ระดับเดียวกันก็จะเกิดปัญหาทันที เพราะคนรู้มากเมื่อ
มาเจอบทเรียนที่ง่าย ๆ คนเหล่านี้ก็จะไม่ตั้งใจเรียน ก็เหมือนกับคนที่
รู้น้อย ถ้ามาเจอบทเรียนที่ยาก ๆ คนเหล่านี้ก็จะหนีออกจาก
ห้องเรียน ไม่กล้าที่จะสื่อสาร เพราะว่าเป็นการยากสำหรับเขา จึงทำ
ให้ยากต่อการจัดการ ซึ่งผมมองว่าการแบ่งระดับชั้นง่ายดีที่สุด เรา
จะต้องมีการสอบทุกครั้งก่อนการเข้าห้องครั้งแรก และสอบอีกครั้ง
เพื่อวัดผลการเรียนเมื่อจบหลักสูตร”

(อาซิม อัจซารีฟ, 7 มิถุนายน 2561)

“ การเข้าหลักสูตรอบรมทางภาษาอาหรับ ณ ศูนย์ทดสอบและ
พัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาอย่างไม่ค่อยเข้มข้นสัก
เท่าไรเมื่อได้เทียบกับสิ่งที่เจอในสังคมแห่งความเป็นจริง”

(นุรอัยมาน เจ๊ะอาแว, 5 กรกฎาคม 2561)

นอกเหนือจากสภาพปัญหาด้านหลักสูตรของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษานั้น ผู้วิจัยสังเกตว่าศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีแผนการเผยแพร่ภาษาอาหรับในลักษณะเชิงโครงการ ซึ่งสามารถตอบโจทย์ให้กับสังคมได้ในระยะสั้น เนื่องจากโครงการต่างๆที่ถูกออกแบบโดยศูนย์นั้น เป็นโครงการที่มีความต่อเนื่องกันในด้านงบประมาณจากรัฐบาล ซึ่งผู้วิจัยมองว่า โครงการเหล่านั้นจะไม่สามารถดำเนินการต่อไปในอนาคตได้ ในกรณีที่ไม่มีงบประมาณจากรัฐบาลคอยสนับสนุนในส่วนนี้

“การขาดงบประมาณสนับสนุน จะทำให้โครงการที่เป็นโครงการเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับหยุดชะงัก เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับนั้นเป็นงบประมาณรายปี ถึงแม้ว่าจะสามารถใช้งบประมาณภายในระยะเวลา 2 ปีก็ตาม”

(เจี๋ยรุฮานา บากา, 2 มิถุนายน 2561)

“งบประมาณที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้รับเพื่อมอบให้กับศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาเพื่อใช้ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับนั้น เป็นงบประมาณที่คาบเกี่ยวกับสำนักงบประมาณ ซึ่งขึ้นอยู่กับโอกาสและความพยายามของวิทยาลัยฯที่จะได้ในส่วนนี้ ซึ่งถ้าสำนักงบประมาณอนุมัติงบประมาณในส่วนนั้นๆ วิทยาลัยฯ ก็สามารถดำเนินโครงการได้ตามปกติ แต่ถ้าไม่ได้รับการอนุมัติงบประมาณ โครงการที่ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้เตรียมการไว้ ก็ไม่สามารถจัดการได้ จึงทำให้เกิดการสะดุดในการจัดกิจกรรมต่างๆ”

(ดลฮาดี โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษานั้นมีจำนวนมากพอสมควร เนื่องจากเป็นองค์กรใหม่ที่เกิดขึ้นภายใต้วิทยาลัยอิสลามศึกษา และเป็นองค์กรใหญ่ เทียบเท่ากับศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ด้วยที่ศูนย์ทดสอบฯ มีความใหญ่เท่าเทียมกับศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัย จึงทำให้มุมมองของผู้บริหารมหาวิทยาลัยต้องการที่จะลดจำนวนเป็นแค่ศูนย์เดียวเพื่อความคล่องตัวในการจัดการและการบริหาร แต่กระนั้นวิทยาลัยฯ ก็ยังมีความที่จะต้องการรักษาไว้ศูนย์ทดสอบภาษา

อาหารับและพัฒนาภาษานานาชาติ เพื่อเป็นศูนย์เผยแพร่ภาษาอาหารับต่อไป ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งนโยบายและความคาดหวังของนักวิชาการทั่วโลกที่เข้าร่วมสัมมนานาชาติที่มีต่อวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหารับ

จากการศึกษาของผู้วิจัยยังพบอีกว่างบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐเป็นตัวแปรที่สำคัญในการเดินหน้าของศูนย์ฯ เนื่องจากการจัดโครงการในแต่ละปีต้องใช้งบประมาณเยอะพอสมควร ด้วยเหตุนี้ ในกรณีที่ไม่มีได้รับงบประมาณหรือได้รับงบประมาณแต่ต้องแบ่งกับศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัย ยิ่งทำให้เหลือน้อยลง และส่งผลกระทบต่อศูนย์ทดสอบภาษาอาหารับ

4.1.3.3 สภาพปัญหาโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาอิสลามศึกษาได้มีการรับนักศึกษาจากต่างประเทศเพื่อเดินทางมาศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยที่ได้เห็นอย่างเด่นชัดคือตั้งแต่มีการเปิดสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งทำให้มีนักศึกษาจากต่างประเทศเดินทางมาศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษาอย่างน้อยปีละประมาณ 20 คน โดยวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเหล่านั้น แต่กระนั้นก็ยังมีปัญหาของการดำเนินโครงการทุนดังกล่าว

วิทยาลัยอิสลามศึกษารับนักศึกษาจากต่างประเทศเพื่อที่จะสร้างสังคมแห่งภาษาภายในสถาบัน แต่มีบางส่วนของนักศึกษาเหล่านั้นกลับสื่อสารด้วยภาษาไทย จึงทำให้นักศึกษาไทยไม่ค่อยได้รับโอกาสอย่างแท้จริง

“นักศึกษาต่างชาติมีความต้องการที่จะฝึกภาษาที่สาม นั่นคือภาษาไทย และคนที่สามารถสอนเขาได้ดีกว่าในห้องเรียนก็คือเพื่อนๆคนไทยของเขา เพราะฉะนั้นเวลาที่เขาเดินเข้าไปหาเพื่อนๆชาวไทย เขาก็จะเริ่มคุยด้วยภาษาไทย และเพื่อนๆชาวไทยก็ตอบสนองในสิ่งนั้น บรรยากาศแห่งความเป็นนานาชาติด้านภาษาอาหารับจึงหายไป”

(Mr. Sary El, 7 กุมภาพันธ์ 2561)

“นักศึกษาไทยส่วนใหญ่ไม่มีความกล้าที่จะสื่อสารด้วยภาษาอาหารับ เพราะพวกเขาอายุเวลาพูดผิด พวกเขาจึงเดินหนีนักศึกษาต่างชาติ เราจึงมีเพื่อนไม่กี่คนที่กล้าที่จะสื่อสารกับเรา ในมุมมอง

ส่วนตัวแล้ว นักศึกษาที่เดินทางจากพวกเราไปนั้น พวกเขา
ผิดพลาดอย่างมาก เนื่องจากไม่มีครูที่ดีที่สอนนอกห้องเรียนที่จะ
สอนการใช้ทักษะด้านภาษาอย่างแท้จริงยกเว้นพวกเรา แต่เขา
เหล่านี้นักกลับหันหลังให้เรา”

(Mr. Mohamed Sidibe, 7 กุมภาพันธ์ 2561)

“นักศึกษาจากประเทศไทยมากกว่า 60 % มีความถนัดด้านภาษา
อาหรับ แต่เมื่อเขาเดินเข้าไปหาเพื่อนๆจากต่างประเทศ เพื่อนๆ
เหล่านี้นักกลับสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทย จึงทำให้
นักศึกษาไทยต้องเปลี่ยนมาสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษหรือไทย
แทน”

(ฮาสนี มาหิละ, 6 กุมภาพันธ์ 2561)

4.2 วิธีการแก้ปัญหาสภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

ทุกๆปัญหาย่อมมีทางออก ประโยคนี้สามารถใช้ได้ทุกสมัยและทุกเวลา สำหรับ
ผู้ที่มีความประสงค์จะแก้ปัญหาเหล่านั้นให้หมดไป เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาคือการรวบรวมความ
คิดเห็นของบรรดาผู้ที่มีความประสงค์จะแก้ปัญหานั้นจริงๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือไม่ก็
ทางอ้อม

วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ซึ่งมีสถานะเทียบเท่าคณะฯหนึ่ง และด้วยที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นองค์กรมุสลิมที่อยู่ภายใต้
หน่วยงานของรัฐที่มีความสามารถในการเผยแพร่ศาสตร์อิสลามต่างๆรวมทั้งภาษาอาหรับนั้น ย่อมมี
ปัญหาที่เกิดขึ้นมา และก็ย่อมมีความคิดเห็นที่พร้อมจะแก้ไขปัญหานั้น

4.2.1 แนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่ถูกจับตาจากภาครัฐและชุมชนรอบข้าง
นับตั้งแต่การก่อตั้งสถาบันจนกระทั่งสามารถเป็นคณะฯหนึ่งที่สังกัดภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์ ซึ่งวิทยาลัยอิสลามศึกษาจำเป็นที่จะต้องตอบปัญหานั้น

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาถูกจับตาดำเนินตั้งแต่การก่อตั้งสถาบันแต่สิ่งที่จะแก้ปัญหาและการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับได้ดีที่สุดคือการทำให้พันธกิจและวิสัยทัศน์ของเราออกมาเป็นเชิงประจักษ์”

(ปาตีเมาะ คอเลาะ, 1 มิถุนายน 2561)

“วัตถุประสงค์หนึ่งของการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา คือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศจากตะวันออกกลาง รวมทั้งการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับรวมทั้งการเผยแพร่แก่นักเรียนนักศึกษาไทยก่อนการเดินทางไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ซึ่งการที่จะแก้ปัญหาตรงนี้ได้นั้นก็คือ วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจหลักการของอิสลามที่ถูกต้อง ต้องให้ความสำคัญของการศึกษามากกว่าสิ่งอื่นใด เนื่องจากนักศึกษาเหล่านั้นจะต้องเดินทางกลับมายังประเทศไทยซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของเขาอยู่แล้ว การที่เราสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องก่อนการเดินทางไปนั้นจะช่วยสร้างกำลังใจและแรงใจที่จะศึกษาและกลับมาพัฒนาบ้านเรา”

(ปาตีเมาะ คอเลาะ, 1 มิถุนายน 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีการเน้นด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับ ปัญหาหลักที่เราเจอในด้านสวัสดิการที่เราจะต้องมอบให้กับสังคมนั้น บางครั้งเราก็ถูกตัดงบประมาณจากรัฐบาล จึงทำให้เราไม่สามารถดำเนินและมอบสิทธิพิเศษเหล่านั้นแก่ชุมชนได้ สิ่งเดียวที่จะให้ชุมชนมองถึงความเท่าเทียมที่รัฐบาลมอบให้คือสิ่งที่เขาจะได้รับจากรัฐบาล ไม่ว่าจะเศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น วิทยาลัยอิสลามศึกษา สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างภาครัฐและชุมชนได้ เพราะฉะนั้นภาครัฐก็ต้องสนับสนุนในสิ่งที่ภาครัฐสามารถสนับสนุนได้ และวิทยาลัยฯ ก็จะช่วยในแรงกายแรงใจทั้งหมด ผมคิดว่าวิธีการยื่นมือระหว่างภาครัฐ

และชุมชน เป็นการยื่นมืออย่างหนึ่งที่สามารถลดความหามา
ระวางของชุมชนที่มีต่อภาครัฐได้”

(ยูโซะ ตาละ, 5 มิถุนายน 2561)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาสามารถแก้ปัญหาใน
การเผยแพร่ภาษาอาหรับได้ดีนั้นคือต้องเริ่มนับตั้งแต่ระดับผู้บริหารตลอดคนบุคลากรและคนอื่นๆดังนี้

- ผู้บริหารจะต้องหาแนวทางในการสรรหางบประมาณเพื่อจัดโครงการในเชิง
เผยแพร่ภาษาอาหรับ ด้วยเหตุผลที่ว่า เมื่อมองถึงจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละครั้งถือว่าเยอะ
พอสมควร รวมทั้งผู้บริหารจะต้องวางโครงการในการจัดโครงการให้ดี เช่น จำนวนของคณะกรรมการ
โครงการ โดยให้คำถึงอัตราของคณะกรรมการต่อขนาดของโครงการ เนื่องจากบางโครงการเป็น
โครงการใหญ่ และมีคณะกรรมการหลายคน แต่คนที่ทำงานจริงมีเพียงไม่กี่คน ซึ่งอันนี้ย่อมส่งผล
กระทบต่อกระบวนการจัดโครงการไม่มากนัก

- บุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษา ที่เป็นคณะกรรมการโครงการควรที่จะช่วยเหลือ
ประชาสัมพันธ์โครงการและเลขานุการโครงการด้วยความสามารถและความเต็มใจ เนื่องจากถือว่าเป็นผู้ที่
จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน โดยจะต้องไม่ผลักให้อยู่กับคนใดคนหนึ่ง

- นักศึกษาและผู้เข้าร่วมเข้าร่วมโครงการที่จัดโดยวิทยาลัยฯ นั้น วิทยาลัยฯ จะต้อง
สร้างความตระหนักแก่นักศึกษาและผู้เข้าร่วมถึงความพยายามของวิทยาลัยที่จะให้เกิดโครงการหรือ
กิจกรรมหนึ่ง จะต้องพูดถึงความตั้งใจจริงในการที่จะพัฒนาทักษะภาษาอาหรับ เพื่อไม่ให้คนอื่น
สามารถมาดูแคลนได้ โดยการสร้างแรงบันดาลใจจากวิทยาลัยสู่ผู้เข้าร่วมเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำเป็น
อย่างยั่งยืนก่อนการเริ่มต้นโครงการในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

4.3 วิธีการการแก้ปัญหาสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นหลักสูตรหนึ่งที่มีจำนวนนักศึกษา
สนใจเข้ามาศึกษาต่อเป็นอันดับสองรองลงมาจากแผนกวิชาการสอนอิสลามศึกษา แต่กระนั้นก็ยัง
มีปัญหาดูตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น ด้วยประการนี้ จึงขอเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวดังนี้

“นักศึกษาปีแรกที่เข้ามาศึกษาในสาขาวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ ควรให้ลงภาษาอย่างเดียว ห้ามยุ่งกับการ
ลงทะเบียนที่เป็นหน่วยกิต ซึ่งการตั้งจิตตั้งใจกับการเรียนภาษา

“อย่างเดียวกันให้นักศึกษาไม่ต้องกังวลกับรายวิชาที่คิดเกรด ผมคิดว่าเกรดและความตั้งใจที่ออกมา น่าจะดีกว่าเยอะ”

(มะฮ์สรอน เจอะฮะ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“ถ้าเป็นไปได้ อยากจะให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาที่จะเรียนภาษาอย่างเดียวก่อน โดยไม่จำเป็นที่จะต้องลงทะเบียนวิชาเรียน แต่นักศึกษามีสถานะเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เนื่องจากนักศึกษาสามารถทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาด้านภาษาอาหรับและอังกฤษเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลถึงรายวิชาที่คิดเกรด”

(ฮัสวานี เจาอะ, 9 พฤษภาคม 2561)

“อยากจะให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการเรียนภาษา ก่อน เช่น อนุญาตให้นักศึกษาเรียนภาษาก่อนเหมือนกับที่มหาวิทยาลัยฟาฏอนีได้ทำ ถ้าได้เช่นนั้นก็จะเป็นการเปิดเส้นทางให้นักศึกษามีความพร้อมด้านภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษมากขึ้น”

(อนัส หะย็อรูน, 9 พฤษภาคม 2561)

“อยากให้วิทยาลัยฯ อนุญาตให้ลงรายวิชาได้มากกว่านี้ เนื่องจากปัจจุบันนั้น ลงได้ 22 หน่วยกิต และลงวิชาภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษของคณะไป 16 หน่วยกิตแล้ว เหลือแค่ 2 วิชาที่คิดเกรด ถ้ากรณีนักศึกษามีความสามารถที่จะได้เกรดดีๆ นักศึกษาก็จะได้ดีไปด้วย แต่ถ้า 2 วิชาที่ลงไปได้เกรดไม่ดี โดยคะแนนรวมไม่ผ่าน 2.00 นักศึกษาก็จะเสี่ยงต่อการถูกให้ออก ด้วยเหตุนี้ การช่วยเหลือนักศึกษาในด้านนี้จะถือเป็นการช่วยเหลือนักศึกษาถูกวิธีมากกว่าให้นักศึกษาต้องเผชิญกับความกดดันในการศึกษา”

(อิบรอเฮม หะแหว, 9 พฤษภาคม 2561)

“คณาจารย์ที่สอนโดยใช้ภาษาอาหรับหรือภาษาอังกฤษ จะต้องสื่อสารกับนักศึกษาโดยใช้ภาษานั้นๆ ห้ามใช้ภาษาอื่น เพราะจะทำให้ให้นักศึกษาไขว้เขวด้านภาษาได้ ถึงแม้ว่านักศึกษจะไม่เข้าใจก็ตาม เวลาเรียนมีอย่างน้อย 50 นาที ต่อ 1 คาบ อาจารย์จะต้องสอนโดยใช้ภาษาอาหรับหรืออังกฤษอย่างน้อย 40 นาที แล้วเหลือแค่ 10 นาทีอธิบายโดยใช้ภาษาท้องถิ่นได้ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจได้มากขึ้น เพราะต้องไม่ลืมว่าเราไม่สามารถแยกระหว่างความรู้ด้านเนื้อหาและความรู้ของภาษาได้”

(ฮาริซ นาแวน, 12 พฤษภาคม 2561)

“วิธีที่คณาจารย์จะรู้ว่านักศึกษาเข้าใจหรือไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียนคือ อาจารย์จะต้องอนุญาตให้นักศึกษาเขียนข้อสอบด้วยสองภาษานั้นคือภาษาอาหรับหรือภาษาอังกฤษ แต่ถ้าอาจารย์จะวัดถึงความปลอดภัยของนักศึกษาที่มีต่อภาษาอาหรับ อาจารย์จะต้องสื่อสารกับเด็กให้มากที่สุด”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“ถ้าวิทยาลัยอิสลามศึกษาจะเดินตามนโยบายของการจัดตั้งและนโยบายของทุกๆ ทัมบริหารที่มีการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับอยู่ในนั้น วิทยาลัยฯ จะต้องเน้นการเรียนการสอนด้วยภาษาอาหรับเท่านั้น ถ้าหลักสูตรบ่งชี้ว่าภาษาอาหรับอยู่ที่ 80 % และภาษาอังกฤษอยู่ที่ 20 % ของรายวิชาทั้งหมด วิทยาลัยฯ ก็ต้องดำเนินการตามเดิม เพราะถ้าเปลี่ยนภาษาที่สอน ก็จะไม่เป็นการเผยแพร่ภาษาอาหรับ คณาจารย์จะต้องกลับไปสู่ ณ จุดเดิมของการก่อตั้งสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เพราะปัจจุบันนั้นผิดเพี้ยนไปจากเดิม เพราะบางวิชาสามารถตอบเป็นภาษาอังกฤษได้ทั้งหมดที่เป็นรายวิชาภาษาอาหรับ”

(อาหะมะ ดอละ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า วิธีการแก้ปัญหาของการใช้ภาษาอาหรับนั้น จะต้องแก้ที่ต้นเหตุ ถ้าหากมีความประสงค์จะเดินตามนโยบายเดิมก็ต้องปรับไปสู่ยุคเดิม เราสามารถเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน เราสามารถเปลี่ยนเนื้อหาในหลักสูตร แต่เราไม่สามารถเปลี่ยนภาษาที่ใช้สอนได้ เพราะการใช้ภาษาอาหรับเป็นสัญลักษณ์ของสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ การเรียนรู้อิสลามต้องผ่านภาษาดั้งเดิม การเข้าใจภาษาอาหรับคือการเข้าใจศาสนา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยพบว่าการกล้าที่จะรักษาไว้ซึ่งความตั้งใจเดิมเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุด

4.4 วิธีการแก้ปัญหาโครงการด้านการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

4.4.1 โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเป็นโครงการหนึ่งที่นักศึกษาตั้งความหวังในการพัฒนาภาษาอาหรับ เป็นความหวังที่ไม่ต้องเดินทางไปเรียนไกลถึงต่างประเทศโดยใช้เวลาเป็นปี โดยที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ทำการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับโดยผ่านโครงการดังกล่าวเป็นตัวช่วยนั้น ได้มีข้อปัญหาที่เกิดขึ้นตามความปกติของการเดินทางไปแลกเปลี่ยนนักศึกษา ในกรณีนี้ ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนี้

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องให้ความตระหนักถึงการเผยแพร่ภาษาอาหรับ โดยการเพิ่มนักศึกษาจากแผนกต่างๆเข้าร่วมโครงการให้มากกว่าปัจจุบันที่กระจุกอยู่แค่แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ”

(ดลฮาดี โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการ ณ มหาวิทยาลัยหรือประเทศที่เขาได้เลือกและตั้งใจไว้ ถ้านักศึกษาไม่ได้เลือกตั้งแต่แรกก็ไม่ควรสมควรส่งนักศึกษาไปศึกษา เพราะจะทำให้นักศึกษาเกิดอาการไม่พึงประสงค์ต่อโครงการ ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วนั้นมองว่าจะส่งผลเสียต่อวิทยาลัยฯ สะมากกว่าถ้าวิทยาลัยฯ ยังตื้อตึงที่จะส่งไปอีก”

(อับดุลฟัตตะห์ ราแดง, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการให้มากกว่านี้ หรืออาจจะกำหนดเป็นแผนการศึกษาไปเลยว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะต้องไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศเป็น อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ห้ามลงทะเบียนเรียน ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นอันขาด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเผยแพร่ภาษาอาหรับ โดยแท้จริง”

(อาหะมะ สาละ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“อันดับแรกที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องแก้ไขในการส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนคือ การให้สิทธิ์และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแผนกต่างๆได้เข้าร่วมโครงการศึกษาแลกเปลี่ยนบ้าง เพื่อความพัฒนาของบรรดานักศึกษาทั่วไป อันดับสอง ในกรณีที่เป็นไปได้นั้น วิทยาลัยควรส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการในช่วงปิดภาคการศึกษา เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ นักศึกษาในการลงทะเบียนเรียน

อันดับสาม ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงทะเบียนเพิ่มเติม หลังจากทีกลับจากการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถจับทันหลักสูตร

อันดับสี่ วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรรหาแนวทางที่จะส่งค่าใช้จ่ายให้ทันในช่วงเวลาที่นักศึกษาจะต้องใช้จ่าย เพื่อป้องกันการกระทบในการลงทะเบียนเรียนหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ณ ต่างประเทศ เนื่องจากถ้าประสบปัญหาในต่างประเทศแล้ว นักศึกษายากที่จะหาแนวทางแก้ไข ผู้ที่สามารถช่วยเหลือได้ก็มีแค่วิทยาลัยอิสลามศึกษา เท่านั้น”

(อาฟีฟา สะนิ, 31 มีนาคม 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าโดยรวมนี้นักศึกษาเสนอวิธีการแก้ปัญหาของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) ต่อการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

คือ การเพิ่มจำนวนนักศึกษาวิทยาลัยฯ เพื่อเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินตามนโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ รวมทั้งการส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการตามมหาวิทยาลัยหรือประเทศที่นักศึกษาเลือก เช่น นักศึกษาเลือกประเทศจอร์แดน ก็สมควรส่งไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ประเทศจอร์แดน ไม่ใช่ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการที่ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าการแก้ปัญหาด้านการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับโดยผ่านโครงการดังกล่าวควรที่จะเพิ่มระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น จากเดิมใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมเพียง 1 ภาคการศึกษา ก็เปลี่ยนเป็น 1 ปีการศึกษาแทน โดยมองว่าการเปลี่ยนจาก 6 เดือน เป็น 1 ปีนั้น สามารถให้นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีเวลาในการเรียนรู้การฝึกและการนำไปใช้

4.4.2 วิธีการการแก้ปัญหาศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

ตามที่คุณวิจัยได้กล่าวในเบื้องต้นถึงสภาพปัญหาของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาที่เกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอกล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหาของคุณวิจัยดังนี้

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควรเพิ่มเวลาในการจัดอบรมด้านทักษะภาษาอาหรับในแต่ละครั้ง เนื่องจากโดยส่วนตัวแล้วมองว่า การจัดอบรมเพียงแค่ 3-4 วัน อาจเพียงพอต่อเนื้อหาและระยะเวลาได้ ควรที่จะเพิ่มเป็น 7 วัน เป็นอย่างน้อย ทั้งนี้เพื่อความคุ้นชินกับภาษาและสร้างความคุ้นเคยในการใช้ภาษาอาหรับในแต่ละวัน ซึ่งน่าจะเกิดผลดีกว่า”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควรมีการประชุมกับผู้ดูแลหลักสูตรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นอันดับแรก โดยมีวาระการประชุมเรื่องหลักสูตรที่ใช้การเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชน โดยศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติจำเป็นที่จะต้องสอนตาม

หลักสูตรที่ได้มาเพื่อให้เกิดกระบวนการสอนที่ถูกต้องและถูกหลักสูตร ผู้เข้าอบรมก็จะมีความรู้ที่สามารถกลับไปปฏิบัติจริงในโรงเรียน และศูนย์ก็จะต้องมีหลักสูตรอีกหลักสูตรหนึ่งที่เป็นหลักสูตรบูรณาการที่สามารถนำไปใช้ได้จริง”

(อับดุลราชัก ยูไซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควรจะมีระดับชั้นในการทดสอบภาษาแก่ผู้ที่สนใจ ทางศูนย์จะต้องสร้างแบบการสอบในแต่ละระดับให้เหมือนกับการสอบภาษาอังกฤษที่คนเขาใช้โดยทั่วกัน เนื่องจากผู้สอนก็จะได้รับรู้ถึงความสามารถของผู้ที่สนใจ

และประการต่อมา ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาจะต้องไม่มีการจับกลุ่มนักศึกษาทั้งหมดไปอยู่กลุ่มเดียวกัน ทางศูนย์จะต้องทำการสอบก่อนการแบ่งนักศึกษาเพื่อทราบถึงความสามารถของเหล่านั้น เนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างคนที่ไม่มีทักษะด้านภาษา มีทักษะเล็กน้อย และมีทักษะมาก ศูนย์จะต้องรีบจับแยกก่อนเริ่มอบรมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด”

(อาซิม อัสซารีฟ, 7 มิถุนายน 2561)

“ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษาและผู้บริหารศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควรที่จะหางบประมาณมาสนับสนุนโครงการของศูนย์ทุกๆปีงบประมาณ เนื่องจากการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยผ่านศูนย์ทดสอบเป็นนโยบายหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างมากต่อสังคมของการเรียนรู้ เนื่องจากการขาดงบประมาณ จะทำให้ผู้ที่สนใจสูญเสียถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์ของเขาได้”

(เจ๊ะรุฮานา บากา, 12 มิถุนายน 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะมองหาแหล่งงบประมาณหรือแหล่งสนับสนุนแหล่งอื่นที่ไม่ได้คาบเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน เนื่องจากอย่างที่ทราบกันคือการรอตงบประมาณแผ่นดินนั้น จะส่งผลเสียต่อบทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับเป็นอย่างมาก ด้วยที่คณาจารย์วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้จบการศึกษาจากประเทศแถบตะวันออกกลาง อาจจะเป็นภูมิศาสตร์หนึ่งที่สามารถช่วยวิทยาลัยฯ ในเรื่องนี้ได้”

(ดลชาติ โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาควรมอบให้ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาดำเนินการทำแบบข้อสอบให้แล้วเสร็จ มีระดับชั้นที่ชัดเจนเพื่อความชัดเจนในการสอน โดยให้ศึกษารณิของศูนย์ IFLA, International Islamic University Malaysia (IIUM) เป็นแบบแผนในการวางข้อสอบและจัดระดับชั้น นอกเหนือจากนั้น ศูนย์ทดสอบฯ จะต้องหาทางการจัดโครงการแบบเก็บค่าลงทะเบียน ทั้งนี้เพื่อเป็นงบประมาณในการดำเนินโครงการของศูนย์ฯ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา จะต้องริบจัดประชุมและบันทึกข้อตกลงร่วมกับมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร สาธารณรัฐอียิปต์ และมหาวิทยาลัยต่างๆในราชอาณาจักรอัสไมต์จอร์แดน ในเรื่องการรับนักศึกษาจากประเทศไทย โดยวางเงื่อนไขว่า นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจจะต่อการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยดังกล่าวจะต้องผ่านการสอบภาษาอาหรับจากศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และต้องใช้ประกาศนียบัตรของศูนย์ เป็นแผนประกอบหนึ่งของการศึกษาต่อ

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาจะต้องมีศูนย์บริการการแปลความหมายเพื่อเป็นแหล่งรายได้แก่วิทยาลัยฯ และจะต้องมีการรับการทำหนังสือรับรองความประพฤติที่เขียนโดยภาษาอาหรับ เนื่องจากสามารถเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถหารายได้เข้าสู่ศูนย์เช่นกัน

4.4.3 วิธีการแก้ปัญหาโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

วิธีการแก้ปัญหาการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านการมอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาตินั้น จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าปัญหาดังกล่าวเกิดจากนักศึกษาไทยเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยของสรุปวิธีการแก้ปัญหาดังนี้

- จะต้องบังคับให้นักศึกษาต่างชาติพูดภาษาอาหรับกับนักศึกษาไทย ห้ามพูดภาษาไทยเป็นอันขาด
- วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องหากิจกรรมเพื่อดูขีดความสามารถของนักศึกษาต่างชาติในการสอนภาษาอาหรับแก่นักศึกษาไทย
- ฝ่ายกิจการนักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา จะต้องจัดกิจกรรมด้านภาษาอาหรับเพื่อมอบให้นักศึกษาต่างชาติเป็นผู้ดูแลโดยตรง
- จะต้องสร้างความมั่นใจกับนักศึกษาในการสื่อสารภาษาอาหรับ อาจจะเป็นการสอบถามนักศึกษาถึงชีวิตประจำวันด้วยภาษาอาหรับก่อนเริ่มการเรียนการสอน

จากวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าวิธีการแก้ปัญหของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับนั้น ผู้บริหารจะต้องวางพันธกิจที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ รวมทั้งคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอาหรับควรที่จะต้องใช้ภาษาอาหรับในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และฝ่ายต่างๆ จะต้องมึกิจกรรมที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการพัฒนาของนักศึกษาในด้านภาษาอาหรับที่มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยขอสรุปผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ
 2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา
 3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา
- ในการนี้ ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายผลดังนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายผลจากสภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ได้เริ่มต้นจากการจัดตั้งสถาบันจะต้องแสดงขึ้นความจริงใจในการจัดตั้งมี นโยบาย และเป้าหมายให้ชัดเจน และจะต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้ออกสู่ภายนอก ตลอดจนทำให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นที่ยอมรับในสังคมและในภูมิภาค

สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ เป็นบทบาทหนึ่งที่น่าจับตามอง เนื่องจากเป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและมีสถานะเป็นเพียงแค่คณะหนึ่งเท่านั้น แต่กระนั้นจะต้องรับผิดชอบด้านการเผยแพร่อิสลามศึกษาและเป็นสถาบันที่ต้องชี้้นำแก่มุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเมื่อมองถึงภาระแล้วถือว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างมาก

นาซีมะห์ อาลี (2558:120) วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นองค์กรที่สามารถเป็นที่ยอมรับในสังคม และสาขาวิชาที่สอนนั้นเป็นสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการของสังคมท้องถิ่น เนื่องจากเด็กที่ต้องการเรียนศาสนาก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับที่วิทยาลัยฯ ได้มีการเรียนการสอนวิชาอูคูลุลุดดีน ชารีอะฮ์ เป็นต้น รวมทั้งยังมีการสอบด้วยภาษาอาหรับอีกด้วย ทั้งนี้ยังมีบทบาทในการชี้้นำสังคมเช่นการจัดโครงการสัมมนาทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมถึงการจัดบรรยายธรรม อบรม ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม ทั้งหมดนี้ ก็ได้รับความ

อำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี และศูนย์
 อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

ความเท่าเทียมของภาครัฐที่จะต้องมีให้แก่สังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็น
 ความเท่าเทียมในด้านเชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐกิจและการศึกษา เป็นต้น โดยเฉพาะการศึกษา รัฐบาล
 จะต้องให้เสรีภาพในการเรียนไม่ว่าเขาคนนั้นจะเรียนอะไรก็ตาม เนื่องจากข้อเท็จจริงสิ่งที่เกิดขึ้นใน
 ปัจจุบันนั้น เวลาที่คนๆหนึ่งเดินทางไปศึกษาต่างประเทศในตะวันออกกลางจะถูกจับตาจากรัฐบาล

สภาพการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยฯ จะต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน ไม่ว่าโครงการ
 ของบุคลากรที่กำกับดูแล รวมทั้งโครงสร้างของโครงการในด้านวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่ต้องการ ถ้า
 มีโครงสร้างที่ชัดเจน งานที่ได้รับมอบหมายก็จะเดินตามลู่ที่วิทยาลัยฯ ได้วางไว้

5.2 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ในสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องเน้นการใช้ภาษาอาหรับ โดยผ่านการหลักสูตรที่เข้มข้น
 วิทยาลัยฯ โดยที่วิทยาลัยฯ จะต้องเลือกกระบวนความต้องการจำนวนนักศึกษาหรือความสำเร็จด้านภาษา
 อาหรับ

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับข้อมูลของการวิจัยที่ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องอนุมัติให้
 นักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาตินั้น นักศึกษาจะต้องผ่าน
 กระบวนการเรียนการสอน ณ ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา ก่อน
 เพื่อเป็นข้อบ่งชี้ถึงความสามารถของนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาต่อ

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยในต่างประเทศโดยเฉพาะมาเลเซีย
 จะต้องผ่านการเรียนภาษาที่สอดคล้องกับคณะหรือสาขาวิชาที่ตัวเองเลือก เช่น International
 Islamic University Malaysia (IIUM) ที่นักศึกษาจะต้องผ่านการเรียนภาษา ณ Centre for
 Foundation Studies (CFS) หรือผู้ที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อ ณ Academy of Islamic
 Studies, University of Malaya จะต้องผ่านการเรียน ณ Academy of Islamic Studies, Nilam
 Puri Campus. ก่อน

“และจากข้อมูลข้างต้น ยังสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า ทุกๆ
 มหาวิทยาลัยในโลกนี้ นักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่

เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ นักศึกษาจะต้องผ่านหลักสูตรภาษา
ก่อนเข้าศึกษาอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจใน
หลักสูตรและเนื้อหาที่จะเรียน”

(Slamat Paing, 19 สิงหาคม 2561)

แต่ทั้งนี้ ก็ยังเป็นการขัดแย้งกับหลักสูตรและนโยบายของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มีการบรรจุการศึกษาให้นักศึกษาจบหลักสูตรการศึกษาภายในเวลา 4 ปีการศึกษา

การสอนภาษาอาหรับให้กับนักศึกษา ผู้สอนควรเน้นการสอนในเรื่องของการพูดและการฟังเป็นหลัก เนื่องจากการฟังอย่างต่อเนื่องจะทำให้ นักศึกษามีการรับรู้ตลอดเวลา รวมทั้งให้นักศึกษาดูภาพยนตร์เกี่ยวกับการ์ตูนที่มีการพูดภาษาอาหรับโดยใช้คำที่ไม่ยาก โดยตรงกับการอ้างอิงของการเรียนภาษาอาหรับที่ว่า ขั้นตอนการเรียนการสอนที่จะทำให้เก่งภาษาอาหรับนั้น มีวิธีการดังนี้

- สร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน โดยนักศึกษาจะต้องมีใจรักในภาษาและกล้าที่จะเรียนเป็นอันดับแรก
- การเข้าห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากห้องเรียนคือศูนย์กลางแห่งความรู้ การเข้าห้องเรียนจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เราสามารถซึมซับภาษาอาหรับได้ดียิ่งขึ้น โดยการตั้งใจฟังการสอนของคณาจารย์
- สมุดจดคำศัพท์ การจดคำศัพท์ที่เราไม่เข้าใจ จะช่วยให้เราสามารถกลับไปหาความหมายของคำศัพท์นั้นๆ ซึ่งจะทำให้เราได้รู้คำศัพท์เยอะขึ้น ซึ่งจะช่วยเรามากขึ้นในการสนทนา
- กล้าที่จะตั้งคำถามกับอาจารย์และเพื่อนๆ ในกรณีที่เกิดความไม่เข้าใจในเนื้อหา
- การสนทนากันเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการสนทนาในเรื่องของเนื้อหาที่เรียน หรืออาจจะเป็นการสนทนาเนื้อหาทั่วไปก็จะเป็นวิธีการเพิ่มความรู้และความกล้าในด้านของภาษาเป็นอย่างมาก
- ผู้ที่สนใจภาษาอาหรับควรที่จะต้องมีห้องสมุดส่วนตัวไว้เพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ หรือเป็นแหล่งอ้างอิงของการเรียน และห้องสมุดดังกล่าวอาจหมายถึงเว็บไซต์หนังสือออนไลน์หรือเว็บไซต์ที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาอาหรับ ซึ่งผู้ที่สนใจจะต้องหมั่นศึกษาค้นหา ดาวนโหลดไฟล์หนังสือจากแหล่งต่างๆ เหล่านี้อยู่บ่อยๆและจะต้องสร้างนิสัยการรักการอ่านหนังสือให้เป็นชีวิตจิตใจ

- ค้นหาแนวทางใหม่ๆ ในการเรียนรู้ภาษาอาหรับ เช่น การเข้าไปกดไลค์เพจเฟซบุ๊กที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้านภาษาอาหรับ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสื่อต่างๆ และเข้าไปศึกษาในเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีการบริการวิชาการด้านภาษาอาหรับ เป็นต้น¹⁹

ข้อความข้างต้นได้สอดคล้องกับการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมาก ซึ่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม นั้น ดังนี้

- อ่านบทความหรือหนังสือภาษาอังกฤษโดยที่ลองเริ่มอ่านจากประโยคสั้นๆ หรือบทความสั้นๆ จากสิ่งที่เราชอบ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านบทความหรือประโยคที่น่าสนใจและเป็นประโยคที่ไม่ยาก เป็นต้น

- จดศัพท์ใหม่ๆ ที่เราจำได้ อย่างเช่นป้ายบอกทาง

- ทำให้หูคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ โดยให้ฟังภาษาอังกฤษทุกเวลาที่ว่าง ทั้งนี้เพื่อให้หมี การปรับความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ

- ใช้ช่องทางออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ อาทิ การดูวิดีโอสั้นๆ จากช่องทาง Youtube

- ฟังทุกที่มีโอกาส เนื่องจากการที่เราอยากเก่งด้านพูดนั้น เราจะต้องฝึกพูดอยู่ตลอดเวลาเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตัวเอง

- อย่างลัวที่จะลองใช้ โดยให้เราลองฝึกหัดพูดคุยกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนหรืออาจารย์ เนื่องจากจะทำให้เรารู้ถึงข้อบกพร่องที่เราสามารถนำแก้ไขได้²⁰

จากเนื้อหาข้างต้นสามารถเป็นข้อสรุปได้ว่า การที่นักศึกษาจะเก่งด้านภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษนั้น มีความคล้ายกันในด้านของการฟัง การสื่อสาร และการจดบันทึกคำศัพท์ใหม่ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้นักศึกษารู้ถึงคำศัพท์ที่มากขึ้น

5.3 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของโครงการ

5.3.1 International Islamic Studies-Networking (IISN)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยในด้านสภาพของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) และปัญหา รวมทั้งการแก้ปัญหาของโครงการนั้น ผู้วิจัยขอจำแนกดังนี้

¹⁹ <http://poodarab.blogspot.com/2013/05/10.html>

²⁰ <https://www.britishcouncil.or.th/english/tips/better-in-six-easy-steps>

5.3.1.1 โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นโครงการได้รับความสนใจจากนักศึกษาเป็นอย่างมาก และเป็นตัวเลือกหนึ่งในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการได้ขอให้โครงการดังกล่าวเดินต่อไป เพื่อเป็นหนึ่งเส้นทางที่สามารถพัฒนาภาษาอาหรับแก่นักศึกษาได้

การที่วิทยาลัยอิสลามศึกษายังไม่ยกเลิกโครงการดังกล่าว และยังมีارس่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศในทุกๆปี จะทำให้นักศึกษาวิทยาลัยอย่างน้อย 20 คนสามารถสื่อสารด้วยภาษาอาหรับได้

5.3.1.2 ในด้านของสภาพปัญหาของโครงการ ผู้วิจัยพบว่าการที่นักศึกษาเข้าร่วมการอบรมภาษาอาหรับน้อยเกินไปนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสภาพปัญหาจริง แต่กระนั้นก็ไม่สามารถที่จะเพิ่มระยะเวลาในการจัดโครงการอบรมภาษาอาหรับได้มากกว่า 5 วัน เนื่องจากส่งผลกระทบต่องบประมาณของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในโครงการซึ่งได้สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

“งบประมาณของการจัดอบรมภาษาอาหรับสำหรับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) นั้นอยู่ที่ประมาณ 3 แสนบาทต่อครั้ง ซึ่งครอบคลุมทั้งค่าเดินทาง ค่าวิทยากร ค่าอาหาร ค่าที่พัก และค่าวัสดุประกอบการอบรม โดยสามารถจัดได้ประมาณ 5 วันเท่านั้น ในกรณีที่มีการเพิ่มวันเข้าร่วมโครงการ จะทำให้มีการใช้งบประมาณที่มากขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมอื่นๆ”

(อับดุลราชัก ยูโซ๊ะ, 6 กรกฎาคม 2561)

ในส่วนของการเข้าร่วมโครงการในแต่ละประเทศนั้น ผู้วิจัยของอภิปรายว่านักศึกษาไม่สามารถเลือกประเทศได้ เนื่องจากบางมหาวิทยาลัยรับจำนวนจำกัด และทางคณะกรรมการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกนักศึกษาที่มีคะแนนที่สูงที่สุดเพื่อส่งไป ในกรณีที่นักศึกษาได้รับสิทธิ์ไปเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เลือกไว้ นักศึกษาสามารถยกเลิกได้ ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาบางคนที่มีความประสงค์จะเดินทางไปพัฒนาและเรียนรู้ภาษาอาหรับ ณ ราชอาณาจักรอัมไมต์จอร์แดน หรือประเทศสหรัฐอเมริกาอาหรับเอมิเรตส์ ไม่สามารถเดินทางไปได้

ด้านจำนวนของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนเป็นนักศึกษาจากแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติโดยส่วนใหญ่ ผู้วิจัยขออภิปรายว่า ทุนการศึกษาแลกเปลี่ยนภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นทุนของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่มอบให้นักศึกษาวิทยาลัยฯ ทั้งหมด ไม่ได้จำกัดเพศ และแผนกการศึกษา แต่โดยส่วนใหญ่ที่นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้นั้น เนื่องจากผู้สมัครเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาแผนกวิชาดังกล่าว

“จำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในแต่ละรุ่นอยู่ที่ประมาณ 120 คน และ 80 กว่าคนเป็นนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ และการที่นักศึกษาแผนกดังกล่าวได้ทุนก็ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไรเนื่องจากเป็นทุนในด้านการพัฒนาภาษาอาหรับที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาตั้งใจมอบให้กับนักศึกษา แต่กระนั้นทางคณะกรรมการก็ไม่ได้ละเลยนักศึกษาแผนกวิชาอื่นๆ เช่น นักศึกษาแผนกวิชาการสอนอิสลามศึกษาได้ 70 คะแนน และนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้ 75 คะแนน ทางคณะกรรมการก็มอบทุนให้กับนักศึกษาแผนกวิชาการสอนอิสลามศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่านักศึกษาแผนกการสอนฯ ไม่ได้คุ้นชินและเรียนภาษาอาหรับตั้งแต่แรก”

(ยาฮารี กาเซ็ง, 25 กรกฎาคม 2561)

ในกรณีของการดูแลนักศึกษาอย่างไม่เท่าเทียมกันในด้านของการเดินทางไปทำวีซ่า และค่าใช้จ่ายในการทำวีซ่านั้น ผู้วิจัยขออภิปรายว่า ในกรณีที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของประเทศที่นักศึกษาจะเดินทางไปศึกษาต่ออยู่ใกล้วิทยาลัยอิสลามศึกษา เจ้าหน้าที่ฯดูแลโครงการอยู่สามารถเดินทางร่วมกับนักศึกษาเพื่อทำวีซ่าได้ แต่ในกรณีที่อยู่ไกล เช่น สถานเอกอัครราชทูตอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือแม้กระทั่งในสหพันธรัฐมาเลเซีย เจ้าหน้าที่ฯดูแลจะต้องขออนุมัติเดินทางไปปฏิบัติงานจากคณบดีคณะ ในกรณีที่คณบดีไม่อนุมัติก็ไม่สามารถเดินทางไปได้ แต่กระนั้นผู้วิจัยได้เสนอให้กับเจ้าหน้าที่ฯดูแล ซึ่งเป็นวาระที่ประชุมต่อไป

ในส่วนของการเบิกจ่ายงบประมาณในส่วน of ค่าใช้จ่ายในการทำวีซ่า นักศึกษาบางประเทศสามารถเบิกได้ทั้งหมด แต่บางประเทศไม่สามารถเบิกได้ เนื่องจากบางสถานทูตหรือกงสุลได้

ให้ใบเสร็จรับเงินแก่นักศึกษา ซึ่งสามารถเบิกได้ตามระเบียบของการเงิน แต่บางสถานทูตหรือกงสุล ไม่ได้ให้ใบเสร็จรับเงิน จึงไม่สามารถเบิกได้ตามระเบียบการเงิน

ในการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) และโครงการต่างๆ นักศึกษาจะต้องมีใบเสร็จรับเงินตัวจริงเท่านั้น ถึงจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ ในกรณีที่ไม่มีใบเสร็จรับเงิน หรือเป็นใบสำเนาใบเสร็จรับเงิน ทางการเงินจะไม่สามารถอนุมัติเบิกได้

ส่วนระยะเวลาในการขอเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย เช่นนักศึกษาแฉ่งวันนี้ แล้วจะได้เงินพรุ่งนี้เลย เป็นสิ่งที่เป็นไปได้อย่างยิ่งในการเงินเพราะกระชั้นชิดเกินไป

“การยืมเงินหรือการเบิกค่าใช้จ่ายมีขั้นตอนตามระเบียบอยู่แล้ว ซึ่งขั้นตอนก็มีดังนี้

1. นักศึกษาแจ้งประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะต้องให้แก่เจ้าหน้าที่
2. เจ้าหน้าที่จะต้องทำหนังสือขออนุมัติค่าใช้จ่ายโดยให้คนบติเป็นผู้อนุมัติโดยผ่านงานการเงินและบัญชีของคณะ ซึ่งกว่าจะอนุมัติโดยปกติก็ใช้เวลาประมาณ 2-3 วัน
3. เมื่ออนุมัติเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องทำหนังสือยืมเงิน โดยแนบเอกสารตามข้อ 2 ซึ่งส่วนนี้อาจจะใช้เวลาอีกอย่างน้อย 2 วัน
4. เมื่อเงินยืมถูกอนุมัติโดยคนบติแล้ว วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องส่งหนังสือยืมเงินไปยังมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขออนุมัติจากรองอธิการบดีวิทยาเขตปัตตานีอีกครั้ง อย่างน้อยใช้เวลาอีก 3-4 วัน
5. เมื่อเช็คเงินออกแล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องนำเช็คกลับมายังการเงินวิทยาลัยอิสลามศึกษาเข้าขึ้นเงิน โดยใช้เวลาอีกอย่างน้อย 2 วัน เงินจึงจะเข้าในบัญชีวิทยาลัยฯ และหลังจากนั้นจึงสามารถเบิกได้”

(เงีรูฮานา บากา, 2 มิถุนายน 2561)

ในประเด็นปัญหาของความล่าช้าในการเดินทางไปเข้าร่วมโครงการตามนโยบายการเผยแพร่ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่า สาเหตุที่ทำให้เดินทางล่าช้านั้น

เกิดจากมหาวิทยาลัยปลายทางในการออกหนังสือยอมรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน นักศึกษาเพื่อพัฒนาภาษาอาหรับ ซึ่งวิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่สามารถรับเราให้เขาตอบรับได้ ซึ่งวิทยาลัยฯ สามารถสอบถามถึงความก้าวหน้าได้เท่านั้น

“การรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเพื่อพัฒนา ภาษาอาหรับ วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้พยายามตกลงความร่วมมือ กับมหาวิทยาลัยในประเทศหลายมหาวิทยาลัยด้วยกัน เช่นใน ประเทศจอร์แดนและสหรัฐอเมริกาเอมิเรตส์ แต่กระนั้นการตอบ รับนักศึกษาเพื่อเข้าร่วมโครงการ เป็นสิทธิ์และอำนาจของ มหาวิทยาลัยนั้นๆ เราไม่สามารถที่จะก้าวก่ายในส่วนนี้ได้”

(อัสมัน แตอาลี, 8 เมษายน 2561)

การที่ไม่สามารถเดินทางเข้าร่วมโครงการภายในเวลาที่ต้องการ ยังเป็นบททดสอบ หนึ่งจากอัลลอฮ์ ﷻ ในด้านของความอดทน และสำหรับความอดทนเท่านั้นที่นำมาซึ่งชัยชนะและ ความสวยงาม ตลอดจนการที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ตามเวลาที่ตั้งไว้ ยังเป็นบททดสอบ ของอัลลอฮ์ ﷻ ที่มีต่อบ่าวของพระองค์ในด้านการตะวักกัลต่อพระองค์ และผู้ที่ตะวักกัลต่อพระองค์ เท่านั้นที่มีทางออกเสมอ

จากการวิเคราะห์และการอภิปรายของสภาพโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) และปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ไขโครงการดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบาทของ วิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ พบว่าอุปสรรคของการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้อง ด้านภาษาโดยตรงคือการเพิ่มระยะเวลาในการอบรมเท่านั้น ในส่วนที่นอกเหนือจากนี้ เป็นปัญหาใน ส่วนของด้านประกอบของโครงการเท่านั้น แต่กระนั้นก็ยอมรับว่าส่วนประกอบทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ สำคัญมากที่จะทำให้บทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับเดินไปข้างหน้าได้

5.3.2 ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

จากสภาพของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในศูนย์ฯ ผู้วิจัยขอวิเคราะห์และอภิปรายผลดังนี้

การที่ผู้เข้าร่วมโครงการที่ทางศูนย์ได้จัดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่ผู้ที่สนใจ มีความต้องการให้ศูนย์ยืดระยะเวลาในการจัดโครงการ จากเดิม 4-5 วัน เป็น 1 สัปดาห์อย่างน้อย ทางศูนย์ฯ มีความสามารถที่จะทำให้ แต่ทางผู้เข้าร่วมจะต้องออกค่าใช้จ่ายในส่วนที่เหลือนอกจาก 4-5 วัน ที่ทางศูนย์ฯ รับผิดชอบ เนื่องจากพบว่าสิ่งที่ทำให้โครงการไม่สามารถจัดวันเพิ่มได้นั้นเป็นกระบวนการทางงบประมาณหาใช้กระบวนการของหลักสูตร

ในด้านของหลักสูตรที่ใช้อบรมสำหรับคณาจารย์สอนภาษาอาหรับจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ศูนย์ฯ ยังไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรในด้านนี้ ในกรณีนี้ ทางศูนย์ฯ จะต้องมีการประชุมทางวิชาการร่วมกับองค์กรที่ดูแลหลักสูตรภาษาอาหรับที่ใช้เป็นการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งศูนย์ฯ ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนหลักสูตรที่เราใช้ได้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นศูนย์ฯ จะต้องเปลี่ยนหลักสูตรของตัวเองเพื่อที่จะตอบโจทย์ของโครงการนี้ต่อไป

ด้านการสร้างชั้นเรียนสำหรับผู้สนใจเข้าเรียนหลักสูตรระยะสั้น ผู้วิจัยสังเกตว่า ศูนย์ฯ ยังไม่มีการจัดข้อสอบเพื่อแยกผู้สนใจภาษาอาหรับ เนื่องจากเมื่อมองถึงผู้เข้าร่วมโครงการในปัจจุบันยังเรียนในกลุ่มเดียวกันระหว่างผู้ที่มีความรู้ภาษาอาหรับและผู้ที่ไม่มีความรู้เลย ทั้งๆที่ศูนย์ฯ ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ในการจัดตั้งข้อสอบเพื่อวัดระดับผู้สนใจเข้าศึกษาภาษาอาหรับ

ในด้านงบประมาณที่ใช้ในการอบรมภาษาอาหรับที่ทางศูนย์ฯ ได้รับมานั้นมีความไม่แน่นอนของจำนวนของเงินงบประมาณ จึงทำให้ศูนย์ฯ ไม่สามารถดำเนินตามแผนที่วางไว้ได้ ผู้วิจัยมองว่าประเด็นดังกล่าวเป็นความจริง เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับมาในแต่ละปีเป็นงบประมาณที่คาบเกี่ยวกับรัฐบาล ศูนย์ฯ ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาสามารถจัดโครงการเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับได้ดีในกรณีที่รัฐบาลอนุมัติงบประมาณ แต่กระนั้น ทางศูนย์ฯ จะไม่สามารถดำเนินการใดๆเลย ในกรณีที่มิได้รับงบจากรัฐบาล หนำซ้ำยังมีความเสี่ยงในการที่จะเลิกจ้างบุคลากรที่ดูแลโครงการ ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ศูนย์ฯ ควรจะมีวิธีการหาแหล่งเงินนอกเหนือจากการพึ่งพางบประมาณอย่างเดียว เช่น ศูนย์ฯ จะต้องประชุมร่วมกับผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในการบังคับนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ จะต้องผ่านการเรียนภาษาจากศูนย์ฯ ก่อนเข้าศึกษาปีหนึ่ง และวิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องอนุมัติค่าธรรมเนียมการศึกษาของนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติส่วนหนึ่งแก่ศูนย์ฯ

ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติเพื่อที่ทางศูนย์ฯ จะได้สามารถนำเงินดังกล่าวไปบริหารศูนย์ฯ

5.3.3 โครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

จากการเก็บข้อมูลด้านสภาพของโครงการมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ ปัญหาและการแก้ไข ปัญหา ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายดังนี้

การที่วิทยาลัยอิสลามศึกษามอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาจากต่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อนเดินทางมาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษานั้นเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากสามารถสร้างบรรยากาศความเป็นสากลในวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ โดยเฉพาะในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ การสร้างบรรยากาศโดยการมอบทุนการศึกษาอย่างน้อยปีละ 20 ทุน ต่อปีการศึกษา สามารถสร้างสังคมความเป็นนานาชาติในการฝึกภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษได้ เนื่องจากจำนวนนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติในปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 50-60 คนต่อปีการศึกษา²¹ นั้นย่อมหมายความว่า อัตราความเป็นนานาชาติอยู่ที่ 1=3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ผู้วิจัยคิดว่าสามารถพัฒนาภาษาอาหรับและอังกฤษได้เป็นอย่างดี

ในส่วนของประเด็นด้านการสื่อสารของนักศึกษาไทยกับนักศึกษาต่างชาตินั้น ผู้วิจัยของสรุปว่ามีนักศึกษาบางคนที่ไม่กล้าที่จะสื่อสารด้วยภาษาอาหรับจริง เนื่องจากความอ่อนแอในด้านภาษาของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาเลือกที่จะหลบหน้าเวลาที่เจอกับนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งประเด็นนี้จะทำให้นักศึกษามีการพัฒนาในด้านภาษาอาหรับช้าลง แต่กระนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับ โดยวิธีการมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถตอบโจทย์บทบาทของวิทยาลัยฯ ได้เป็นอย่างดี

เมื่อมองโดยรวมแล้ว ผู้วิจัยขอสรุปว่า การมอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาติเพื่อเดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นบทบาทสำคัญของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ และเป็นวิธีการที่สามารถตอบนโยบายเดิมของวิทยาลัยฯ ได้เป็นอย่างดี และไม่ใช่นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์ เนื่องจากยังรวมถึงคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อีกด้วย

²¹ ข้อมูลอ้างอิงสถิตินักศึกษา งานทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรดำเนินการดังนี้

5.4.1 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรสร้างความมั่นใจให้กับสังคมและหน่วยงานของรัฐในการที่จะเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ด้านภาษาอาหรับ และสามารถพัฒนาชีวิตชุมชนได้

5.4.2 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะเน้นถึงความสำคัญในการเรียนภาษาอาหรับแก่นักศึกษา และสมควรที่จะต้องให้นักศึกษาวิทยาลัยฯ โดยเฉพาะสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติจะต้องผ่านรายวิชาภาษาอาหรับเบื้องต้นก่อนลงทะเบียนเรียน

5.4.3 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะส่งนักศึกษาเดินทางไปแลกเปลี่ยนนักศึกษา ณ ประเทศอาหรับเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านภาษามากขึ้น ทั้งนี้ควรที่คำนึงถึงความเหมาะสมผลด้านแผนกวิชา อาทิ แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติควรที่จะส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนแถบประเทศอาหรับ แผนกวิชาการสอนอิสลามศึกษาควรที่จะส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยน ณ ประเทศที่มีระบบการเรียนการสอนที่เป็นระบบ

5.4.4 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่มอบนโยบายให้ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาให้สร้างข้อสอบที่เป็นระบบและมีระดับชั้นเพื่อแยกนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อความเข้มข้นในการสอนโดยเรียนรู้จากสถาบัน IFLA, IIUM สหพันธรัฐมาเลเซีย

5.4.5 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่เน้นถึงความจริงจังในการรับนักศึกษาจากต่างประเทศเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ทั้งนี้เพื่อสร้างบรรยากาศและความเป็นนานาชาติในหมู่นักศึกษาโดยไม่เน้นการมอบทุนการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแก่ผู้ทำวิจัยในครั้งหน้าว่าควรที่จะเน้นการทำวิจัยถึง สภาพปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ กรณีวิจัย ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่าศูนย์ดังกล่าวมีแผนและกำลังสร้างระบบที่ดีในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ด้วยเหตุนี้ถ้าสามารถมีผลงานวิจัยรองรับการพัฒนาและการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของศูนย์ฯ เพื่อใช้ในการ

พัฒนาระบบของศูนย์ฯ ได้นั้น ผู้วิจัยคิดว่าศูนย์ฯ จะเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ภาษาอาหรับได้เป็นอย่างดี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บรรณานุกรม

อัลกุรอานฉบับแปลความหมายภาษาไทยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย. ปีอิจเราะฮ์
ศักราช 1419 (พ.ศ. 2542). อัลมะดีนะฮ์ : ศูนย์กษัตริย์ฟ้าฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน

หนังสือ

บรรจง บินกะซัน. 2544. **ประวัติศาสตร์อิสลามและโลกมุสลิม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
อัลอะมีน

พิสิทธิ์ นีรัตติวงศกรณและคณะ. 2554. **ความรู้ศาสนาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

อับดุลเลาะ การ์รีนา. 2551. **ศาสตร์แห่งอัลกุรอานและอัลสุนนะฮ์**. สงขลา : โรงพิมพ์หาดใหญ่
กราฟฟีก.

อาลี สาเมาะ. 2556. **อิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้**.

อิบรอฮีม ชุกรีและคณะ. 2549. **ประวัติศาสตร์ราชอาณาจักรมลายูปะตานี**. กรุงเทพมหานคร : โอ.
เอส. พรินตติ้งเฮาส์.

อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขตและคณะ. 2553. **ทฤษฎีใหม่สถาบันการศึกษามุสลิมจังหวัดชายแดน
ภาคใต้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. สงขลา : ห้างหุ้นส่วนจำกัด หาดใหญ่กราฟฟีก

อิมรอน มะลูลีมและคณะ. 2534. **บทนำแห่งตะวันออกกลาง**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชีย
ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abū Bilāl. **'Anāyah al-Muslimīn bi al-Lughah al-'Arabīyah Khidmah lil qur'an
al-Karīm**. Majm'a al-Malik Fahd liṭibā'ah al-Maṣḥaf al-sharīf al-
Madīnah al-Munawwarah.

Fakhr al-Dīn al-Rāzī. 1997. **al-maḥṣūl**. Mu'assasah al-risālah, Beirut.

Abu Ja'far al-Ṭabariy. 2001. **Tafsīr al-Ṭabary**. Dār Hijr Liṭṭibā'ah Walnashr
Waltauz'ī

Jiwād 'Alī. 2001. **al-Mufaṣṣal FīTārīkh al-'Arab Qabl al-Islam**. Dār al-Sāqī.

Ibn Kathīr. 1999. **Tafsīr al-Qur'an al-'Azīm**. Dar Ṭayyibah al-Nashr wa al-Tawzī'.

Majmū‘ah min al-‘ulamā, bīshraf al-Buḥūth al-Islamiyah bi al-Azhar. 1973. **Al-Tafsīr al-Wasīṭ Lilqurān al-Karīm**. Al-Haiyah al-‘āmah lishu‘n al-Muṭāb’a al-Amīriyah, Al-Azhar.

Majmū‘ah min al-‘ulamā, bīshraf al-Buḥūth al-Islamiyah bi al-Azhar. 1993. **Al-Tafsīr al-Wasīṭ Lilqurān al-Karīm**. Al-Haiyah al-‘āmah lishu‘n al-Muṭāb’a al-Amīriyah, Al-Azhar.

Abū Manṣūr al-Māturīdy, 2005. **Ta’wīlāt Ahl al-Sunnah**. Dār al-kutub al-‘Alamiyah, Beirut.

Abū Sahl Ṣāliḥ ‘Alī al-‘Aawd. 1995. **Taḥrīm Kitābah al-Qur ān al-Karīm bi Ḥurūf Ghayr ‘Arabiyyah**. Wizārah al-Shu‘n al-Islamiyah wa al-Auqāf wa al-D’awah wa al-Irshād, al-Mamlakah al-Saudiyah.

al-Sayūṭy. 1998. **al-Mazhar fī ulūm al-Lughah wa Anwā’ahā**. Dār al-kutub al-‘Alamiyah, Beirut.

Ibn Taimiyah al-ḥarānī. 1995. **Majmū’ al-Fatāwā**. Majmū‘a al-Malik Fahd Liṭṭibā‘ah al-Maṣḥaf al-Sharīf, al-Madīnah al-Munawwarah.

Ibn taymiyah. **Tahdhīb Iqtidā’ al-Sirāṭ al-Mustaqīm**. Maktabah Dār al-‘Ulūm, al-Buḥayrah.

วิทยานิพนธ์ บทความ และรายงานการวิจัย

ฐนันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล. 2557. “การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.2557).
ปทุมธานี.

นาซีมะห์ อาลีและคณะ. 2558. “บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์”.
วารสารศึกษาศาสตร์.ปัตตานี : Neo Point Creative & Studio.

ปาตีเมาะ ดอเลาะ.2549. ศึกษาวิเคราะห์การบริหารเทศะของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย
สงขลา นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ยูโซะ ตาละและคณะ. 2559. การประเมินผลโครงการเครือข่ายอิสลามศึกษานานาชาติ. วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- วิทยาลัยอิสลามศึกษา. 2526. “รายงานการประชุมสัมมนาเพื่อจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 27-29 พฤษภาคม 2526”
- วิทยาลัยอิสลามศึกษา. 2527. “โครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี”.
- วิยะดา แสงอันประเสริฐ. 2557. “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอของบประมาณ”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุจิตรา หยงสตาร์. 2556. อนาคตภาพการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555-2564). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อะหมัด ยี่สุนทร. 2547. ศึกษาวิเคราะห์การบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษาและวิทยาลัยอิสลามยะลา. สำนักเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา, รายงานการวิจัย ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- อัมมัด ลูโบะเต็ง. 2559. สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อัยมัดซาก็ มาหามะ. 2551. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อนัส อมาตยกุล. 2545. “ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของภาษาอาหรับ”. เอเชียปริทัศน์ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.2545). กรุงเทพมหานคร : บริษัทแอนด์ที่พริ้นจำกัด

Kader Sa-ah. 2010. Perkembangan Bahasa Arab Dan Sumbangannya Terhadap Pendidikan Islam Di Selatan Thailand. Doktor Falsafah Universiti Utara Malaysia

สื่อค้นออนไลน์

<http://www.cis.psu.ac.th/frontpage/menu/วิสัยทัศน์และพันธกิจ>. ค้นหาเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2561

<http://regist.pn.psu.ac.th/studentsum/major.php>. ค้นหาเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2561

บุคลากรกรม

กามีละฮ์ กาแวซา	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2560
เจ๊ะรูฮานา บากา	ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2561
ดลฮาดี โดมาแร	ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561
นุรอัยมาน เจ๊ะอาแว	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2561
ปาตีเม๊ะาะ ดอเลาะ	ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2561
มะฮ์สรอน เจ๊ะฮะ	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561
มนูญศักดิ์ โต๊ะเถื่อน	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561
มูบารอก อูมา	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2560
มูฮำหมัดซูฟิยัน มามะ	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561
ยาฮารี กาเซ็ง	ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2561

ยูโซะ ตาเละ	ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561
แวรอปิยะ เจ๊ะอะ	ตำแหน่งบุคลากรชำนาญการ	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2561
อัสมัน แดอาลี	ตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนานักศึกษาและวิเทศสัมพันธ์	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2561
อนัส หะยีอารุณ	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2561
อับดุลฟัตตะห์ ราแดง	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561
อับดุลราซัค ยูโซ๊ะ	ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2561
อาเซ็ม อัสซารีฟ	ตำแหน่งอาจารย์	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2561
อาฟีฟา สะนิ	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2561
อายุ คางา	ตำแหน่งอาจารย์	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2561
อาหะมะ ดอละ	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561
อาหะมะ สาและ	ตำแหน่งเจ้าหน้าที่สหกรณ์	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561
อิบรอเฮม หะแหว	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2561
ฮัสวานี เงาะ	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2561
ฮานีฟ สามะ	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561
ฮาริษ นาแหว	ตำแหน่งอาจารย์	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2561
ฮาสนี มะหิเละ	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561
Mohamed Sidibe	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2561
Sary El	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2561
Slamat Paing	ตำแหน่งนักศึกษา	สำภาษณ์เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2561

ภาคผนวก

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา สำนักงานเลขานุการ งานวิเทศสัมพันธ์ โทร 2230

ที่ มอ 751/ว 1213

วันที่ 3 ตุลาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ตรวจสอบคำถามวิจัย

เรียน ดร.สรารัฐ สายทอง

ด้วย นายยามูดิน สาและ นักศึกษาบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชา
อิสลามศึกษา ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ”
ซึ่งคำถามดังกล่าวจะต้องตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการเก็บข้อมูลวิจัย

ในการนี้ ทางคณะกรรมการจัดงานได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มี
ความรู้ และประสบการณ์ที่เหมาะสมในการตรวจสอบคำถามดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน
เป็นผู้ตรวจสอบคำถามวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในการ
เผยแพร่ภาษาอาหรับ” ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จะขอบคุณยิ่ง

(ดร. ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา สำนักงานเลขานุการ งานวิเทศสัมพันธ์ โทร 2230

ที่ มอ 751/ว 1213

วันที่ 3 ตุลาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ตรวจสอบคำถามวิจัย

เรียน ดร. มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ

ด้วย นายยามูติน สาและ นักศึกษาบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ” ซึ่งคำถามดังกล่าวจะต้องตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการเก็บข้อมูลวิจัย

ในการนี้ ทางคณะกรรมการจัดงานได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์ที่เหมาะสมในการตรวจสอบคำถามดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ตรวจสอบคำถามวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ” ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จะขอบคุณยิ่ง

(ดร. ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา สำนักงานเลขานุการ งานวิเทศสัมพันธ์ โทร 2230

ที่ มอ 751/ว1213

วันที่ 3 ตุลาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ตรวจสอบคำถามวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ กาค๊ะ

ด้วย นายยามูติน สาและ นักศึกษาบัณฑิตศึกษาลัทธิสุตฺรปริญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ” ซึ่งคำถามดังกล่าวจะต้องตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการเก็บข้อมูลวิจัย

ในการนี้ ทางคณะกรรมการจัดงานได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์ที่เหมาะสมในการตรวจสอบคำถามดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ตรวจสอบคำถามวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ” ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จะขอบคุณยิ่ง

(ดร. ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสังเกตบทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ
แบบสังเกต โดยการสังเกตเกี่ยวกับบทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ
ซึ่งมีรายละเอียดการสังเกตดังนี้

1. ด้านบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับใน
บริบทโดยรวม
2. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน
3. ด้านโครงการและกิจกรรมที่ใช้ในการเสริมทักษะและเผยแพร่ภาษาอาหรับ

ลำดับ	เรื่อง	บันทึก
ด้านบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในบริบทโดยรวม		
1	ความพยายามของผู้บริหารในการสานต่อวัตถุประสงค์ หลักของโครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา	
2	ความพยายามของผู้บริหารที่จะเสริมทักษะ และพัฒนา ภาษาอาหรับแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง	
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน		
- สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ		
1	ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน	
2	รายวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอน	
3	ผลรวมทั้ง 4 ปี เมื่อนักศึกษาจบอิสลามศึกษาหลักสูตร นานาชาติ	
- แผนกวิชาต่างๆที่นอกเหนือจากแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ		
	ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน	
	รายวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอน	
	การบังคับวิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับที่นักศึกษาทุก คนจะต้องศึกษา	
โครงการและกิจกรรมที่ใช้ในการเสริมทักษะและเผยแพร่ภาษาอาหรับ		
- โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)		

1	ความกระตือรือร้นของนักศึกษาที่จะเข้าร่วมโครงการ	
2	การเข้าร่วมโครงการของนักศึกษา	
3	ความเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาเมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมโครงการ	
- โครงการ ศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติ		
1	ความกระตือรือร้นของนักศึกษาที่จะเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่ทางศูนย์ฯ ได้จัด	
2	การเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมของนักศึกษาที่ทางศูนย์ฯ ได้จัด	
3	ความเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาเมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่ทางศูนย์ฯ ได้จัด	
- โครงการทุนนักศึกษาต่างชาติ		
1	ความเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาไทยเมื่ออยู่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	
2	ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของนักศึกษา	
3	การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างนักศึกษาไทยกับนักศึกษาต่างชาติ	

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการทำวิจัย

(สำหรับผู้บริหาร)

เรื่อง สภาพ ปัญหา และวิธีการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คำชี้แจง 1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยมี
คุณสมบัติดังนี้

- 1.1 เป็นผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษาโดยตรง
- 1.2 เป็นผู้บริหารที่มีภาระงานด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
- 1.3 มีความเข้าใจลึกซึ้งด้านนโยบายในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

2. ประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

- 2.1 สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
- 2.2 สภาพปัญหาวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
- 2.3 ข้อเสนอแนะต่างๆในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

ส่วนที่ 1 นโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

1.1 การตั้งนโยบายต่างๆ

.....

.....

.....

1.2 การบริหารองค์กรให้เป็นที่ยอมรับในหลักสูตรนานาชาติ

.....

.....

.....

1.3 แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

.....

.....

.....

1.4 โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

.....
.....
.....

1.5 ศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติ

.....
.....
.....

1.6 โครงการทุนนักศึกษาต่างชาติ

.....
.....
.....

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

1.1 การบริหารองค์กรให้เป็นที่ยอมรับในหลักสูตรนานาชาติ

.....
.....
.....

1.2 แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

.....
.....
.....

1.3 โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

.....
.....

.....

1.4 ศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติ

.....

.....

.....

1.5 โครงการทุนนักศึกษาต่างชาติ

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่างๆ

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณครับ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

(สำหรับอาจารย์)

เรื่องสภาพ ปัญหา และวิธีการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คำชี้แจง 1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้ในการสัมภาษณ์อาจารย์โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1.1 เป็นผู้สอนวิชาภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

1.2 เป็นผู้สอนในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

2. ประเด็นสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ส่วน ประกอบด้วย

2.1 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนภาษาอาหรับของวิทยาลัย

อิสลามศึกษา

2.2 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตร

นานาชาติ

2.3 สภาพปัญหาของการเรียนการสอนแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตร

นานาชาติและแผนกวิชาต่างๆ

2.4 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

1.1 รายวิชาที่สอนด้วยภาษาอาหรับ

.....

.....

.....

1.2 ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาภาษาอาหรับ

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

2.1 รายวิชาที่สอนด้วยภาษาอาหรับ

2.2 ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาภาษาอาหรับ

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาของการเรียนการสอนแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติและแผนกวิชา
ต่างๆ

2.1 ปัญหาด้านหลักสูตร

2.2 ปัญหาด้านการเรียนการสอน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ขอบคุณครับ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

(สำหรับนักศึกษา)

เรื่องสภาพ ปัญหา และวิธีการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้ในการสัมภาษณ์นักศึกษา โดยมีคุณสมบัติดังนี้
 - 1.1 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยอิสลามศึกษา
 - 1.2 นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ
2. ประเด็นสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ส่วน ประกอบด้วย
 - 2.1 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา
 - 2.2 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ
 - 2.3 สภาพปัญหาของการเรียนการสอนแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติและแผนกวิชาต่างๆ
 - 2.4 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

1.1 ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาภาษาอาหรับ

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

2.1 รายวิชาที่สอนด้วยภาษาอาหรับ

.....

.....

.....

2.2 ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาภาษาอาหรับ

.....

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาของการเรียนการสอนแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติและแผนกวิชา
 ต่างๆ

2.1 ปัญหาด้านหลักสูตร

.....

2.2 ปัญหาด้านการเรียนการสอน

.....

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

.....

ขอบคุณครับ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

(สำหรับบุคลากรที่ดูแลโครงการและกิจกรรมด้านภาษาอาหรับ)

เรื่องสภาพ ปัญหา และวิธีการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : ภาณศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้ในการสัมภาษณ์บุคลากร โดยมีคุณสมบัติดังนี้
 - 1.1 เป็นบุคลากรสายสนับสนุน วิทยาลัยอิสลามศึกษา
 - 1.2 เป็นบุคลากรที่ดูแลหรือมีส่วนรับผิดชอบกับโครงการหรือกิจกรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
2. ประเด็นสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ประกอบด้วย
 - 2.1 สภาพโดยทั่วไปของโครงการหรือกิจกรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
 - 2.3 สภาพปัญหาโครงการหรือกิจกรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
 - 2.4 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของโครงการหรือกิจกรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

1.1 โครงการที่ดูแลทั้งหมด

.....

.....

.....

โครงการที่เป็นโครงการเฉพาะด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

.....

.....

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาโครงการหรือกิจกรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

2.1 โครงการที่ดูแลทั้งหมด

.....

.....

2.2 โครงการที่เป็นโครงการเฉพาะด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่างๆ

.....

.....

.....

ขอบคุณครับ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายนามผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีสมะแอ กาเต๊ะ	อาจารย์ประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา
ดร. สราวุธ สายทอง	อาจารย์ประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ง
รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ทบพาทวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

รายชื่อผู้บริหาร

1. ดร.ยูโซะ ตาละ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา
2. ดร.อัสมัน แดอาลี	รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนานักศึกษา
และวิเทศสัมพันธ์

รายชื่อคณาจารย์วิทยาลัยอิสลามศึกษา

1. อาจารย์อาเซ็ม อัจซารีฟ	อาจารย์วิทยาลัยอิสลามศึกษา
2. ดร.อายุ คางา	อาจารย์วิทยาลัยอิสลามศึกษา

รายนามักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา

1. นายฮานีฟ สามะ	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
2. นายมะฮ์สรอน เจะฮะ	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
3. นายอาหะมะ ดอละ	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
4. นางสาวฮัสวานี เเงะ	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
5. นายมุฮัมมัดซูฟิยัน มามะ	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
6. นายอับดุลฟัตตะห์ ราแดง	นักศึกษาแผนกวิชาตะวันออกกลาง
7. นายอาหะมะ สาและ	อดีตนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
8. นางสาวอาฟีฟา สะนิ	นักศึกษาแผนกวิชาการสอนอิสลาม
ศึกษา
9. นางสาวฮาสนี มาหิละ	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ

10. Mr. Mohamed Sidibe	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
11. นายอนัส หะยีอารุณ	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
12. นายอาริช นาแว	อดีตนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ
13. Mr. Slammat Paing	นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ

รายชื่อบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษา

1. นายอับดุลราซัค ยูโซะ	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปประจำศูนย์
ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษา
นานาชาติ
2. นางปาตีเมาะ ดอเลาะ	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ/
ผู้ร่วมก่อตั้งสถาบันอิสลามศึกษา
3. ดลฮาดี โตมาแร	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปประจำศูนย์
ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษา
นานาชาติ
4. นางเจ๊ะรุฮานา บากา	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ
5. นายยาฮารี กาเซ็ง	นักวิชาการอุดมศึกษา
6. นายณนุญศักดิ์ โต๊ะเถื่อน	นักวิชาการศึกษา

ภาคผนวก จ

นิพนธ์ต้นฉบับ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” เป็นวิทยานิพนธ์เล่มหนึ่งที่มีผู้วิจัยมีความประสงค์จะวิจัยถึงบริบทของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาสภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการใช้ภาษาอาหรับ 2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการใช้ภาษาอาหรับ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเจาะจง โดยเลือกผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา คณาจารย์ บุคลากรที่ดูแลโครงการที่เป็นเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับของวิทยาลัย ตลอดจนผู้ที่เข้าร่วมโครงการที่ทางวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้จัดไว้ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบข้อมูลดังนี้

1. สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการใช้ภาษาอาหรับที่ปรากฏอย่างเห็นได้ชัดนั้นมีสองอย่างด้วยกัน โดยจำแนกออกเป็นในด้านหลักสูตรและโครงการที่เป็นเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับ ซึ่งในหลักสูตรที่เป็นเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับนั้นคือการเปิดแผนกการสอนอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ในส่วนของการใช้ภาษาอาหรับผ่านตัวโครงการนั้น มีโครงการใหญ่ๆที่เห็นได้ชัดคือโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) โครงการจัดตั้งศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา และโครงการมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติเพื่อเดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

2. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านหลักสูตรของแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นปัญหาด้านการใช้ภาษาในการเรียนการสอน ส่วนปัญหาของโครงการต่าง ๆ นั้นพบว่ามีปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการและงบประมาณที่จะคอยสนับสนุนโครงการ รวมทั้งวิธีการสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งความเป็นนานาชาติภายในวิทยาลัยอิสลามศึกษา

3. วิธีการแก้ปัญหาที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องแก้ไขคือวิธีการรับนักศึกษาเข้าศึกษาใช้หลักสูตรอิสลามศึกษานานาชาติที่ต้องการให้ผ่านการเรียนภาษาอาหรับ ณ ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาก่อนที่จะเข้ามาศึกษาในปีหนึ่ง รวมทั้งมุมมองที่ใช้ศูนย์

ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติเพิ่มระยะเวลาในการจัดโครงการในการเผยแพร่ภาษาอาหรับและมีการจัดระดับชั้นของภาษาให้ชัดเจน และวิธีการแก้ปัญหาของการมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ โดยให้เน้นวัตถุประสงค์ของการรับนักศึกษามาศึกษาต่อ โดยให้เน้นด้านการสร้างสังคมแห่งความเป็นนานาชาติในด้านภาษาอาหรับให้เกิดขึ้นในสังคมวิทยาลัยอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Thesis Title	States, Problems, and Guidelines For Promoting Use of Arabic Language : A Case Study of College of Islamic Studies, Prince of Songkla University
Author	Mr. Yamudin Salaeh
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2018

ABSTRACT

The topic of research is States, Problems, and Guidelines For Promoting Use of Arabic Language : A Case Study of College of Islamic Studies, Prince of Songkla University; Is a thesis what researcher would like to research about College of Islamic Studies (CIS) Actions. The research aims to: 1. study the state of CIS in using Arabic language. 2) Study the CIS problems in using Arabic Language. 3) Study how to guidelines for promoting Arabic Language usage. The study was field research relying on observations and interviews in information and fact collection, as the researcher chose Faculty's heads, staffers, students and participants in Faculty's activities.

The results of the study were as follows:

First: The states of CIS in using Arabic Language has stemmed from two methods, its Curricula and activities. Curricula for using Arabic via specialization are open for Islamic Studies International Program (ISIP). As for using the Arabic Language in activities includes student exchange, Arabic Language Center construction, and finally scholarships offer to students joining the College in order to build an Arab society in the College.

Second: CIS ISIP faces 3 problems: teaching methods, activities time allocation and budgets that support the activities, added to the obstacle of building Arabic society within the college.

Third, the guidelines for promoting the use of Arabic for CIS ISIP that is obligatory for each student in the program mentioned to pass all Arabic programs offered by Arabic Language Center. As for the guidelines of solving Arabic Language Center problems is to increase activities time and provide teaching rooms facilities both proficient Arabic speaking student and poor Arabic speakers among the students. Finally, the guidelines for solving international students' scholarships problems are to take utmost care for students and as motivation and incentives for students' interest in building a successful Arabic society within the College.

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาหนึ่งที่อุบัติขึ้นในคาบสมุทรอาระเบีย เมื่อ 1,400 กว่าปีที่ผ่านมา แต่กระนั้นคำว่าอิสลามและศาสนาอิสลามนั้นไม่ได้เป็นเรื่องใหม่แต่อย่างใด เนื่องจากศาสนาอิสลาม หรือคำว่าอิสลามนั้น มีตั้งแต่ 4,000 กว่าปีมาแล้ว²² โดยถูกกล่าวไว้และถูกเรียกใช้ตั้งแต่สมัยนบีอิบรอฮีม عليه السلام ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงตรัสไว้ว่า

﴿مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَٰكِن كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

(سورة آل عمران: من آية 67)

ความว่า “อิบรอฮีมไม่เคยเป็นยิวและไม่เคยเป็นคริส แต่ทว่าเขาเป็นผู้ที่หันหัวออกจากความเท็จสู่ความจริง เป็นผู้น้อมตาม และเขาก็ไม่เคยอยู่ในหมู่ผู้ตั้งภาคี (ต่ออัลลอฮ์)”

(สุเราะฮ์อาละอิมรอน:อายะฮ์ 67)

ตามที่ศาสนาอิสลามได้สายมาจากนบีอิบรอฮีม عليه السلام ผ่านนบีอิสมาอิล عليه السلام และท่านนบีอิซฮาก عليه السلام ผ่านมาถึงนบีหัมมัด ﷺ แล้วได้ตั้งถิ่นฐานในคาบสมุทรอาหรับ โดยทางสังคมศาสตร์พบว่าประชากรในสมัยนั้นใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะป็นด้านการค้าการปกครองรวมทั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มหรือชนเผ่าต่างๆ และท่านนบีหัมมัด ﷺ เองก็ได้เกิดมาท่ามกลางสังคมที่มีการพูดภาษาอาหรับ

ภาษาอาหรับได้มีอิทธิพลอย่างสูงในสมัยของท่านนบีหัมมัด ﷺ เนื่องจากว่าท่านได้ใช้ภาษานี้ในการเผยแผร์ บรรยายและอธิบายเกี่ยวกับอิสลาม รวมทั้งเป็นการอธิบายอัลกุรอานมาอีกชั้นหนึ่ง ในยุครุ่งเรืองของอิสลามจะพบว่าบรรดานักปราชญ์อิสลามที่เชี่ยวชาญและมีความสามารถในด้านอัลกุรอาน อัลหะดีษ ฟิกฮ์ รวมทั้งการเกิดของบรรดาสำนักรต่างๆทั้งสี่สำนัก โดยพวกเขาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านความรู้และภาษาอาหรับ

หลังจากที่อิสลามได้กระจ่กระจายในอาณาบริเวณคาบสมุทรอาหรับแล้วโดยที่มีภาษาอาหรับเป็นสะพานในการเชื่อมต่อสำหรับการเผยแผร์ภาษาอาหรับ แต่กระนั้นไม่ว่าจะเป็น

²² <http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=26&id=241>

เพราะด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นหรือเหตุผลอื่นๆนับประการก็ตาม ทำให้ภาษาอาหรับไปไกลพร้อมกับศาสนาอิสลามอย่างเช่นไปไกลถึงแอฟริกาใต้²³ แอฟริกาตะวันตก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในทวีปยุโรป²⁴ ทวีปอเมริกาและทวีปเอเชียรวมถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อาลี สาเมาะ (2556:3) ได้กล่าวว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีอารยธรรมยาวนาน โดยเฉพาะการเข้ามาของอิสลามในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้การเข้ามาของอิสลามพบว่ามี การเข้ามาด้วย สามเส้นทางหลักๆด้วยกัน ทั้งนี้การเข้ามาของกลุ่มชนเหล่านั้น นอกเหนือจากการค้าขายแล้วยังเป็นการเข้ามาเพื่อเผยแพร่ศาสนาอิสลามและเผยแพร่ภาษาอาหรับ ด้วยเหตุประการนี้พบว่าศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับเป็นสองสิ่งที่จะต้องเดินไปด้วยกัน โดยการเข้ามาของศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับมี 3 เส้นทางหลักๆ ด้วยกัน

1. ผ่านทางชาวจีน
2. ผ่านทางชาวอินเดีย
3. ผ่านทางชาวอาหรับ

การเข้ามาของศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีพื้นที่หลักๆหรือประเทศที่สำคัญสำหรับการค้าขาย ซึ่งแน่นอนว่าที่หลักๆก็คือประเทศที่มีอาณาเขตติดกับทะเลทั้งนี้ก็ง่ายต่อการเดินเรือเพื่อเข้ามาทำการค้าขาย ประเทศที่การเข้ามาของอิสลามและชนชาวอาหรับมาที่สุดนั้น มีดังนี้

1. อาเจก (ประเทศอินโดนีเซีย)
2. มะละกา (ประเทศมาเลเซีย)
3. เคดะห์ (ประเทศมาเลเซีย)

²³ บรรจง บินกะซัน, 2544:79 หลังจากที่ถูกกองทัพมุสลิมมีชัยชนะต่อชนเผ่าเบอร์เบอร์ และได้มีการปฏิบัติตัวที่ดีต่อชนเผ่าดังกล่าว จึงทำให้ความแน่นแฟ้นระหว่างมุสลิมและชนเผ่านี้มีมากขึ้นและทำให้พวกเขาเหล่านั้นเข้าอิสลาม จนกระทั่งชนเผ่าเบอร์เบอร์เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการเผยแพร่ศาสนาอิสลามในทวีปแอฟริกา

²⁴ บรรจง บินกะซัน, 2544:79 หัวหน้ากลุ่มคริสเตียนได้มาหา มูซา บิน นุซัยร์ ผู้ปกครองมุสลิมในแอฟริกาเหนือและร้องทุกข์ถึงความเผด็จการของอุปการของสเปน ดังนั้น มูซา ได้สั่งให้ฏอริก บิน ชียาด แม่ทัพผู้มีชื่อเสียงของเขาให้เข้ายึดสเปนจนกระทั่งมีชัยชนะเหนือสเปน ทำให้มุสลิมเริ่มเข้าไปยังสเปนและเป็นจุดเริ่มต้นของศาสนาอิสลามในยุโรป ดังนั้นจึงจะพบว่าการเข้าไปของอิสลามในยุโรปนั้น มีสองเส้นทางหลักด้วยกัน คือการเข้าไปด้วยจักรวรรดิอุมัยยะฮ์ที่ได้ปกครองสเปนรวมทั้งการปกครองของจักรวรรดิอุมัยยะฮ์ในแถบยุโรปตะวันออกและการปกครองของจักรวรรดิอับบาซียะฮ์และที่สำคัญที่สุดคือการปกครองของจักรวรรดิออตโตมานที่กินพื้นที่ของยุโรปเกือบครึ่ง

4. มินดาเนา (ประเทศฟิลิปปินส์)
5. ฟาฏอนี (จังหวัดปัตตานี ประเทศไทยในปัจจุบัน)
6. อยูธยา

ฟิลิธี นีรัตติวงศ์และคณะ (2554:43) ได้กล่าวว่าศาสนาอิสลามมีจุดเริ่มต้นการเผยแพร่จากคาบสมุทรอาหรับและได้ขยายเข้าสู่ดินแดนต่างๆของโลกรวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่อินโดนีเซียและมาเลเซียรวมถึงตอนใต้ของประเทศไทยโดยพ่อค้าชาวอาหรับที่เดินทางเข้ามาค้าขายพร้อมนำหลักปฏิบัติของอิสลามที่งดงาม เข้ามาเผยแพร่จนได้รับการยอมรับจากประชาชนในดินแดนเหล่านั้น ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์อิสลามได้ขยายเข้าสู่ภาคกลางและภูมิภาคอื่นๆของประเทศไทยโดยการอพยพและย้ายถิ่นฐานของมุสลิมนอกจากนี้ยังมีมุสลิมชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนของไทยด้วย

อิมรอน มะลูลีมและคณะ (2534:27-29) ภาษาอาหรับเป็นภาษาที่ใช้ในการเขียนพูดเป็นภาษาแห่งการสื่อสารระหว่างอาหรับทั้งหมด ซึ่งได้ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์มากขึ้นในรูปของการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจที่มีการอพยพคนงาน ทำให้การพาณิชย์และทางการเมืองมีความเข้มแข็งขึ้น

ในแต่ละปี จะมีนักศึกษาศึกษาจากประเทศไทยที่เดินทางไปศึกษาแถบตะวันออกกลางเป็นพันๆคน ไม่ว่าจะเดินทางไปศึกษานับตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษารวมถึงระดับมหาบัณฑิตศึกษา โดยได้เข้าไปศึกษายังสาธารณรัฐอียิปต์²⁵ จอร์แดน ซาอุดี อาหรับเอมิเรตส์ โมร็อกโก เป็นต้น จึงทำให้ภาษาอาหรับนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาและกลุ่มคนที่สนใจ โดยที่นักศึกษาเหล่านั้นส่วนมากก็มาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบกับหลักสูตรที่ศึกษามาจากสถาบันปอเนาะยังไม่ได้รับการยอมรับจากภาครัฐ และด้วยสถานการณ์ความซับซ้อนทางด้านสังคมและศาสนาที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในอดีตจึงไม่ค่อยมีผู้ปกครองพร้อมที่จะส่งบุตรของเขาเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบวกกับโรงเรียนหรือสถาบันของรัฐไม่มีการนำวิชาศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียน ด้วยเหตุนี้การการส่งบุตรเข้าศึกษาในระบบปอเนาะและการส่งบุตรไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศจึงเป็นทางเลือกแรกของผู้ปกครองให้การยอมรับ

²⁵ ข้อมูลจากสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงไคโร ประเทศอียิปต์ ได้เปิดเผยข้อมูลว่า มีนักศึกษาที่ได้มาศึกษา ณ สาธารณรัฐอียิปต์ เพื่อศึกษาด้านศาสนา อยู่ที่ประมาณ 3,500 คน และมีนักศึกษาไทยที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศอียิปต์รวมแล้วมากกว่า สี่หมื่นคน

ด้วยเหตุนี้ ปฐมบทของการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทางภาครัฐให้เหตุผลว่าควรมีสถาบันอิสลามศึกษาในหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นหน่วยงานที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีการเริ่มต้นจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษาขึ้น

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา ตลอดจนนโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่มีต่อภาษาอาหรับ ตลอดจนผลของการทำวิจัยอนาคต ภาพการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555-2564) ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องเผยแพร่แก่นักศึกษาในด้านภาษาอาหรับ จึงเป็นที่มาของหัวข้อ และปัญหาที่ผู้วิจัยมีความประสงค์จะเรียนรู้ถึงบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์หลักดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขและพัฒนาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ได้ทราบถึงสภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
2. ได้ทราบถึงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่สามารถเผยแพร่ภาษาอาหรับ
3. ได้ทราบถึงโครงการต่างๆที่จัดขึ้นโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่เป็นเชิงการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
4. ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ที่มากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาบทบาทต่างๆของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตต่างๆ ออกเป็นรายการดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาว่าด้วยเรื่องภาษาอาหรับในบทบัญญัติของอัลกุรอานที่กล่าวถึงความสำคัญของภาษาอาหรับ ตลอดจนอัลหะดีษที่ได้สนับสนุนการเรียนภาษาอาหรับ รวมทั้งคำพูดหรือบทความของนักวิชาการอิสลามที่เป็นการสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนด้วยภาษาอาหรับ

1.2 ศึกษาหลักสูตร รายวิชาในสาขาวิชาต่างๆที่ถูกสอนหรือเรียนด้วยภาษาอาหรับ

1.3 โครงการของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่สนับสนุนโดยรัฐบาลและองค์กรต่างๆและถูกจัดขึ้นโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา และเป็นโครงการที่สื่อออกถึงบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

2. ขอบเขตภาคสนาม

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มของประชากรและกลุ่มตัวอย่างนั้น ดังนี้

2.1 ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.2 คณาจารย์ที่เป็นผู้สอนประจำสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนด้วยภาษาอาหรับและคณาจารย์ที่รับหน้าที่สอนวิชาภาษาอาหรับโดยตรง

2.3 นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา ทั้งนี้ จะเจาะจงในส่วนของนักศึกษาสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นกลุ่มประชากรหลัก

2.4 ผู้รับผิดชอบโครงการต่างๆของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่เป็นโครงการเชิงพัฒนาภาษาอาหรับ

3. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตช่วงเวลาของข้อมูลที่ผู้วิจัยสนใจที่จะทำวิจัย นั้นก็คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2557-2561 เท่านั้น ซึ่งจะไม่มีการเก็บข้อมูลก่อนหรือหลังกว่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในบทนี้เป็นการศึกษาถึงบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ ภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อวิจัยถึงบทบาทต่างๆของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ขั้นตอน การดำเนินการ หลักสูตรการสอน ตลอดจนโครงการและกิจกรรมต่างๆที่ได้ทำมาที่ได้สอดคล้องกับ การเผยแพร่ภาษาอาหรับ ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนการทำวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เลือกในการทำวิจัย
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ
5. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนข้อมูลที่จะทำการ วิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากประเด็นในการทำวิจัยนั้น มีจำนวนประชากรที่ต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอแบ่งประเด็น ออกตามหัวข้อหลัก ดังนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้ เป็นการวิจัยเพื่อประชากรทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรู้ถึงทัศนคติของกลุ่มประชากรนั้นๆ โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

- 1.1. ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา
- 1.2. นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยเน้นนักศึกษาแผนก วิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ
- 1.3. จำนวนรายวิชาที่ทำการสอนโดยใช้ภาษาอาหรับตลอดหลักสูตร
- 1.4. คณาจารย์ที่รับผิดชอบการเรียนการสอนในวิชาภาษาอาหรับโดยเฉพาะ
- 1.5. นักศึกษาที่ผ่านโครงการเผยแพร่ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

- 1.6. ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเลือกเฉพาะและเจาะจงไปยังผู้ทำงานในโครงการต่างๆ ที่เป็นโครงการเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับ

แบบแผนการวิจัย

แผนการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แผนการวิจัยในสองแผนด้วยครั้ง ทั้งนี้ก็เพื่อความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องของการวิจัยที่สุด ซึ่งแบบแผนของการวิจัยมีดังนี้

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร
2. การศึกษาวิจัยเชิงภาคสนาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1. ชนิดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งชนิดของข้อมูลโดยการแบ่งออกเป็นสองรูปแบบด้วยกัน คือการสัมภาษณ์แบบเจาะจงและการสัมภาษณ์แบบการทำกลุ่มย่อย

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมจากการให้คำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา รวมทั้งทิศทางของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ได้ถูกกล่าวไว้ในพันธกิจ โดยที่เมื่อได้สร้างข้อมูลตรงนี้แล้ว จะส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษารวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำการตรวจทานและปรับปรุงต่อไป เพื่อให้ได้งานวิจัยที่เป็นกลางและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในครั้งนี้นั้น ผู้วิจัยขอใช้หลักการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก

2.1 สัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา ถึงพันธกิจและวิสัยทัศน์ต่อแนวทางการเผยแพร่ภาษาอาหรับ ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจหลักของการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.2 สัมภาษณ์ผู้ดูแลโครงการของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่เป็นโครงการเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับ เพื่อทราบถึงข้อมูลเชิงลึกในด้านการจัดโครงการ ผลลัพธ์ และข้อปัญหาที่เกิดขึ้นในการเผยแพร่ภาษาอาหรับผ่านตัวโครงการ

2.3 สัมภาษณ์คณาจารย์ที่มีความเกี่ยวข้องในด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษาโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นคณาจารย์ที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร และคณาจารย์ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.4 สัมภาษณ์นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการของวิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อทราบถึงข้อได้เปรียบ จุดเด่นและจุดด้อย รวมถึงวิธีการเรียนการสอนที่สวรจะเป็น ทั้งนี้เพื่อตอบโจทย์ในส่วนของการความต้องการของผู้รับข้อมูลโดยตรง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยจำแนกข้อมูลหลักๆ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้หลักเกณฑ์การศึกษา
2. การวิเคราะห์โดยใช้หลักด้านสังคม
3. วิเคราะห์ตามงบประมาณของโครงการต่างๆที่ได้รับ
4. วิเคราะห์ตามสถานการณ์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

สภาพปัญหาและวิธีการแก้ไขของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

สภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลตามรายละเอียดต่างๆ โดยจำแนกประเภทของข้อมูลดังนี้

1. สภาพปัญหาขององค์กรในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ
2. สภาพปัญหาของแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ
3. สภาพปัญหาโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)
4. สภาพปัญหาของศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติ
5. สภาพปัญหาโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

สภาพปัญหาขององค์กรในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

“ แรกเริ่มของการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา และเริ่มมีการติดต่อกับประเทศแถบตะวันออกกลาง วิทยาลัยฯ ถูกมองว่าเป็นหน่วยงานที่ทำให้ความมั่นคงในประเทศต้องคิดหนัก เนื่องจากมีสายโทรมาถามถึงสาเหตุของการก่อตั้งเกือบทุกวัน ซึ่งส่วนนี้ ทำให้บั่นทอนจิตใจและความรู้สึกของเจ้าหน้าที่ที่มีความประสงค์จะทำงานเพื่ออิสลามได้”

(ปาตีเมาะ ดอเลาะ, 1 มิถุนายน 2561)

สภาพปัญหาของแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

“แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติถือว่าแผนกวิชาหลัก และเป็นแผนกวิชาที่เกี่ยวข้องกับด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยตรง ซึ่งคิดว่าเป็นแผนกที่ตอบโจทยบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้อย่างดี แต่กระนั้นก็ยังมึสิ่งทีบกพร่องทีวิทยาลัยจำเป็นต้องแก้ไข”

(ฮานีฟ สามะ, 2 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญกับคะแนนสอบมากนัก เนื่องจากพบว่าในรายวิชาที่เรียนมีวิชาภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา 1-3 ซึ่งเป็นรายวิชาปรับพื้นฐานด้านภาษาแก่นักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับมาก่อน โดยใช้คะแนนจากการสอบวัดระดับความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับเป็นวิธีการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อเข้าศึกษา ระหว่างชั้นเรียนที่ 1-3

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับดังนี้

การเรียนการสอนภาษาอาหรับนั้น ทางวิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่ได้มีการสอนไวยากรณ์พื้นฐานของภาษาอาหรับแก่นักศึกษา ซึ่งนักศึกษบางคนก็ไม่ได้มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับ จึงทำให้การซึมซับภาษานั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก ถ้าหากว่ามีการเรียนการสอนของไวยากรณ์ น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีความสามารถด้านนี้โดยเฉพาะ

ด้วยความที่มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับที่ต่างกัน ทำให้เกิดปมด้อยในชั้นเรียนเนื่องจากว่าเวลาที่อาจารย์พูดหรือถามด้วยภาษาอาหรับ คนที่มีพื้นฐานจะเข้าใจเร็วกว่า

(ฮัสวานี เจาะ ,9 พฤษภาคม2561)

สภาพปัญหาโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

โครงการทุนการศึกษาแลกเปลี่ยน International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นโครงการเหมาะสมและดีสำหรับนักศึกษาที่มีความประสงค์จะพัฒนาด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ

“นักศึกษามีความตั้งใจที่จะเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ประเทศที่เขาตั้งใจไว้ แต่กระนั้นเมื่อมีโควต้าที่จำกัดของแต่ละประเทศ จึงทำให้นักศึกษาไม่ได้ดังที่ใจหวัง เมื่อเขาเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนอีก ณ มหาวิทยาลัยหนึ่งหรืออีกประเทศหนึ่ง เขาจะไม่ตั้งใจเรียนทันที ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียต่อวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้”

(อับดุลฟัตตะห์ ราแดง, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

ศึกษา

สภาพปัญหาโครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลาม

“การอบรมครูหรืออาจารย์ที่มาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ดูแลการสอนภาษาอาหรับนั้น ทำได้ยากมาก เนื่องจากศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีหลักสูตรโดยเฉพาะ และทางโรงเรียนดังกล่าวก็มีหลักสูตรอีกชนิดหนึ่งที่แตกต่างกันออกไป ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นมาจริงๆหลักจากการเข้าร่วมโครงการนั้นจึงอยู่ที่ประมาณ 40 % เท่านั้น เมื่อผลลัพธ์ที่ได้มาน้อย ทางศูนย์จึงไม่มีข้อมูลที่จะปรับปรุงเนื้อหาที่จะบรรยายในครั้งต่อไป”

(อับดุลราซิก ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

“ที่จริงเราจะต้องระดับชั้นในการการสอนภาษาอาหรับ เช่น ชั้น 1-5 เพราะแต่ละคนมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากัน แล้วทำไมเราถึงวางคนเหล่านั้นในชั้นเดียวกัน คนหนึ่งรู้มาก คนหนึ่งรู้น้อย ถ้าเกิดวางในชั้นเดียวกัน ระดับเดียวกันก็จะเกิดปัญหาทันที เพราะคนรู้มากเมื่อมาเจอบทเรียนที่ง่ายๆ คนเหล่านี้ก็จะไม่ตั้งใจเรียน ก็เหมือนกับคนที่รู้น้อย ถ้ามาเจอบทเรียนที่ยากๆ คนเหล่านี้ก็จะหนีออกจากห้องเรียน ไม่กล้าที่จะสื่อสาร เพราะว่าเป็นการยากสำหรับเขา จึงทำให้ยากต่อการจัดการ ซึ่งผมมองว่าการแบ่งระดับชั้นง่ายดีที่สุด เราจะต้องมีการสอบทุกครั้งก่อนการเข้าห้องครั้งแรก และสอบอีกครั้งเพื่อวัดผลการเรียนเมื่อจบหลักสูตร”

(อาซิม อัจซารีฟ, 7 มิถุนายน 2561)

สภาพปัญหาโครงการทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ

“นักศึกษาต่างชาติมีความต้องการที่จะฝึกภาษาที่สาม นั่นคือภาษาไทย และคนที่สามารถสอนเขาได้ดีกว่าในห้องเรียนก็คือเพื่อนๆคนไทยของเขา เพราะฉะนั้นเวลาที่เขาเดินเข้าไปหาเพื่อนๆ

ชาวไทย เขาก็จะเริ่มคุยด้วยภาษาไทย และเพื่อนๆชาวไทยก็ตอบสนองในสิ่งนั้น บรรยากาศแห่งความเป็นนานาชาติด้านภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษจึงหายไป”

(Mr. Sary El, 7 กุมภาพันธ์ 2561)

วิธีการการแก้ปัญหาสภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษา

อาหรับ

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาถูกจับตามับตั้งแต่การก่อตั้งสถาบัน มีสายโทรมาฉบับไม่ถ้วนจากหลายๆฝ่าย โดยคนที่จะตอบคำถามเหล่านั้นได้ดีก็ต้องเป็นผู้บริหารของเรา แต่สิ่งที่จะแก้ปัญหาจากสายตาที่มองมานั้นก็คือ การที่เราทำให้พันธกิจและวิสัยทัศน์ของเราออกมาเป็นเชิงประจักษ์ ทุกคนต้องการความกระจำจ่างกันทั้งนั้น ทุกๆการจัดงานของเราจะต้องจัดกลางที่แจ้ง ห้ามจัดแบบลับๆ และต้องให้ชี้ให้เห็นว่างานที่เราทำลั้งจัดนั้นสามารถสร้างความเชื่อถือและความระวางได้”

(ปาตีเมาะ ดอเลาะ, 1 มิถุนายน 2561)

วิธีการการแก้ปัญหาสภาพปัญหาของแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

“นักศึกษาปีแรกที่เข้ามาศึกษาในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ควรให้ลงภาษาอย่างเดียว ห้ามยุ่งกับการลงทะเบียนที่เป็นหน่วยกิต ซึ่งการตั้งจิตตั้งใจกับการเรียนภาษาอย่างเดียวทำให้นักศึกษาไม่ต้องกังวลกับรายวิชาที่คิดเกรด ผมคิดว่าเกรดและความตั้งใจที่ออกมาน่าจะดีกว่าเยอะ”

(มะฮ์สรอน เจะฮะ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

วิธีการการแก้ปัญหาโครงการ International Islamic Studies-Networking

(IISN)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องให้ความสำคัญตระหนักถึงการเผยแพร่ภาษาอาหรับ โดยการเพิ่มนักศึกษาจากแผนกต่างๆเข้าร่วม

โครงการให้มากกว่าปัจจุบันที่กระจุกอยู่แค่แผนกวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ”

(ตลฮาดี โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการ
ณ มหาวิทยาลัยหรือประเทศที่เขาได้เลือกและตั้งใจไว้ ถ้านักศึกษา
ไม่ได้เลือกตั้งแต่แรกก็ไม่ควรสมควรส่งนักศึกษาไปศึกษา เพราะจะ
ทำให้นักศึกษาเกิดอาการไม่พึงประสงค์ต่อโครงการ ซึ่งโดยส่วนตัว
แล้วนั้นมองว่าจะส่งผลเสียต่อวิทยาลัยฯ สะมากกว่าถ้าวิทยาลัยฯ
ยังต้องที่จะส่งไปอีก”

(อับดุลฟัตตะห์ ราแดง, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

วิธีการการแก้ปัญหาศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควร
เพิ่มเวลาในการจัดอบรมด้านทักษะภาษาอาหรับในแต่ละครั้ง
เนื่องจากโดยส่วนตัวแล้วมองว่า การจัดอบรมเพียงแค่ 3-4 วัน
ไม่อาจเพียงพอต่อเนื้อหาและระยะเวลาได้ ควรที่จะเพิ่มเป็น 7 วัน
เป็นอย่างน้อย ทั้งนี้เพื่อความคุ้นชินกับภาษาและสร้าง
ความคุ้นเคยในการใช้ภาษาอาหรับในแต่ละวัน ซึ่งน่าจะเกิดผล
ดีกว่า”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

วิธีการการแก้ปัญหาโครงการทุนนักศึกษาต่างชาติ

จะต้องบังคับให้นักศึกษาต่างชาติพูดภาษาอาหรับกับนักศึกษาไทย ห้ามพูด
ภาษาไทยเป็นอันขาด

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ศึกษาบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

นาซีมะห์ อาลี (2558:120) วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นองค์กรที่สามารถเป็นที่ยอมรับในสังคม และสาขาวิชาที่สอนนั้นเป็นสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการของสังคมท้องถิ่น เนื่องจากเด็กที่ต้องการเรียนศาสนาก็ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับที่วิทยาลัยฯ ได้มีการเรียนการสอนวิชาอุศูลุดดีน ชารีอะฮ์ เป็นต้น รวมทั้งยังมีการสอบด้วยภาษาอาหรับอีกด้วย ทั้งนี้ยังมีบทบาทในการชี้นำสังคมเช่นการจัดโครงการสัมมนาทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมถึงการจัดบรรยายธรรม อบรม ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม ทั้งหมดนี้ ก็ได้รับความอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

สรุปและอภิปรายผลสภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาของแผนกวิชาอิสลาม

ศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องเน้นการเผยแพร่ภาษาอาหรับ โดยผ่านการหลักสูตรที่เข้มข้น วิทยาลัยฯ จะต้องเลือกระหว่างต้องการจำนวนนักศึกษาหรือความสำเร็จด้านภาษาอาหรับ จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยในต่างประเทศโดยเฉพาะมาเลเซีย จะต้องผ่านการเรียนภาษาที่สอดคล้องกับคณะหรือสาขาวิชาที่ตัวเองเลือก เช่น International Islamic University Malaysia (IIUM) ที่นักศึกษาจะต้องผ่านการเรียนภาษา ณ Centre for Foundation Studies (CFS) หรือผู้ที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อ ณ Academy of Islamic Studies, University of Malaya จะต้องผ่านการเรียน ณ Academy of Islamic Studies, Nilam Puri Campus. ก่อน

สรุปและอภิปรายผลสภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยในด้านสภาพของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) และปัญหารวมทั้งการแก้ไขปัญหาของโครงการนั้น ผู้วิจัยขอจำแนกดังนี้

1. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นโครงการได้รับความสนใจจากนักศึกษาเป็นอย่างมาก และเป็นตัวเลือกหนึ่ง

ในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการได้ขอให้โครงการดังกล่าวเดินต่อไป เพื่อเป็นหนึ่งเส้นทางที่สามารถพัฒนาภาษาอาหรับแก่นักศึกษาได้

2. ในด้านของสภาพปัญหาของโครงการ ผู้วิจัยพบว่าการที่นักศึกษาเข้าร่วมการอบรมภาษาอาหรับน้อยเกินไปนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสภาพปัญหาจริง แต่กระนั้นก็ไม่สามารถที่จะเพิ่มระยะเวลาในการจัดโครงการอบรมภาษาอาหรับได้มากกว่า 5 วัน เนื่องจากส่งผลกระทบต่องบประมาณของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในโครงการ

สรุปและอภิปรายผลสภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาคณะคุณ์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

การที่ผู้เข้าร่วมโครงการที่ทางศูนย์ได้จัดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่ผู้ที่สนใจ มีความต้องการให้ศูนย์ยืดระยะเวลาในการจัดโครงการ จากเดิม 4-5 วัน เป็น 1 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย ทางศูนย์ฯ มีความสามารถที่จะทำให้ แต่ทางผู้เข้าร่วมจะต้องออกค่าใช้จ่ายในส่วนที่เหลือนอกจาก 4-5 วัน ที่ทางศูนย์ฯ รับผิดชอบ เนื่องจากพบว่าสิ่งที่ทำให้โครงการไม่สามารถจัดวันเพิ่มได้นั้น เป็นกระบวนการทางงบประมาณ หากใช้กระบวนการของหลักสูตร

ในด้านของหลักสูตรที่ใช้อบรมสำหรับคณาจารย์สอนภาษาอาหรับจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ศูนย์ฯ ยังไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรในด้านนี้ ในกรณีนี้ ทางศูนย์ฯ จะต้องมีการประชุมทางวิชาการร่วมกับองค์กรที่ดูแลหลักสูตรภาษาอาหรับที่ใช้เป็นการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งศูนย์ฯ ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนหลักสูตรที่เขาใช้ได้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นศูนย์ฯ จะต้องเปลี่ยนหลักสูตรของตัวเองเพื่อที่จะตอบโจทย์ของโครงการนี้ต่อไป

สรุปและอภิปรายผลสภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาคณะคุณ์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

การที่วิทยาลัยอิสลามศึกษามอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาจากต่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อนเดินทางมาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษานั้นเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากสามารถสร้างบรรยากาศความเป็นสากลในวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ โดยเฉพาะในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ การสร้างบรรยากาศโดยการมอบทุนการศึกษาอย่างน้อยปีละ 20 ทุน ต่อปีการศึกษา สามารถสร้างสังคมความเป็นนานาชาติในการฝึก

ภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษได้ เนื่องจากจำนวนนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติในปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 50-60 คนต่อปีการศึกษา²⁶ นั้นย่อมหมายความว่า อัตราความเป็นนานาชาติอยู่ที่ 1=3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ผู้วิจัยคิดว่าสามารถพัฒนาภาษาอาหรับและอังกฤษได้เป็นอย่างดี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

²⁶ ข้อมูลอ้างอิงสถิตินักศึกษา งานทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บรรณานุกรม

หนังสือ

บรรจง บินกะซัน. 2544. ประวัติศาสตร์อิสลามและโลกมุสลิม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
อัลอะมีน

พิสิทธิ์ นිරัตติวงศกรณและคณะ. 2554. ความรู้ศาสนาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

อาลี สาเมาะ. 2556. อิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.

อิมรอน มะลูลีมและคณะ. 2534. บทนำแห่งตะวันออกกลาง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชีย
ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายยามูติน สาและ
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720420012
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีสำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2556

การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงาน

ยามูติน สาและ 2561. โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) บทบาทที่สำคัญของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ภาษาอาหรับ. การนำเสนอที่ การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2561 วันที่ 18 ธันวาคม 2561 ณ อาจารย์เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

Prince of Songkla University
 Pattani Campus